

Výskumný ústav detskej psychológie
a patopsychológie
Cyprichova 42
831 05 Bratislava

Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách (ESPAD) v SR za rok 2015

Záverečná správa

Záverečnú správu napísal:
doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc.
koordinátor ESPAD v SR

Bratislava, december 2015

NÁRODNÉ MONITOROVACIE CENTRUM
PRE DROGY

Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách (ESPAD) v SR za rok 2015

Záverečná správa

Koordinujúca inštitúcia: Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Spolupracujúce inštitúcie: Katedra psychológie VŠZaSP sv. Alžbety v Bratislave
Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Záverečnú správu napísal:
doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc.
vedúci katedry psychológie
a koordinátor ESPAD v SR

OBSAH

I.	ÚVOD.....	4
II.	ESPAD2015 A OSTATNÉ PRIESKUMY.....	5
III.	ESPAD2015: POPULÁCIA A VZORKA.....	9
IV.	TERÉNNÁ FÁZA PRIESKUMU.....	11
V.	NÁSTROJ NA ZBER ÚDAJOV.....	13
VI.	ZADANIE A SPRACOVANIE ÚDAJOV.....	13
VII.	PREDBEŽNÝ PREHLAD VÝSLEDKOV.....	15
	1. Porovnanie trendov pri tabaku a alkohole.....	15
	2. Porovnanie trendov pri nelegálnych drogách.....	18
VIII.	POROVNANIE PODĽA VÝBEROVÝCH PREMENNÝCH.....	20
	1. Porovnanie podľa krajov.....	20
	2. Porovnanie podľa veku.....	23
	3. Porovnanie podľa pohlavia.....	25
	4. Porovnanie podľa typu školy.....	28
IX.	POROVNANIE PODĽA DODATKOVÝCH PREMENNÝCH.....	32
	1. Porovnanie podľa úplnosti rodiny.....	32
	2. Porovnanie podľa druhu agresivity a šikanovania.....	36
X.	VÝBER ZO ŠTANDARDNÝCH TABULIEK.....	39
XI.	REALIZAČNÉ VÝSTUPY.....	52
XII.	DOTAZNÍK ESPAD 2015.....	53
XIII.	LITERATÚRA.....	77

I. ÚVOD

Školské prieskumy patria medzi kľúčové indikátory, ktorých sledovanie na národnej úrovni členských krajín EÚ podporuje Európske monitorovacie centrum pre drogy v Lisabone. K školským prieskumom tohto druhu patrí aj ESPAD: Projekt európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách („European School Survey Project on Alcohol and other Drugs“), ktorý sa na Slovensku konal po šiesty raz na jar roku 2015.

Projekt ESPAD sa začal v polovici 90. rokov 20. storočia z iniciatívy výskumníkov zo švédskej Rady pre alkohol a drogy (CAN). Podporovala ho aj ministerská skupina pre boj proti obchodovaniu s drogami Pompidou Group pri Rade Európy. Od roku 2012 tento prieskum koordinuje Európske monitorovacie centrum pre drogy (EMCDDA).

Cieľ ESPAD je získať porovnateľné informácie o užívaní legálnych a nelegálnych drog u európskej mládeže vo veku 16 rokov. Na Slovensku sa tento prieskum hneď od začiatku vykonával u študentov všetkých ročníkov všetkých typov stredných škôl a po predĺžení povinnej školskej dochádzky aj v deviatych ročníkoch základných škôl.

Medzinárodné porovnanie sa týka iba kohorty študentov s rokom narodenia 1999. Na rozdiel od väčšiny účastníckych krajín sme však opäť skúmali populáciu zo štyroch ročníkov stredných škôl, ako aj deviatych tried ZŠ, t.j. vo veku od 16 do 19 rokov.

Národným koordinátorom projektu ESPAD na Slovensku bol od 1995 do 2015 autor tejto správy. Okrem VÚDPaP ako koordinačného pracoviska sa na projekte podieľali Úrad verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR) a Katedra psychológie Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave. Vykonanie ESPAD v roku 2014 a 2015 finančne podporilo Národné monitorovacie centrum pre drogy (NMCD).

Kvôli nutnosti uzavrieť projekt spolu s finančným rokom, teda v decembri roku 2015, podávame správu s tým, že konečné výsledky sa spracujú osobitne pre NMCD a EMCDDA do štandardných tabuliek a do textu príslušnej kapitoly až po zaradení definitívnej verzie našej databázy do aktuálne utváratej medzinárodnej databázy.

Okrem medzinárodného porovnania kohorty 16-ročných ostatné časti databázy, teda vyššie ročníky a študenti narodení pred rokom 1999, sme spracovali vo vlastnej réžii. Postupovali sme tak, ako pri minulých prieskumoch, a sčasti aj v jednom prípade medzinárodného porovnania 17 – 18-ročných študentov v rámci Európy (Andersson a kol. 2007): celý súbor v počte 10 137 respondentov bol vyčistený jednotnou rutinou, pričom sa vyradilo spolu 104 nespoľahlivo vyplnených dotazníkov (1 %).

II. ESPAD2015 A OSTATNÉ PRIESKUMY

Vždy jeden rok pred ESPAD sa v 4-ročných odstupoch od 1994 do 2014 konali celonárodné školské prieskumy o tabaku, alkohole a drogách u žiakov druhého stupňa základných škôl TAD1 – (skratka TAD znamená dotazník „Tabak, Alkohol, Drogy“) a študentov prvých až štvrtých ročníkov stredných škôl (TAD2). Výsledky v TAD2 sú porovnateľné s ESPAD od roku 2002; a v TAD1 od roku 2006 (prehľady výsledkov – pozri tab. 1 a grafy 1 a 2). Výsledky analýz týchto troch prieskumov TAD od roku 1994 do 2002 a troch prieskumov ESPAD od roku 1995 do roku 2003 boli publikované aj v osobitnej monografii (Nociar 2004). Ďalšie prieskumy TAD a ESPAD sa analyzovali v štúdiách a záverečných správach v nasledujúcich rokoch až do roku 2014 a 2015.

Prvotný zámer školských prieskumov TAD bolo zmapovať terén pred začiatkom preventívneho programu „Škola bez alkoholu, nikotínu a drog“ (Novotný, Nociar 1994), a preto sa prieskumy okrem žiakov základných škôl a stredných škôl týkali aj učiteľov a kooordinátorov prevencie na oboch druhoch škôl. Hneď spočiatku sa ukázalo, že tento prieskum môže predstavovať vhodný doplnok k ESPAD. Umožnilo to aj odskúšavanie určitých zmien v znení otázok, aj zvažovanie zmien v koncepcii školských prieskumov pri prechode od epidemiológie drog a čisto prevalenčných popisov a odhadov trendov k viacnásobným analýzam údajov – ktoré by mali tvoriť doplnok a rozšírenie obvyklého popisného prezentovania výsledkov.

Pokiaľ ide o novšie zistenia, už pri porovnaní prieskumov TAD z rokov 2002 a 2006 okrem marihuany (+ 3,4 %), amfetamínov (+ 1,4 %) a extázy (+ 0,6 %) sa ukázala buď stagnácia alebo určitý pokles výskytu užívania ostatných nelegálnych drog počas života. Tento trend sa v roku 2010 potvrdil a pokles sa už týkal aj vyššie uvedených drog.

V piatom opakovanom školskom prieskume TAD2 sme zaznamenali vcelku mierny pokles fajčenia tabaku, ale aj pokles výskytu užívania celého spektra nelegálnych drog v priebehu života. To bolo pomerne prekvapivé najmä u doteraz konštantne stúpajúcej marihuany. Keďže v školských prieskumoch nemožno vylúčiť aj takúto odchýlku, ktorá sa však ešte nemusí potvrdiť, bolo vhodné vyčkať, či sa zistený trend k poklesu alebo k stabilizácii užívania potvrdí aj v nasledujúcom prieskume ESPAD na jar 2011.

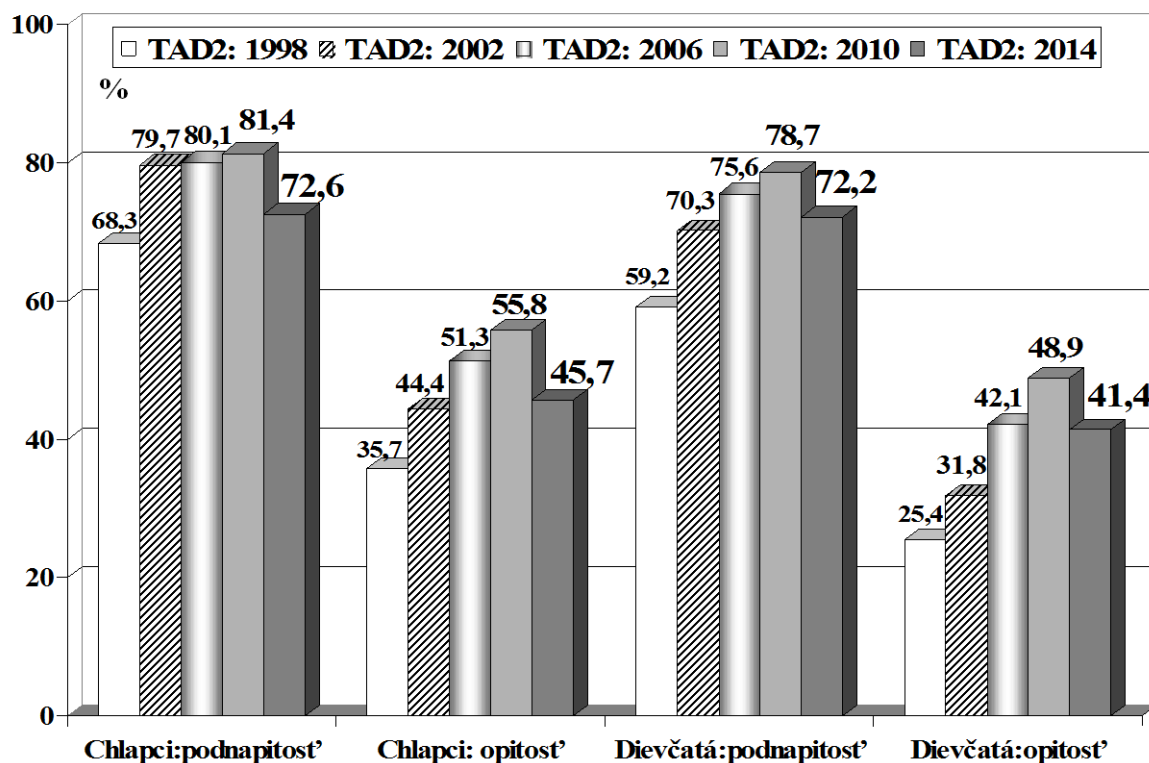
Zistenia prieskumov TAD z rokov 2006 – 2014 ilustruje nasledujúci súhrn, ktorý porovnáva hlavné výsledky (Nociar 2014; pozri tab. 1):

Tab. 1. Celoživotný výskyt užívania legálnej aj nelegálnej drogy – výsledky TAD2 z roku 2006 a 2010 v porovnaní s výsledkami TAD2 z roku 2014 (v %)

Droga	Chlapci			Dievčatá			SPOLU		
	2006	2010	2014	2006	2010	2014	2006	2010	2014
Už niekedy vyfajčil cigaretu	72,4	69,9	62,4	65,9	65,8	61,8	68,6	67,6	62,1
Fajčí občas (1-2x mesačne)	40,5	41,0	36,1	41,2	41,3	39,1	40,9	41,2	37,7
Fajčí pravidelne (1-2 denne)	29,3	29,1	25,1	25,5	24,5	22,6	27,0	26,5	23,8
Už sa niekedy podnapil/a	81,8	81,4	72,6	77,3	78,7	72,2	79,1	79,9	72,4
Opil/a sa tak, že mal/a „okno“	53,3	55,8	45,7	42,7	48,9	41,4	47,1	51,9	43,5
CAGE 3-4: problémy s pitím	6,8	10,2	6,1	5,1	8,8	6,1	5,7	9,4	6,1
ADS: znaky ťažkej závislosti	5,8	6,5	7,6	2,8	3,0	6,8	4,0	5,7	7,2
Niekedy v živote marihuany	39,1	36,4	30,6	26,5	22,4	24,5	31,6	28,5	27,4
Niekedy v živote extázu	6,8	5,6	2,3	5,5	3,5	2,3	6,0	4,4	2,3
Niekedy v živote inhaláty	6,0	5,4	3,3	4,4	4,1	3,0	5,1	4,7	3,1
Niekedy v živote amfetamíny	3,2	3,6	2,1	5,6	2,7	1,3	4,5	3,1	1,7
Niekedy v živote heroín	1,0	0,6	0,7	0,6	0,4	0,4	0,8	0,5	0,6
Niekedy v živote kokaín	1,9	2,0	1,1	1,6	1,0	1,1	1,7	1,4	1,1
Niekedy v živote LSD	3,9	2,8	2,8	1,7	1,2	1,3	2,6	1,9	2,0
Niekedy v živote stimulanciá	3,8	4,7	3,3	3,5	3,0	2,3	3,7	3,7	2,8
Je za legalizáciu marihuany	37,6	40,9	44,5	20,8	22,4	33,1	27,7	30,5	38,5
Koľkí si myslia, že ich kamaráti fajčia marihuany	75,9	71,2	64,5	61,4	56,7	56,7	67,3	63,1	60,4

K príčinám poklesu je stále ťažké povedať niečo konkluzívne. Predbežne azda len toľko, že Slovensko sa zrejme pridáva k väčšine iných európskych krajín, kde sa takýto pokles prejavil už skôr (Hibell a kol. 2009). Je tiež možné, že sme svedkami zmeny drogovej scény, s nástupom nových syntetických drog. Možno je aj to, že tak ako po vlne nárastu spotreby alkoholu na obyvateľa po 2. svetovej vojne prakticky vo všetkých krajinách Európy, kde sa až po vyše dvadsiatich rokoch dostavil pokles (Smart 1989), sa odohráva niečo podobné aj v oblasti drog. Najprv bol pokles užívania nelegálnych drog badateľný v západoeurópskych krajinách, ale s určitým časovým odstupom sa začal prejavovať aj v krajinách bývalého východného bloku, kde tiež užívanie nelegálnych drog zväčša dosiahlo svoj prirodzený vrchol.

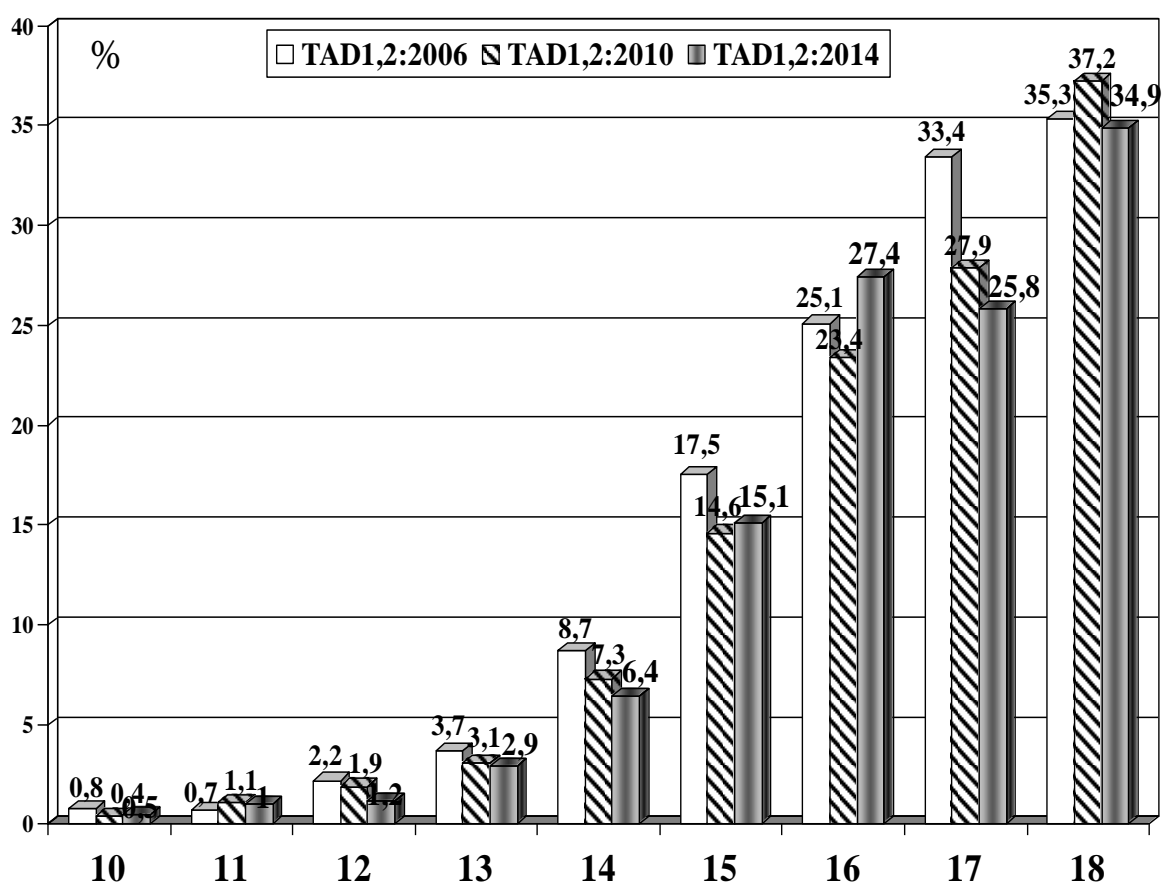
Od začiatku prieskumov TAD v 1994 sa do roku 2010 pravidelne potvrdzovali pozorovania, ktoré poukazovali na stúpajúce nadmerné pitie alkoholu u mladých ľudí vôbec a u dievčat zvlášť. Týkalo sa to nielen pitia škodlivého pre zdravie a hazardného pitia, ale aj tzv. nárazového pitia („binge drinking“), teda pitia s cieľom čo najrýchlejšie sa opiť. Tento trend sa skončil o štyri roky a potvrdili to výsledky TAD2 pre alkohol – pozri obr. 1:

Obr. 1. Študenti SŠ podľa pohlavia: podnapitost' a opitost' 1 a viackrát počas života.

Zdroj údajov: ŠZÚ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Pokles v celoživotnom užívaní najrozšírenejšej drogy – marihuany sa pri porovnaní výsledkov z rokov 2006 a 2010 prejavil v celom vekovom spektre (okrem 18-ročných), a to aj u žiakov základných škôl. A pretože sa pokles potvrdil aj v nasledujúcich prieskumoch, je dosť nepravdepodobné, že išlo len o prípadnú chybu alebo náhodnú variáciu vo výberovom súbore stredoškolákov. Tak ako napokon pri tabaku aj alkohole, pokles pokračoval aj po štyroch rokoch pri marihuane a v prieskume TAD1,2 z roku 2014 sa, okrem výnimky u 16-ročných, vcelku jasne ukázal v celom vekovom spektre – pozri obr. 2:

Obr. 2. Porovnanie výskytu užívania marihuany podľa veku: Slovensko 2006 až 2014
Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Možno konštatovať, že azda okrem 15-ročných a o čosi výraznejšie u 16-ročných, bol pokles v roku 2014 oproti rokom 2006 a 2010 jasne badateľný.

K príčinám poklesu je ešte i dnes ťažké povedať niečo podložené faktami. Predbežne azda len toľko, že Slovensko aj naďalej pokračuje v trende poklesu užívania nelegálnych drog tradičného typu (heroín, marihuana, extáza), tak ako je to vo väčšine krajín EÚ, v ktorých sa takýto pokles prejavuje už dlhšie (Hibell a kol. 2012). Je ale takisto možné, podobne ako sa to stalo na konci heroínovej epidémie (so začiatkom nástupu extázy a pervitínu), že sme sa stali svedkami prebiehajúcej zmeny drogovej scény, s nástupom nových syntetických drog, najmä rôznych syntetických kanabinoïdov a katinónov, ako tzv. syntetického kokaínu (mefedrón). Je to súčasť pokračovania nekonečného príbehu s rotujúcimi variantami staronových vzorcov tzv. „Legal Highs“, ktoré usilovne produkujú nelegálni chemici, ktoré nie sú v zoznamoch OSN, a na ktoré žiaľ reaguje medzinárodná aj národná kontrola skoro vždy beznádejne neskoro.

III. ESPAD2015: POPULÁCIA A VZORKA

V prieskume ESPAD sa za 20 rokov spracovalo bezmála 60 tisíc dotazníkov (tab. 2):

Tab. 2. Počty dotazníkov ESPAD zaradených do databázy od roku 1995 do 2015

Roky/počty dotazníkov	Chlapci	Dievčatá	Spolu
1995	4 516	3 763	8 279
1999	3 715	4 260	7 975
2003	4 976	6 311	11 287
2007	5 404	5 387	10 791
2011	5 971	5 274	11 245
2015	5 180	4 853	10 033
1995 – 2015	29 762	29 848	59 610

Hlavný cieľ prieskumu ESPAD v roku 2015 bolo získať údaje o výskyte užívania drog u žiakov 9. tried základných škôl a v štyroch ročníkoch všetkých typov stredných škôl v Slovenskej republike a poskytnúť na medzinárodné porovnanie výsledky žiakov narodených v roku 1999. Chceli sme podať aj odhady trendov za roky 1995 – 2015 podľa hlavných výberových premenných (pohlavie, región, typ školy, ročník a vek).

Ďalšie čiastkové ciele prieskumu ESPAD v roku 2015 boli:

- skúmať rizikové správanie študentov v súvislosti s rodinným zázemím a psychickou zraniteľnosťou, ako aj s výskytom šikanovania a agresivity v školách;
- porovnať trendy z prieskumov ESPAD v rokoch 1995 až 2015 pre Slovensko, kraje, typy škôl, pohlavie a vek;
- dať hlavné výsledky k dispozícii na použitie v protidrogovej prevencii na školách a na aktualizáciu interaktívnych vzdelávacích programov v primárnej prevencii;
- skúmať problémy s alkoholom a analyzovať ich vo vzťahu nezákonným drogám.

Prípravy na prieskum ESPAD sa v roku 1994 začínali v čase prudkého rastu užívania nelegálnych drog na Slovensku. Mali sme napr. najvyššie percentá liečených drogov závislých pod 20 rokov v hlavných mestách Európy (Nociar, Šteliar 1996). Preto sme chceli prispieť k spresneniu opisu situácie u dospievajúcej mládeže ako ohrozenej časti populácie vo vzťahu k drogám a bol to i hlavný dôvod, že rozhodli sme sa pre prieskum vo všetkých ročníkoch stredných škôl.

Situáciu nám komplikovali zmeny v počtoch a premenúvanie typov škôl, predĺženie povinnej školskej dochádzky, no napriek tomu sme dokázali zachovať aj medzinárodnú porovnateľnosť v súboroch 15 až 16-ročných, aj v záujme krajiny opis celého vekového rozsahu do 18 – 19 rokov. Pri šiestich vlnách porovnávame celkovo len stredoškôľakov, a teda v rokoch 2007 až 2015 neporovnávame s rokmi 1995 až 2003 celý súbor, ale len ročníky 1 až 4, keďže súbory na medzinárodné porovnanie tvorili od roku 2007 už i žiaci 9. tried základných škôl, keďže tretina kohorty 16-ročných sa nachádzala tam.

Výberový súbor pre školský prieskum ESPAD 2015 bol vytvorený zo zoznamu základných a stredných škôl, tried a študentov v školskom roku 2014/2015, triedených podľa typov a regiónov, ktorý sme získali z Centra vedecko technických informácií. Výberový súbor je reprezentatívny pre populáciu od 15 do 19 rokov: žiaci základných škôl z 9. ročníkov, študenti stredných škôl z 1. až 4. ročníkov a zo všetkých typov stredných škôl. Špeciálne triedy a školy sa do prieskumu ESPAD nezaraďujú.

Tab. 3. Celkový rámec výberu z roku 2015 – základný súbor

Typy škôl	Počty škôl	Počty tried
Základné školy	2 188	2 279
4-ročné gymnáziá	233	2 125
8- ročné gymnáziá	156	1 066
Stredné odborné školy 4/5-ročné	440	4 756
Stredné odborné školy 3-ročné	268	1 986
Spolu	3 285	12 212

Na konštrukciu výberového súboru sme použili proporcionálny stratifikovaný náhodný výber. Bolo vybratých 120 škôl, metóda výberu, ktorú sme použili, bola rovnaká ako pri predchádzajúcich prieskumoch: Na základe údajov o základnom súbore podľa počtu žiakov základných škôl, resp. študentov stredných škôl vzhľadom na stratu, sme následne vypočítali parametre na vytvorenie výberových súborov. Jednotka výberu bola škola, s posledným krokom náhodného výberu tried v každom ročníku.

Vzorka 15 – 16 ročných, určená na medzinárodné porovnanie s krajinami Európy, bola vytvorená z deviatych ročníkov základných a z prvých ročníkov stredných škôl narodených v roku 1999. Rozsah vzorky narodených v 1999 bol napokon 2208, vrátane tých s rokom narodenia 1999, ktorí boli aj v druhých ročníkoch stredných škôl.

IV. TERÉNNÁ FÁZA PRIESKUMU

Na príprave prieskumu ESPAD sme vždy spolupracovali s ministerstvami školstva a zdravotníctva. Po rokovaní so sekciou regionálneho školstva, sme list s odporúčaním pre riaditeľov škôl sprostredkovali sieti regionálnych centier ÚVZ SR, ktorá vykonala zber údajov. Okrem rozmnoženia dotazníkov sme tiež pripravili dokumenty, inštrukcie a hodnotiace záznamové hárky z triedy pre osoby, ktoré zbierali údaje v triedach.

Už v roku 1995 sme sa dohodli, že zber údajov sa uskutoční v období pred Veľkou nocou, aby sme sa vyhli možným skresleniam pri otázkach mapujúcich pitie alkoholu za posledných 30 dní. Zber údajov prebiehal v roku 1995 v dňoch 10. až 13. apríla. V roku 1999 to bolo od 22. do 26. marca. V roku 2003 od 24. do 28. marca; v roku 2007 od 19. do 23. marca; v roku 2011 od 4. do 8. apríla; a v roku 2015 od 23. do 27. marca.

Osoby, ktoré zbierali údaje boli zamestnanci oddelení pre deti a dorast a pre ochranu zdravia zo siete regionálnych Úradov verejného zdravotníctva (ÚVZ), ktoré patria pod ústredný ÚVZ SR v Bratislave. Učitelia sa na konaní prieskumu nezúčastnili a neboli prítomní ani počas zberu údajov. Uvedená sieť vykonala rovnaké prieskumy v rokoch 1995 až 2015 a zúčastnila sa aj na ďalších školských prieskumoch TAD u žiakov, študentov a učiteľov v rokoch 1994 až 2014.

Dotazník bol administrovaný v triedach skupinovo ako anonymný, pričom žiaci a študenti s ním dostali vždy prázdnu obálku, do ktorej vyplnený dotazník bez osobných identifikačných údajov vložili, zalepili ju a odovzdali asistentovi z toho-ktorého RÚVZ ako vedúcemu prieskumu. Zber údajov prebiehal podľa možnosti v škole naraz v tých triedach, na ktorých sa dohodli asistenti vykonávajúci prieskum s riaditeľmi škôl.

Údaje sa analyzovali na národnej úrovni, úrovni krajov a pre porovnania podľa pohlavia a vekových skupín. V nijakom prípade sa údaje ESPAD neanalyzovali do úrovne jednotlivých škôl alebo tried a taktiež jedinec zostával neidentifikovateľný.

Záznamy z tried vyplnené asistentmi slúžili ako základ vytvorenia dvoch súborov s údajmi k metodologickej časti medzinárodnej štúdie. Priemerný čas trvania zberu údajov v jednej triede bol približne 43 minút. Zber údajov trval zväčša 40 až 55 minút (občas aj o 10 až 20 minút kratšie, alebo 10 až 20 minút dlhšie; rozpätie od 15 do 90).

Prehľad u počtoch respondentov, ktorí sa zúčastnili na prieskume na jar 2015, aj odhad tých, ktorí z rôznych dôvodov neboli v čase prieskumu v triedach je v tabuľke:

Tab. 4. Počty prítomných a chýbajúcich v triedach počas zberu dát ESPAD2015*

Typy škôl	Počty prítomných			Počty neprítomných		
	Chlapci	Dievčatá	Spolu	Chlapci	Dievčatá	Spolu
Základné školy: 9. triedy	319	276	595	28	40	68
Gymnáziá (4-ročné)	983	1 168	2 151	117	160	277
Gymnáziá (8-ročné)	284	411	695	66	77	143
Stredné odborné školy	1 355	1 875	3 230	188	350	538
Stredné odborné učilištia	1 267	240	1 507	246	78	324
Združené stredné školy	1 086	880	1 966	196	175	371
Spolu	5 294	4 850	10 144	841	880	1 721

*Počty chlapcov a dievčat zadaných podľa záznamových hárkov z tried, t.j. z prvotných hrubých dát

Celkovo malo byť vo vzorke 11 865 žiakov ZŠ a študentov SŠ. Z porovnania reálnych počtov vyplýva, že výpadok z predpokladaného počtu bol 14,5 %, pričom zväčša išlo o povolenú neprítomnosť alebo chorobu, výnimočne o nepovolenú (0,2 %).

V prieskumoch v rokoch 2007 až 2015 sme zaznamenali už o niečo viac problémov pri spolupráci so školami a študentami, ako v troch predchádzajúcich vlnách prieskumu ESPAD. Hoci prevažná väčšina študentov bola ochotná spolupracovať, úplné odmietnutie účasti na prieskume, ako aj ďalšie problémy a poznámky pri zbere údajov v triedach sa objavili o niečo častejšie ako v minulosti. Na rozdiel od krajín ako Nemecko či Anglicko, kde odmietlo prieskum vyše polovice škôl, sme až taký rozsah problému nezaznamenali.

V záznamových hárkoch bolo viac poznámok o vyrušovaní počas prieskumu, o hluku, či o hlasnom smiechu, žmurkaní na spolužiakov, hlasnom rozprávaní so spolužiakmi, kritizovaní obsahu otázok, atď. Medzi poznámkami, ktoré robili študenti bola únava z množstva dotazníkov, ktoré im už boli v škole predložené.

Vo väčšine prípadov však vyplňali študenti dotazníky so záujmom a seriózne, občas aj vyjadrili záujem dozvedieť sa výsledky po spracovaní údajov. Okrem častejšieho vyrušovania sme zaznamenali aj to, že pre niektorých študentov bol dotazník príliš dlhý a postupne o jeho vyplnenie stratili záujem.

Celkovo bolo pochopenie dotazníka zo strany študentov vo väčšine prípadov dosť dobré. Väčšina dotazníkov sa vyplnila a len veľmi málo študentov neodpovedalo na väčšiu časť otázok. Väčšina študentov nemala problém s pochopením obsahu otázok a vedela na ne odpovedať bez pomoci, čo celkom neplatilo pri otázkach o syntetických drogách, predovšetkým vo vidieckych oblastiach.

V. NÁSTROJ NA ZBER ÚDAJOV

Dotazník ESPAD2015 sa v jadrovej časti základných otázok prakticky nelíši od verzie z roku 2011: po základných informáciách (pohlavie, rok narodenia) nasledovali bloky otázok na legálne drogy (alkohol a tabak), na nelegálne drogy, vnímané riziko ich užívania a o ich dostupnosť. Zostal aj modul o problémoch s marihuanou.

Do ESPAD2015 však pribudol dosť obsiahly modul o webe a internete, gamingu a sociálnych sieťach, vyradené boli dva dodatkové moduly: Integrácia (päť otázok), Psycho-sociálne miery (päť otázok). V otázkach špecifických pre krajinu sme nechali znova tri otázky na odhad závislosti od nikotínu, ktoré sme prevzali z Fagerströmovej škály o fajčení, jedna zostala o pasívnom fajčení.

Z ďalších otázok špecifických pre krajinu štyri umožňovali odhad problémov s alkoholom (CAGE) a zvyšok príznaky závislosti od alkoholu (Škála závislosti od alkoholu – ADS). Výsledky CAGE a ADS zo stredných škôl sme získali popri prieskumoch TAD2 v roku 2006 až 2014 a ESPAD v roku 2007 a 2015.

Škála ADS s podškálami¹ (Nociar, Juráš, Škultétyová 1991) sa použila na odhad prítomnosti a stupňa jednotlivých príznakov syndrómu závislosti u danej populácie.

Ponechali sme taktiež modul o verbálnom a fyzickom šikanovaní, ako aj o tzv. kyberšikane a pôvodné otázky o agresii v prostredí školy, spolu 11 položiek.

Výsledky všetkých pre krajinu špecifických otázok budú v tejto záverečnej správe prezentované len súhrnne, no ako súčasť databázy sa budú môcť použiť na neskoršie podrobnejšie spracovania a výskumné štúdie.

VI. ZADANIE A SPRACOVANIE ÚDAJOV

Distribúciu dotazníkov ESPAD, zadávanie, kontrolu a spracovanie údajov a kontakt s medzinárodnými koordinátormi koordinoval vedúci katedry psychológie VŠZaSP sv. Alžbety v Bratislave doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc.: hlavný výskumník slovenskej časti projektu ESPAD. Ďalšími výskumníkmi v projekte ESPAD boli: MUDr. Jana Hamade, PhD. (ÚVZ SR); Mgr. Alena Kopányiová, PhD. (VÚDPaP); RNDr. Mária Slovíková, CSc. (CVTI); a RNDr. Ján Luha, CSc.

¹ Strata kontroly, Obsedantno-kompulzívne pitie, Psycho-percepčné, Psycho-fyzické odvykacie príznaky, Návrat syndrómu, Tolerancia.

Ak vo vyplnenom dotazníku chýbali údaje o veku a pohlaví, či nedali sa doplniť podľa záznamového hárku triedy, dotazník sa v prvých štyroch vlnách vyradil. Od 2011 sa už nevyradil, ale na základe nových smerníc zadal. Databáza bola napokon centrálne vyčistená rovnakou procedúrou pre všetky krajiny. Podiel vyradených dotazníkov bol veľmi malý (v roku 2011 to bolo 1,2 %, v roku 2015 to bolo 1,0 %).

Na zadávanie údajov sme použili SPSS. Údaje boli reprezentatívne pre deviaty ročník základnej školy a štyri ročníky stredných škôl a osem krajov, vyvážené pre vek a pohlavie, preto pri štatistickom spracovaní nebolo potrebné váženie údajov.

Od apríla do júla 2015 boli zadané údaje celého výberového súboru z deviatych tried základných a štyroch ročníkov stredných škôl. Skorigovali sme iba hrubé chyby, napr. sa doplnilo pohlavie tam, kde sa dalo odčítať zo záznamových hárkov, v ktorých sa uvádza počet chlapcov a dievčat. Vyčistenie častí súboru 16-ročných sa vykonalo centrálne, štandardizovaným postupom v rámci celoeurópskej databázy, ostatné časti súboru sme skontrolovali a vyčistili vo vlastnej réžii.

Pre potreby tejto záverečnej správy boli vykonané základné výpočty frekvenčných tabuliek a krostabulácie pre celý súbor podľa hlavných premenných pohlavia, veku, typu školy a regiónu, ktorých hlavná časť je súčasťou tabuľkovej prílohy.

Pokiaľ ide o porovnanie trendov medzi šiestimi vlnami ESPAD, do úvahy sme brali len výsledky stredných škôl, bez deviatych tried základných škôl. Všetky štandardné tabuľky podľa regiónov a typov škôl, sú len zo súboru stredoškolákov. V uvedenom zmysle sú striktne porovnateľné iba výsledky takto definovaných celých súborov z roku 2003 a z rokov 2007 až 2015, keďže po zmene v rozsahu povinnej školskej dochádzky nastalo zvýšenie vekových priemerov asi o jeden rok (z cca 16,5 v roku 1995 na cca 17,5 v roku 2011), čiže vekový rozsah sa posunul približne o jeden rok vyššie. Čo znamená, že v prieskume ESPAD z rokov 1995 a 1999 ide o súbory vo veku od 15 do 18 rokov; v ESPAD z rokov 2003 až 2011 o súbory vo veku od 16 do 19 rokov. Významnosť rozdielov medzi výsledkami štyroch vln prieskumu sa dá rátať iba pre rovnaké vekové skupiny, dané rokom narodenia, kým pri celých súboroch možno porovnať iba roky 1995 s 1999 a roky 2003 s 2007, 2011 a 2015.

Napísali sme taktiež rutiny na výpočty súbežne sledovaných premenných na odhad problémov s alkoholom pre CAGE aj pre ADS (Nociar 2001). Tieto sme dali do súvislosti s výsledkami dodatkových modulov. Prehľad o časti týchto výsledkov podáva táto správa, podrobnejšie analýzy však už spadajú mimo jej rozsah a budú súčasťou špeciálnych štúdií.

VII. PREDBEŽNÝ PREHLAD VÝSLEDKOV

1. Porovnanie trendov pri tabaku a alkohole

Celoživotná prevalencia legálnych drog u študentov prvých až štvrtých ročníkov SŠ sa oproti stavu z roku 2003 podstatne nezmenila až do roku 2011. Napríklad jeden a viackrát počas života fajčilo v roku 2011 80,0 % študentov (77,3 % v roku 2007), oproti 78,6 % v roku 2003; jeden a viackrát počas života pilo alkohol 96,4 % študentov z roku 2011 (97,1 % v roku 2007) oproti 98,0 % v roku 2003). Nezmenili sa príliš ani frekvencie pri fajčení 40 a viackrát za život (40,7 % v roku 2011, 40,3 v roku 2007 a 39,2 % v 2003), ako aj pití 40 a viackrát za život (49,4 % v roku 2011, 46,4 v roku 2007 a 48,6 % v 2003). V 2015 nastal zvrät a mierny nárast alebo stabilizáciu vystriedal už jednoznačne pokles vo frekvencii i množstve užívania legálnych drog.

O čosi iná bola situácia pri 30-dňovej prevalencii týchto dvoch legálnych drog: kým v roku 2003 za posledný mesiac vôbec nefajčilo 56,1 % (v roku 2007 to bolo 56,5 %), v 2011 počet nefajčiach klesol na 52,4 %; a pritom 1 – 5 a viac cigariet denne v roku 2003 fajčilo len 31,2 % (v roku 2007 už 32,7 %), v roku 2011 to bolo 35,1 % študentov.

Strácal sa rozdiel v pravidelnom fajčení medzi chlapcami a dievčatami, pretože kým 1 – 5 alebo viac cigariet denne v roku 2003 fajčilo 35,4 % chlapcov (v roku 2007 nastal pokles na 33,4 %) a v roku 2011 to bolo 36,4 %, u dievčat aj naďalej pokračoval rast: z 28,1 % v roku 2003 (31,8 % v roku 2007) na 33,7 % v roku 2011. Rozdiel medzi chlapcami a dievčatami sa teda znížil zo 7,3 % v roku 2003 na 2,7 % v roku 2011.

Podobný trend ako pri tabaku je aj pri alkohole: kým v roku 2003 vypilo akýkoľvek alkohol 6 – 9 a viackrát mesačne 33,7 % chlapcov (34,6 % v 2007) v roku 2011 to bolo 31,9 %, čo je pokles u chlapcov; v roku 2003 to bolo u dievčat 17,0 %, avšak v roku 2007 to bolo už 22,2 % a v roku 2011 20,5 %, čo je však 3,5 až päťpercentný nárast.

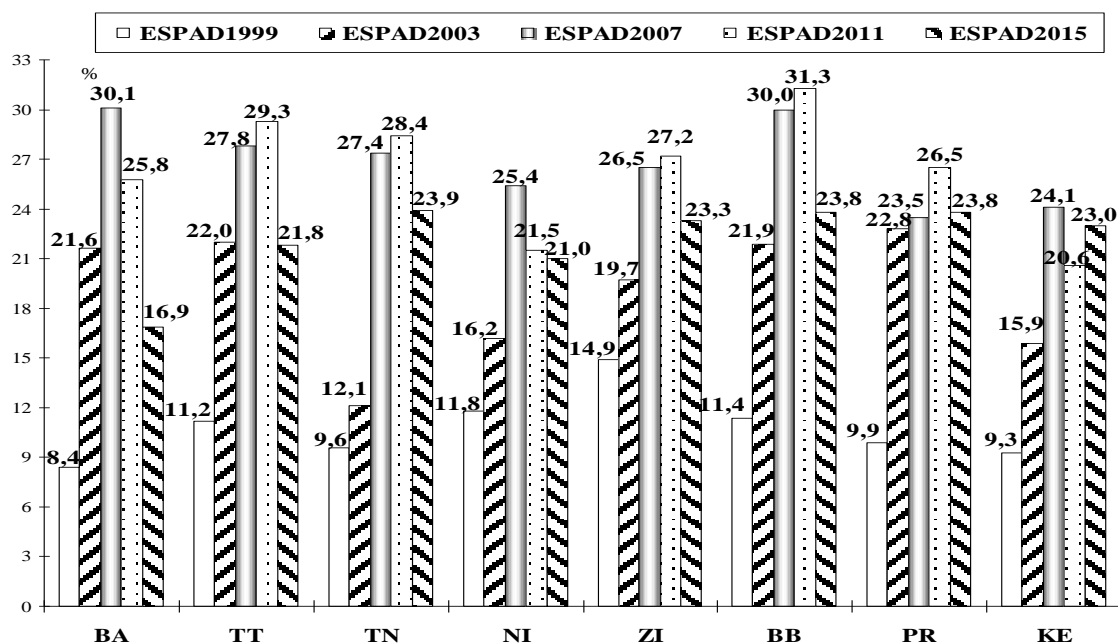
Pri otázke na objem alkoholu za 30 dní (5 a viac dávok 3 – 5 a viackrát pri jednej príležitosti), bol trend jasný: v roku 2007 tak pilo 26,7 % študentov (26,8 % v roku 2011), čo je o 7,2 % viac, ako v roku 2003 (pozri obr. 4). Pritom v roku 2003 to bolo 27,9 % chlapcov a v roku 2007 to bolo už 33,3 % chlapcov (32,2 % v roku 2011); no u dievčat od roku 2003 do 2007 trval nárast: z 12,8 % na 20,5 % (20,8 % v roku 2011).

Súhrn údajov z posledných troch prieskumov v SR je v nasledujúcej tabuľke:

Tab. 5. Frekvencia výskytu užívania a možného abúzu legálnych drog – výsledky ESPAD z roku 2007 v porovnaní s výsledkami ESPAD z rokov 2011 – 2015 (v %)

Legálne d r o g y	Chlapci			Dievčatá			SPOLU		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Fajčenie cigariet 40 alebo viackrát počas života	41,3	42,1	35,3	37,2	39,2	33,3	39,2	40,7	34,4
Prvá cigareta v 13 alebo menej rokoch	50,3	47,5	37,9	38,2	37,4	31,4	44,3	42,6	34,7
Pravidelné fajčenie cigariet: 1 – 5 denne alebo viac	33,4	36,4	29,0	31,8	33,7	25,7	32,7	35,1	27,3
5 + pohárov po sebe 3 – 5 alebo viackrát za 30 dní	33,3	32,2	26,2	20,5	20,8	18,1	26,7	26,8	22,3
Opil/a sa 10 a viackrát za život tak, že mal/a „okno“	28,9	31,0	26,1	14,1	17,6	16,1	21,4	24,7	21,2
CAGE 3-4: možné problémy s pitím	6,6	9,4	6,4	6,2	8,3	6,0	6,4	8,9	6,2
ADS: znaky podstatnej až ťažkej závislosti	4,1	5,0	3,2	3,1	3,4	2,2	3,6	4,1	2,7

Možno povedať, že v roku 2015 vo všetkých vyššie uvedených charakteristikách výskytu už jednoznačne došlo k značnému poklesu, a teda situácia v užívaní legálnych drog sa o čosi zlepšila.

Obr. 3. Prieskumy ESPAD 1999 - 2015 na Slovensku u študentov 1. – 4. ročníkov SŠ podľa krajov. (Päť a viac dávok alkoholu 3 a viackrát za minulý mesiac)

Zdroj údajov: ŠZÚ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Spôsob pitia, ktorý rozoberá predošlý obrázok, znamená epizodický abúzus. Občas sa označuje ako pijanský záťah, či nárazové pitie “binge drinking”. Významný faktor je aj objem vypitého alkoholu v prepočte na gramy absolútneho alkoholu (t.j. množstvo alkoholu v prepočte na 100 % lieh). Dotazník ESPAD takýto typ odhadu umožňuje a dali by sa porovnávať trendy pre jednotlivé druhy alkoholických nápojov aj podľa pohlavia tak, ako v predchádzajúcich správach po ukončení prieskumov v 2007 a 2011.

Tentokrát sme údaje za uvedené roky spracovali tak, aby sa dali presnejšie porovnať jednotlivé nápoje, ktoré respondenti uviedli, a to bez započítania prípadných iných nápojov vypitých pri ostatnej príležitosti pitia. Chceli sme sa tiež vyhnúť tomu typu skreslenia, akého sa dopúšťajú napr. i oficiálne štatistiky spotreby absolútneho alkoholu na jedného obyvateľa, ktoré sa vždy rozratúvajú na celkový počet obyvateľov, čo je evidentný nezmysel, keďže kojenci (ak len nie sú deti alkoholických matiek) žiadny alkohol nepijú. Oficiálna štatistika daný problém obchádza pragmaticky, a to tak, že uvedie aj spotrebu podľa obyvateľstva nad 15 rokov – čo napokon tiež nie je celkom presné, lebo ako aj z našich dát vieme, pijú aj tínejždri, ba aj mladšie deti, hoci by podľa príslušných zákonov alkohol piť nemali.

Vypočítali sme najprv priemernú spotrebu alkoholu v gramoch pre päť druhov nápojov a vzali do úvahy iba pitie jednotlivých druhov, teda bez miešania alebo vypitia aj iného druhu alkoholu pri jednej príležitosti, ako napr. pivo plus destilát. Výsledky sú uvedené tak celkovo, ako aj s porovaním podľa pohlavia (pozri tab. 6).

Tab. 6. Odhad priemerného množstva alkoholu pri poslednom pití v prepočte na gramy: výsledky z prieskumu ESPAD v roku 2015

Druh nápoja	Chlapci			Dievčatá			SPOLU		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Pivo s obsahom alkoholu 4 - 5 %	21,3*	25,4*	22,4*	13,8	17,0	13,8	18,5	22,0	19,0
Mušt s obsahom alkoholu do 5 %	6,4	4,4	5,9	4,5	4,6	5,5	5,4	4,5	5,7
Alkopops s obsahom alkoholu cca 5 %	4,8	6,9	5,6	5,1	5,5	4,5	5,0	5,8	4,8
Víno s obsahom alkoholu 10 - 12 %	20,1*	27,9*	19,7	15,4	20,2	18,7	16,9	22,3	19,0
Destilát s obsahom alkoholu 40 % a viac	34,4*	47,1*	45,4*	27,7	37,2	36,9	30,4	41,4	40,8

* Rozdiel chlapci – dievčatá významný v danom roku na 0,001 hladine (t-test)

Podľa WHO rizikové pitie znamená takú úroveň spotreby alkoholu alebo spôsob pitia, ktorých výsledkom bude pravdepodobne škoda, ak súčasné pijanské návyky budú trvať aj naďalej. Za hranicu rizikového pitia sa podľa WHO pokladá 20 gramov čistého alkoholu u žien, 40 gramov čistého alkoholu u mužov za deň, pričom u dospelých by sme tieto hodnoty mohli znížiť až na polovicu. Podľa údajov v tab. 6 priemery pre chlapcov i dievčatá dosahujú najmä pri destilátoch a u dievčat tiež pri víne rozhranie rizikového pitia; a pri odhade súčasného pitia (miešania) rôznych druhov alkoholu, sú priemery spotreby značne vyššie a prekračujú hranice zdravie poškodzujúceho pitia.

Odhady ukázali, že od 1995 (napr. 10,3 gramov u piva a 9,7 u destilátov) množstvo vypitého alkoholu pri poslednom pití dievčat aj chlapcov sa buď blíži, alebo prekračuje hranice rizikového pitia podľa WHO, čo sú platné u dospelých. V priebehu rokov sa obe pohlavia postupne blížia už k hranici zdraviu škodlivého pitia, ktoré vedie k škodám na zdraví – keď hranica zdraviu škodlivého pitia podľa WHO je 40 gramov čistého alkoholu u žien a 60 gramov čistého alkoholu u mužov (Gual a kol. 2007).

Ďalším nepriaznivým faktorom je tiež zloženie pitia, kde rovnako u chlapcov, ako u dievčat od roku 1995 do 2015 stúplo množstvo vypitého alkoholu vôbec, no najmä vo forme destilátov (pozri tabuľky ST11, ST 12).

2. Porovnanie trendov pri nelegálnych drogách

Podrobnejšie výsledky študentov štyroch ročníkov stredných škôl zo šiestich vln prieskumu ESPAD, vrátane ukazovateľov spoľahlivosti dotazníka, sú v štandardných tabuľkách, čo slúžia ako vyčerpávajúci zdroj informácií o celom súbore, aj v členení podľa pohlavia. V tejto časti záverečnej správy sa prezentujú predbežné a súhrnné interpretácie výsledkov a ich grafické znázornenia, ktoré obsahujú niektoré informácie o jednotlivých krajinách, ako aj prehľad výsledkov v členení podľa ostatných hlavných výberových premenných: veku, pohlavia a typu škôl.

V úvode štandardných tabuliek sú uvedené odhady spoľahlivosti odpovedania, ktoré aj pre ESPAD2015 ukazujú vcelku uspokojivú konzistenciu rovnakých odpovedí (buď dve rovnako pozitívne, alebo rovnako negatívne odpovede na dve obsahovo obdobné otázky) a vcelku zanedbateľné vzájomné inkonzistencie dvoch odpovedí na obsahovo homogénnu otázku (pozitívna odpoveď na prevalenčnú otázku o užití drogy, ale negatívna odpoveď na otázku o veku jej prvého užitia; a naopak).

Konštrukcia výberového súboru sa plánovala a uskutočnila podľa aktualizovaných údajov o školskom systéme a tak sa dá predpokladať, že výsledky sú reprezentatívne pre cieľovú populáciu, t.j. pre kohortu ročníka 1999, určenú na porovnanie s krajinami Európy, aj pre ostatok súboru ďalších troch ročníkov stredných škôl na Slovensku.

V roku 2015 sme podobne ako pri tabaku a alkohole zistili potešiteľný trend k poklesu užívania tabaku, alkohole a drog, čo súhrnne ukazuje nasledujúca tabuľka:

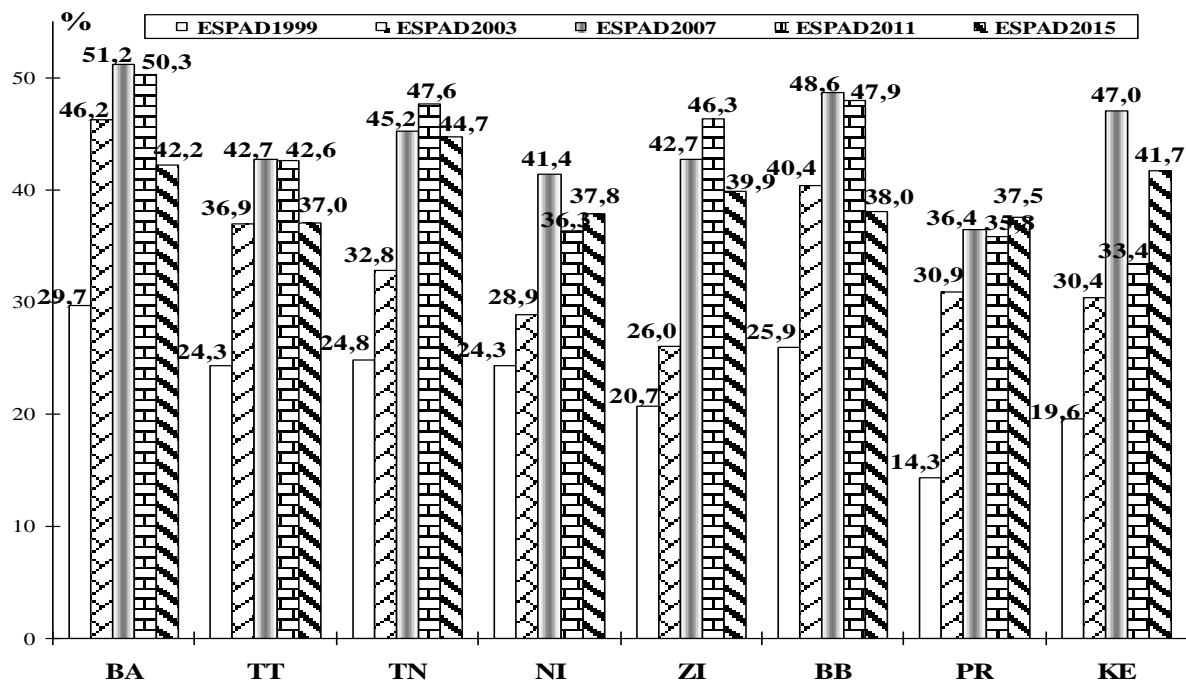
Tab. 7. Frekvencia výskytu užívania nelegálnej drogy: výsledky ESPAD z roku 2007 v porovnaní s výsledkami ESPAD z rokov 2011 – 2015 (v %)

Drogy/užitie počas života	Chlapci			Dievčatá			SPOLU		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Marihuana	50,1	47,4	42,8	37,7	38,2	36,6	43,8	43,0	39,8
Extáza	8,3	6,6	4,8	6,4	4,9	3,2	7,4	5,8	4,0
Inhaláty	10,3	9,5	7,0	8,5	8,1	6,4	9,4	8,9	6,7
Amfetamíny	2,5	3,1	1,5	2,1	2,2	1,0	2,3	2,7	1,3
Pervitín	8,1	6,8	2,4	6,4	6,0	1,9	7,3	6,4	2,2
LSD	6,2	6,6	5,1	5,0	4,9	3,3	5,6	5,8	4,2
“Magické huby”	8,0	8,4	6,5	3,8	5,3	4,5	5,9	6,9	5,0
Heroín	1,7	2,0	1,4	1,3	1,2	1,0	1,5	1,6	1,2
Kokaín	2,3	3,4	2,4	2,5	2,7	1,5	2,4	3,0	1,9
Syntetické kanabinoidy	–	5,0	3,4	–	2,3	1,8	–	3,7	2,6
Mefedrón	–	1,9	1,1	–	0,9	0,7	–	1,4	0,9
Iná syntetická droga	–	–	3,9	–	–	3,7	–	–	3,8

Celkové porovnanie prieskumov vzhľadom na prevalenciu drog u stredoškolákov podľa jednotlivých výberových premenných ukazujú grafy v nasledujúcej časti.

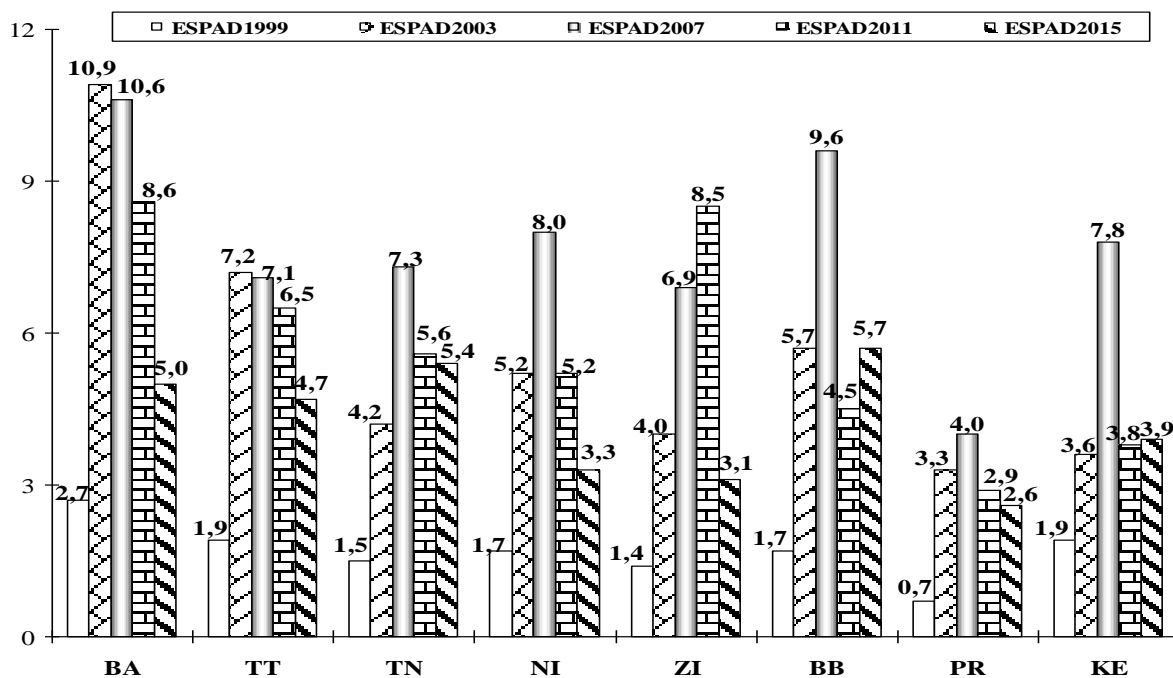
VIII. POROVNANIE PODĽA VÝBEROVÝCH PREMENNÝCH

1. Porovnanie podľa krajov

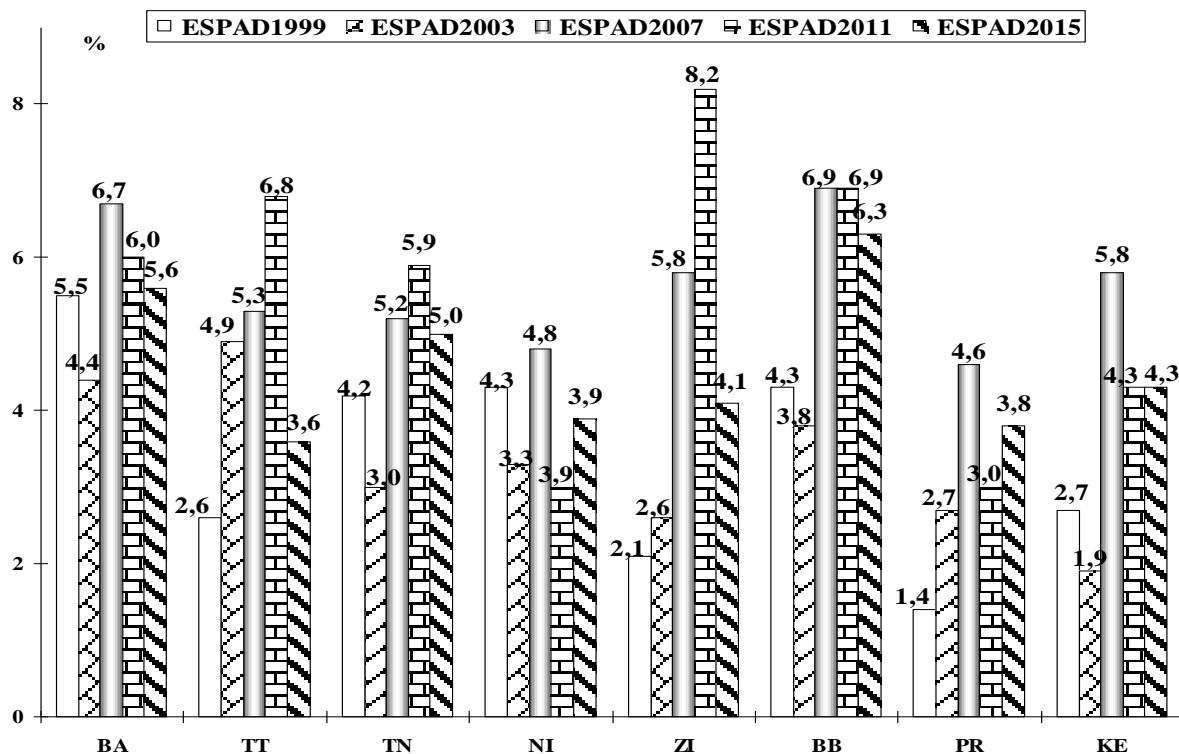
Obr. 4. Prieskumy ESPAD 1999 – 2015 na Slovensku u študentov 1. – 4. ročníkov SŠ podľa krajov.
(1 a viackrát za život: **Marihuana** alebo hašiš)

Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 5. Prieskumy ESPAD 1999 – 2015 na Slovensku u študentov 1. – 4. ročníkov SŠ podľa krajov.
(1 a viackrát za život: **Extáza**)

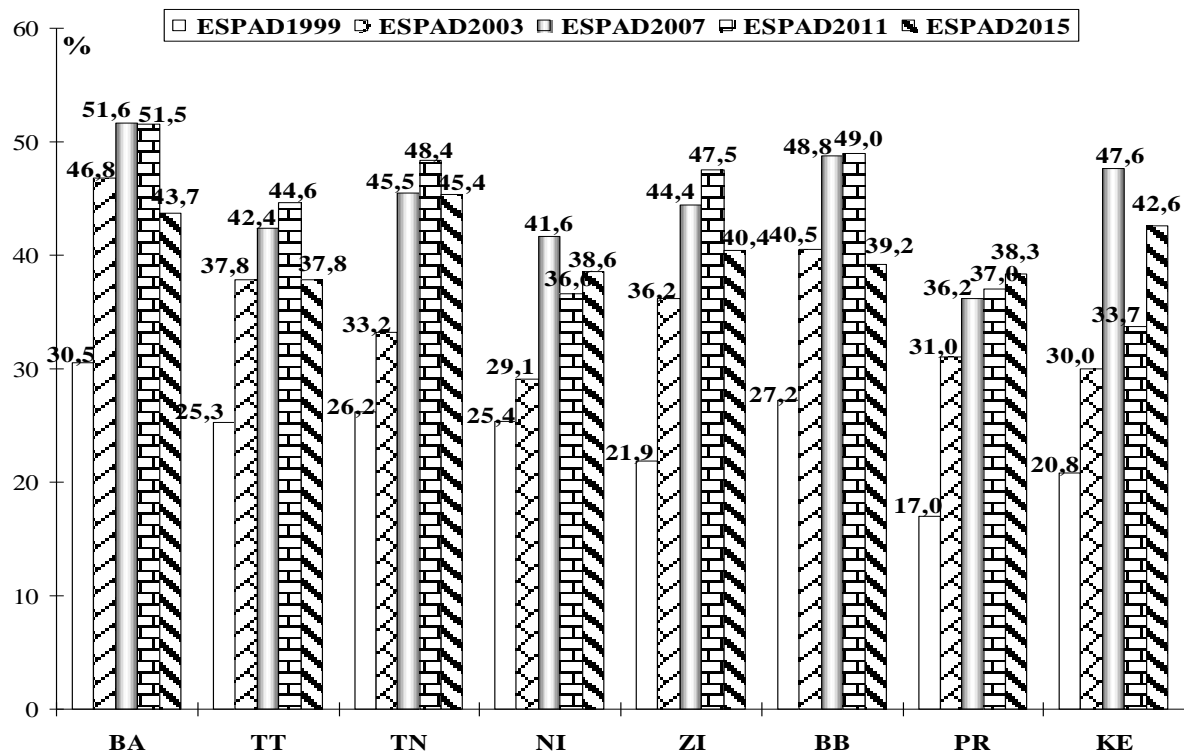
Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 6. Prieskumy ESPAD 1999 – 2011 na Slovensku u študentov 1. – 4. ročníkov SŠ podľa krajov.

(1 a viackrát za život: LSD a halucinogény)

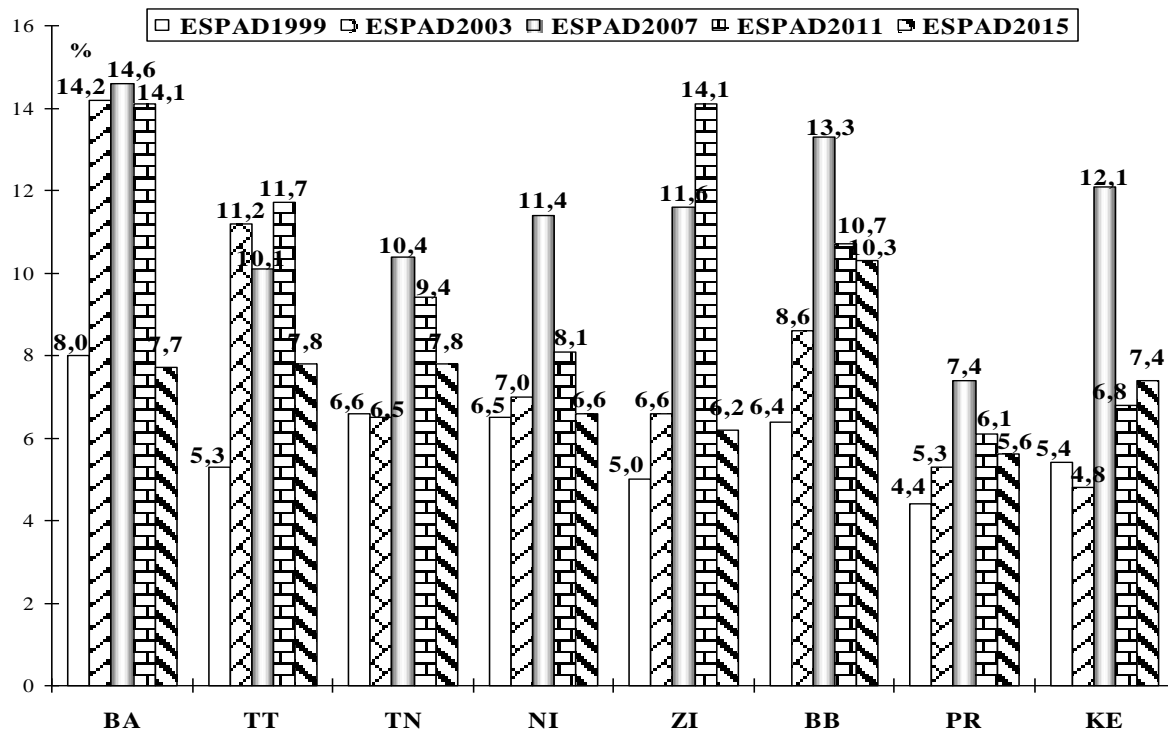
Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

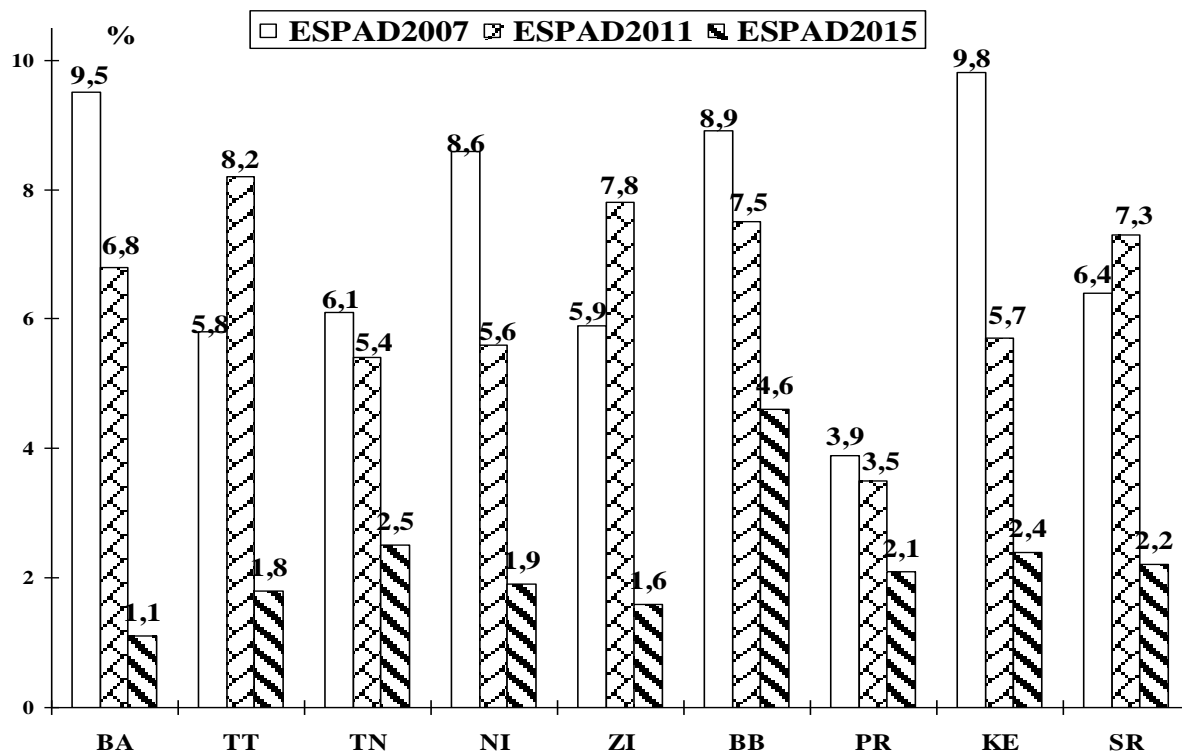
Obr. 7. Prieskumy ESPAD 1999 – 2011 na Slovensku u študentov 1. – 4. ročníkov SŠ podľa krajov.

(1 a viackrát za život: Užitie akejkoľvek nelegálnej drogy, vrátane marihuany)

Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

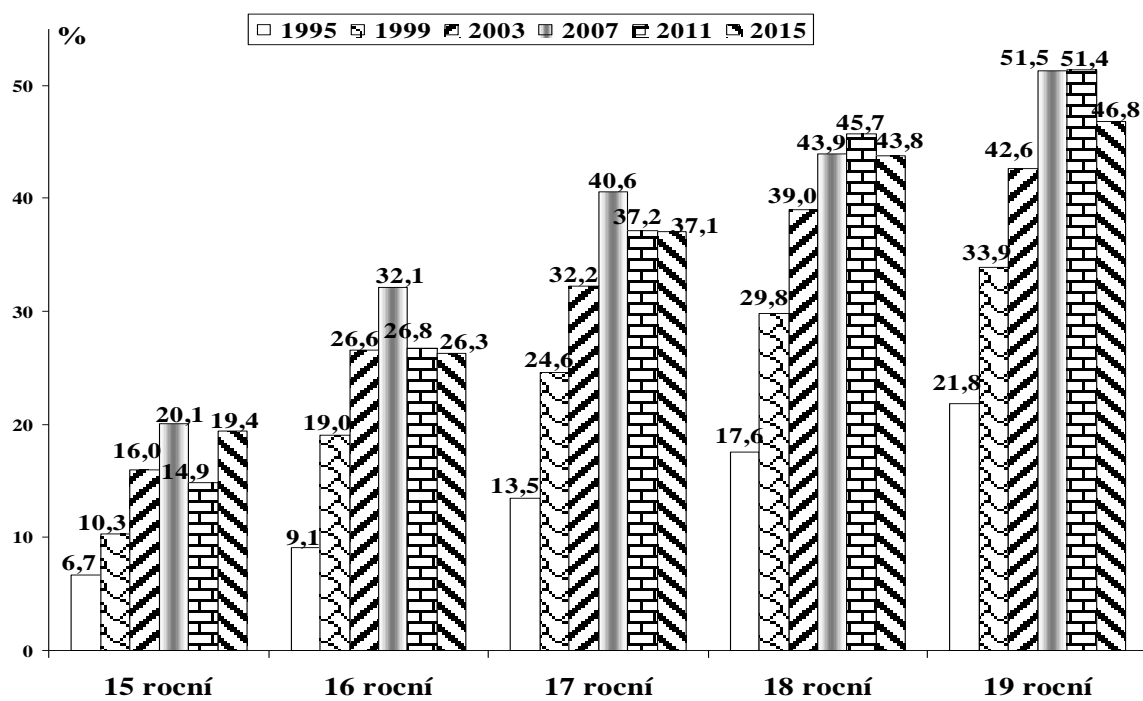
Obr. 8. Prieskumy ESPAD 1999 – 2011 na Slovensku u študentov 1. – 4. ročníkov SŠ podľa krajov.
 (1 a viackrát za život: Užitie akejkoľvek nelegálnej drogy, okrem marihuany)
 Zdroj údajov: ŠZÚ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 9. Prieskumy ESPAD 2007 – 2015 na Slovensku u študentov 1. – 4. ročníkov SŠ podľa krajov.
 (1 a viackrát za život: **Pervitín**)
 Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

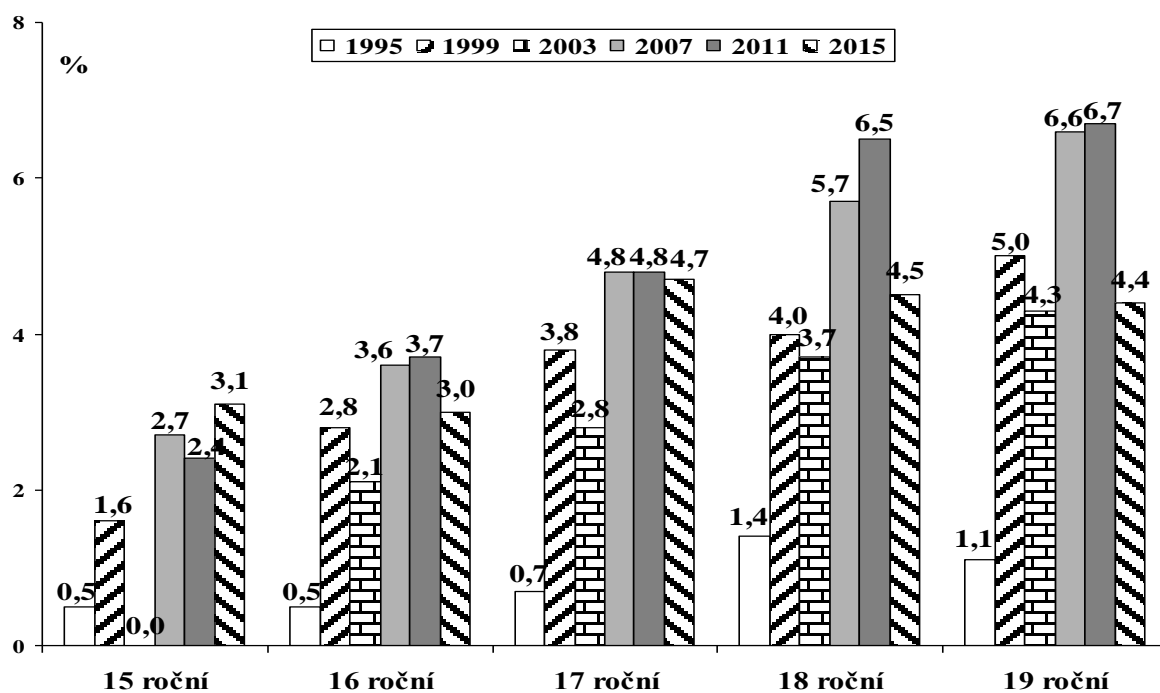
2. Porovnanie podľa veku

Porovnanie výsledkov celých súborov v prieskumoch ESPAD 1995 až 2015 podľa veku je na obrázkoch č. 10 až 19:

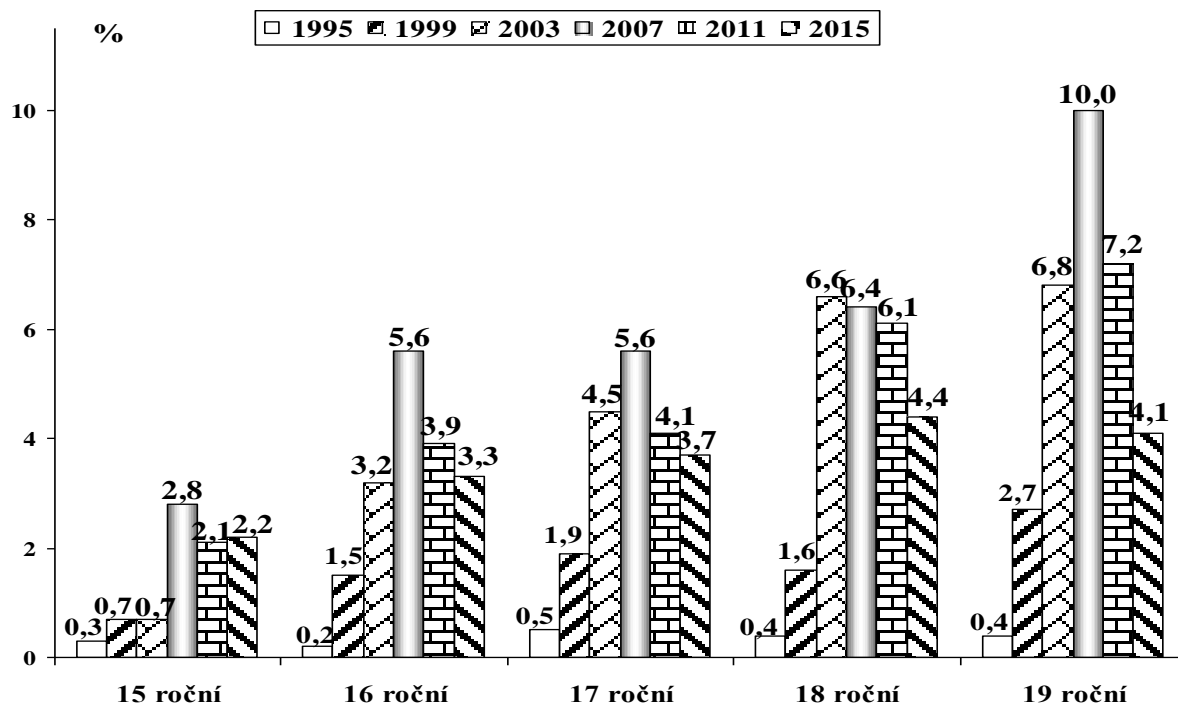
Obr. 10. Porovnanie podľa veku: Marihuana alebo hašiš 1 a viackrát počas celého života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

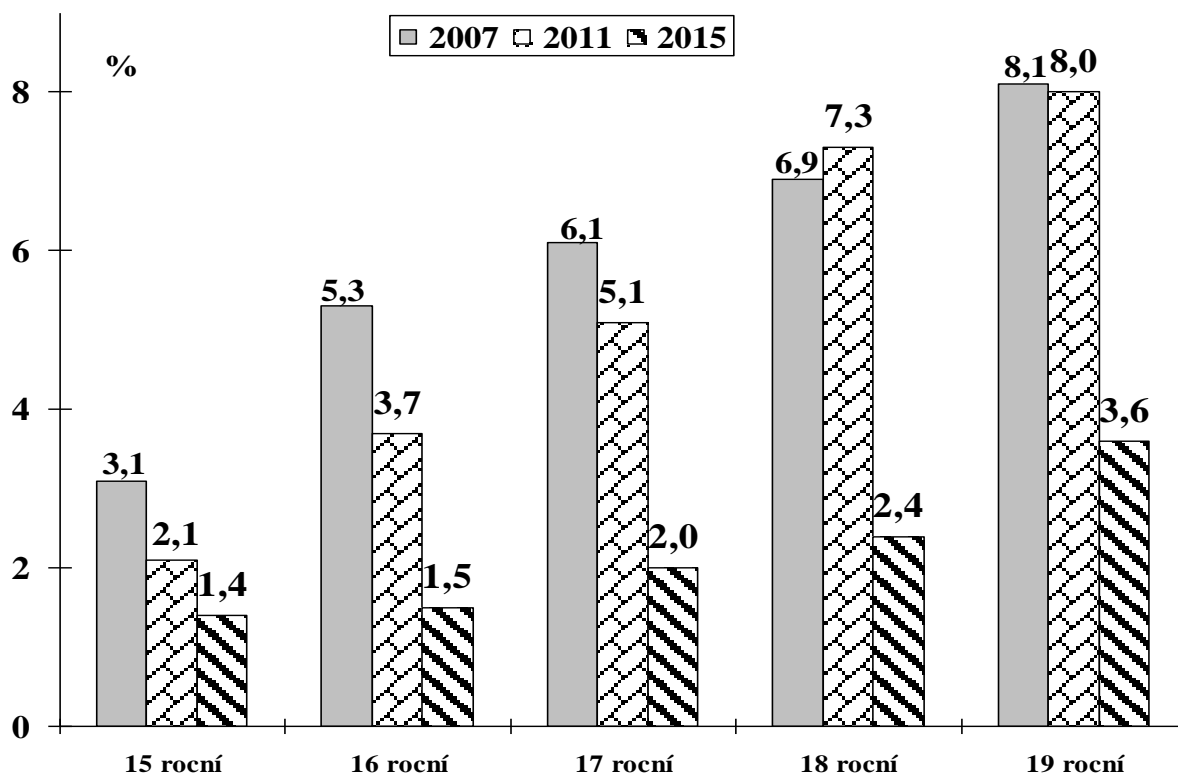
Obr. 11. Porovnanie podľa veku: LSD a halucinogény 1 a viackrát počas celého života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 12. Porovnanie študentov podľa veku: Extáza 1 a viackrát počas celého života.

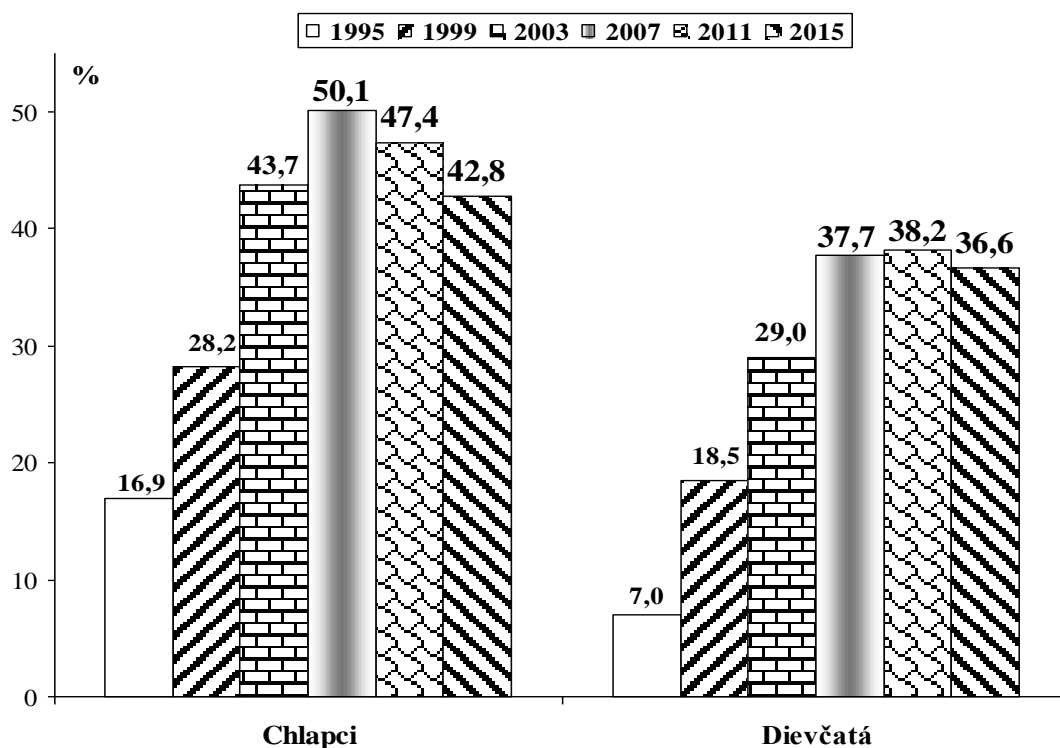
Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 13. Porovnanie podľa veku: Pervitín 1 a viackrát počas celého života.

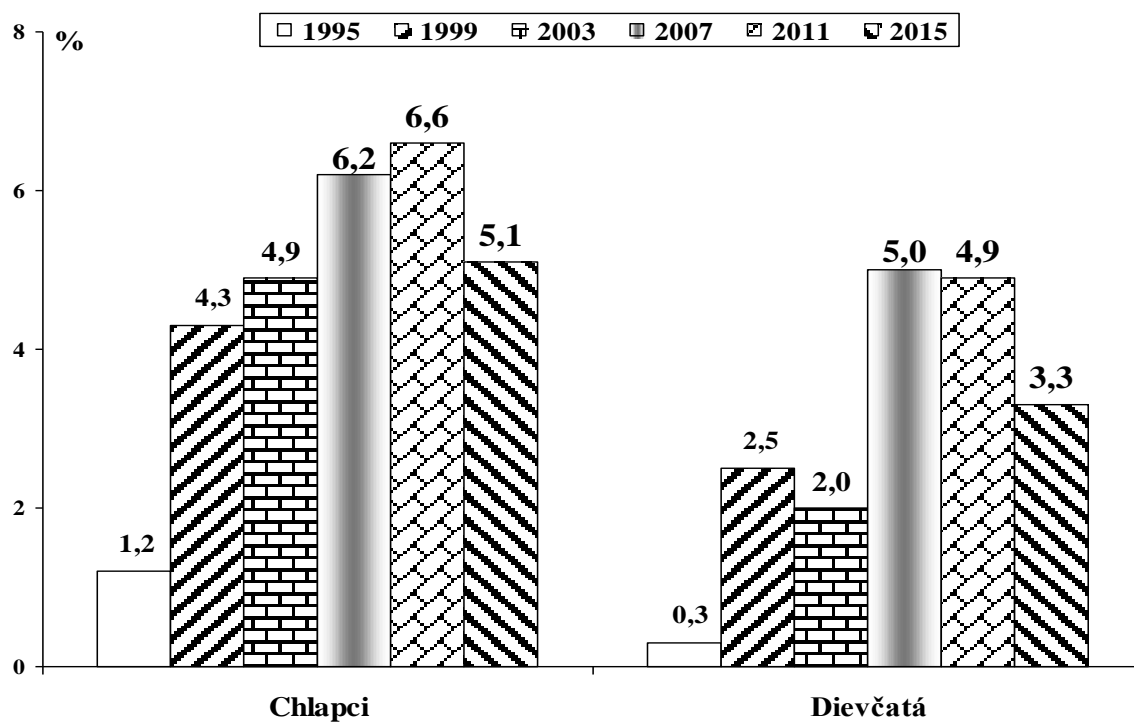
Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

3. Porovnanie podľa pohlavia

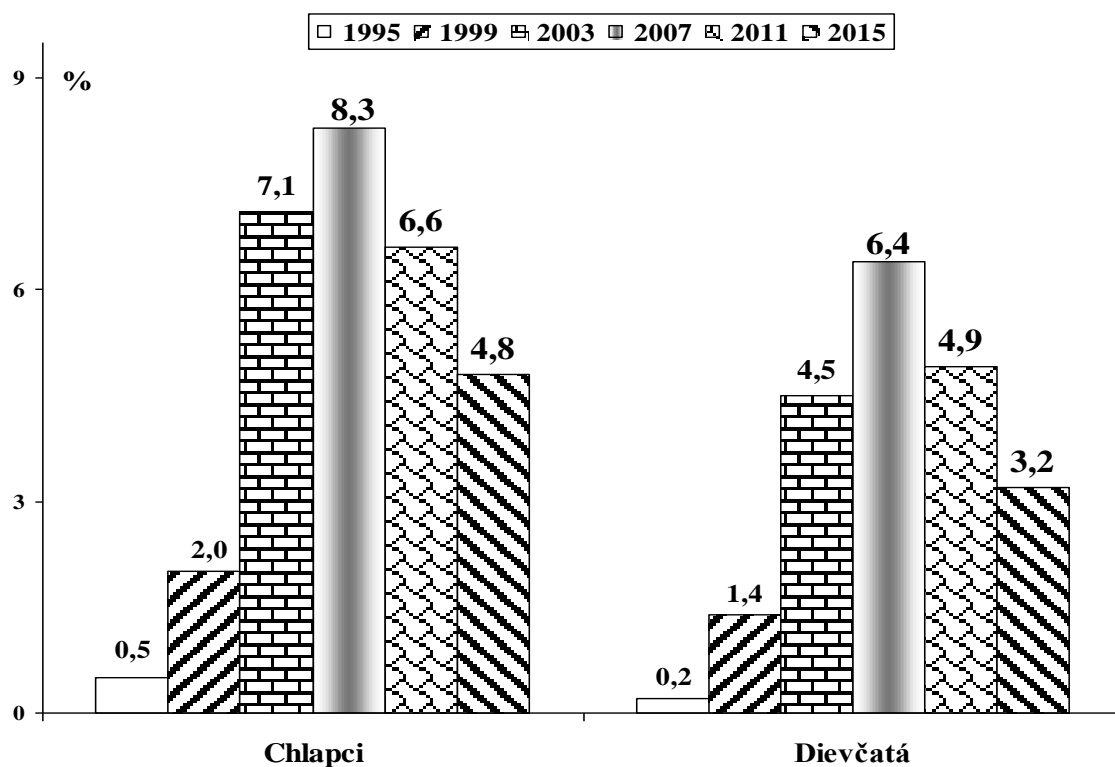
Obr. 14. Porovnanie podľa pohlavia: Marihuana alebo hašiš 1 a viackrát počas celého života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

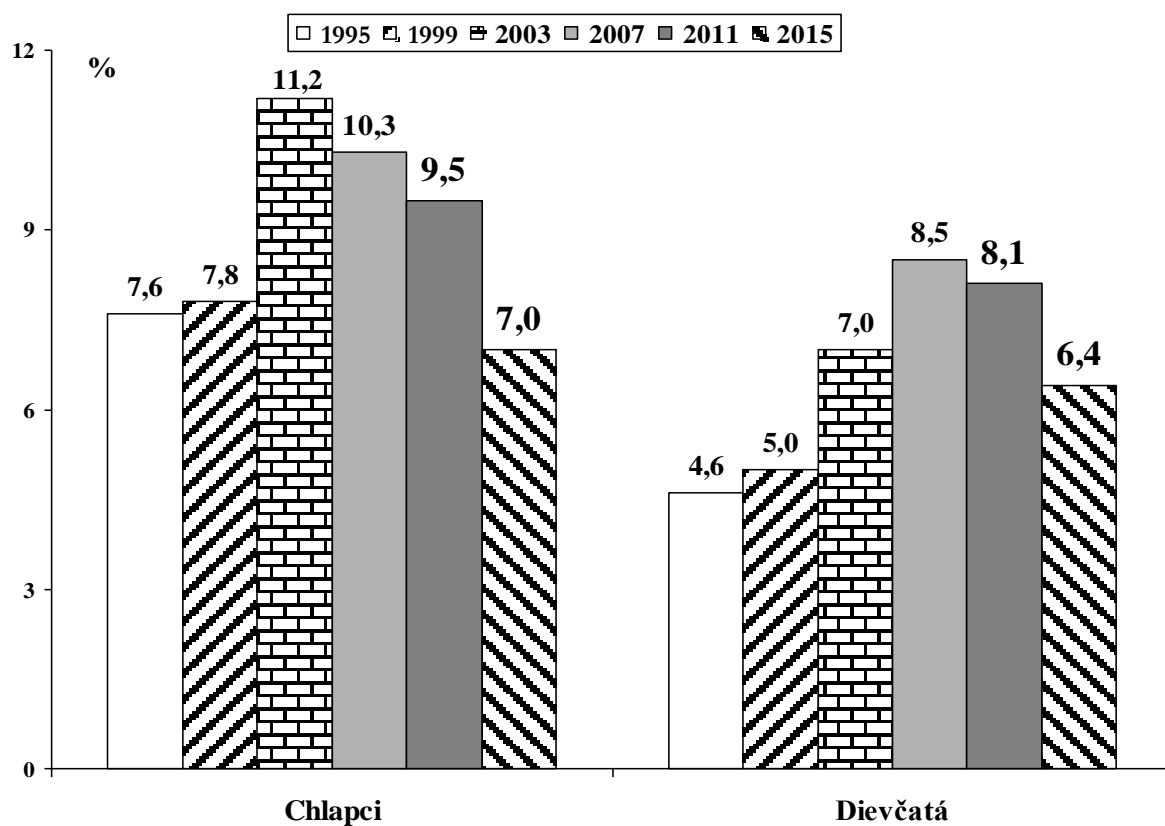
Obr. 15. Porovnanie podľa pohlavia: LSD a halucinogény 1 a viackrát počas celého života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

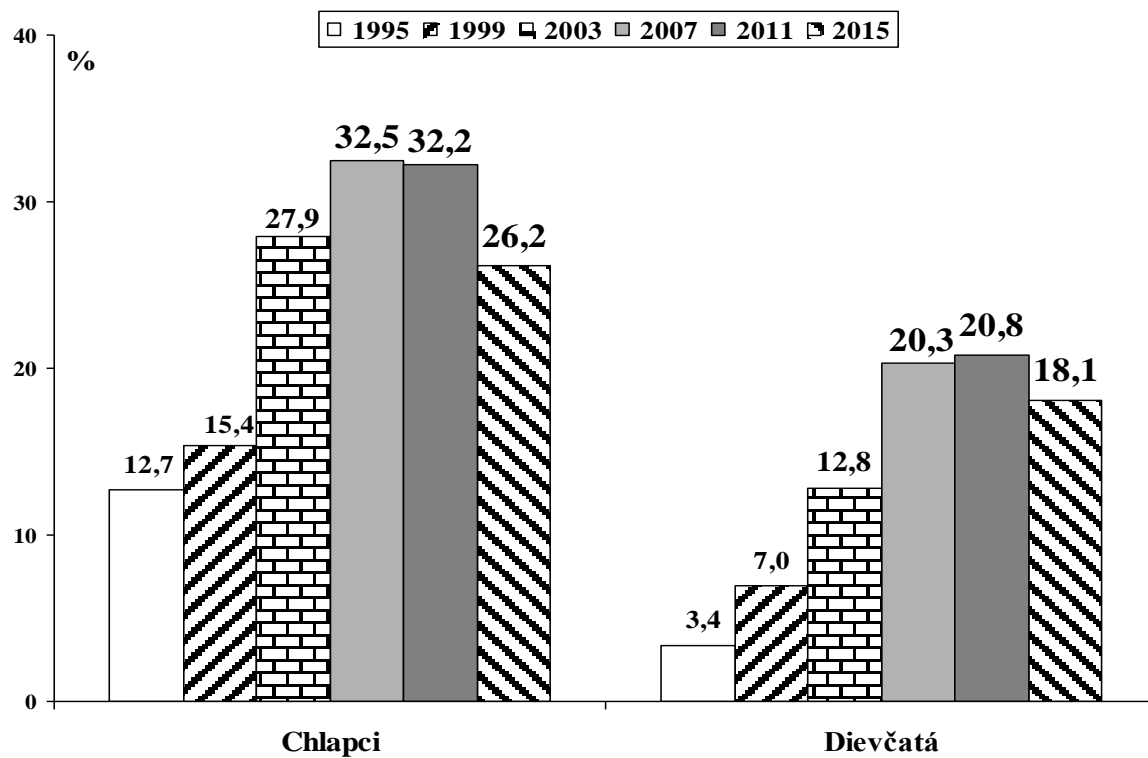
Obr. 16. Porovnanie podľa pohlavia: Extáza 1 a viackrát počas celého života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

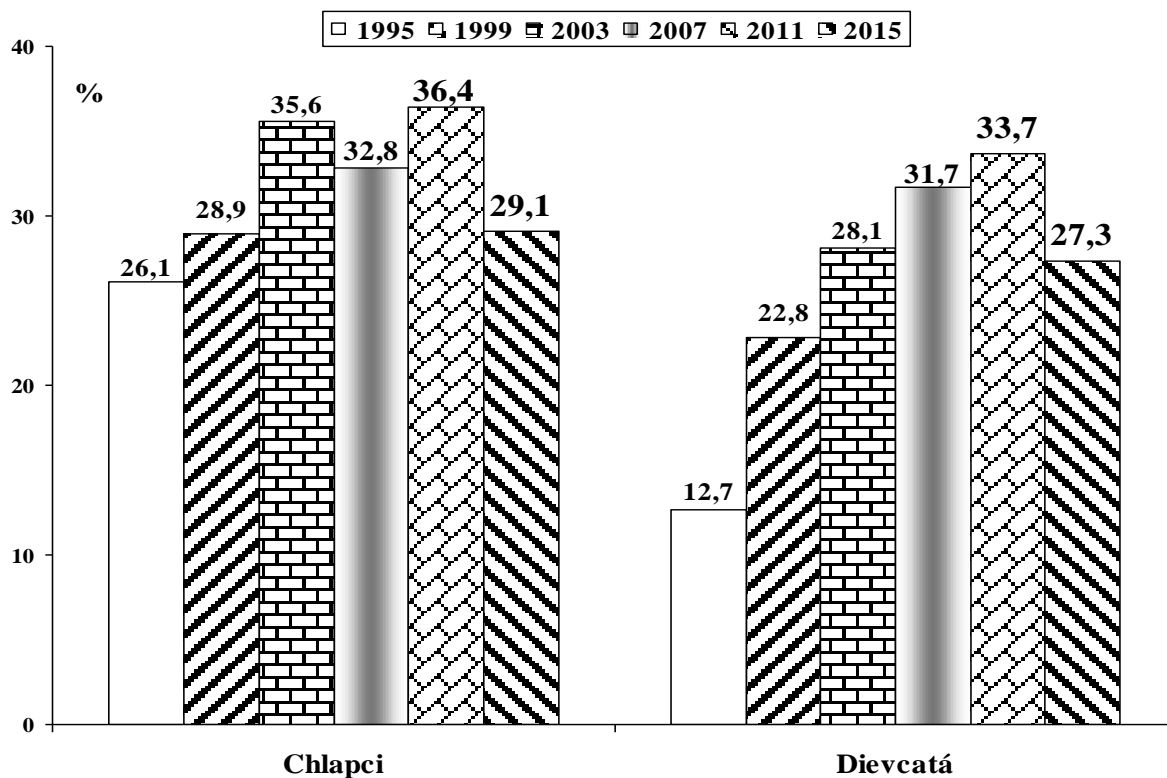

Obr. 17. Porovnanie podľa pohlavia: Prehávne inhaláty 1 a viackrát počas celého života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 18. Porovnanie podľa pohlavia: Päť a viac dávok alkoholu 3 a viackrát za minulých 30 dní.
Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 19. Porovnanie podľa pohlavia: 1 až 5 alebo viac cigariet denne za predchádzajúcich 30 dní.
Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Ako je zrejmé aj z dvoch posledných grafov, situácia v pití alkoholu aj vo fajčení cigariet sa v priebehu času nepriaznivo menila u dievčat od 15 do 19 rokov: v rokoch 2003 a 2007 uviedlo pravidelné fajčenie prakticky rovnako veľa dievčat ako pred štyrmi rokmi chlapcov; a o ďalšie štyri roky sme svedkami opätovného vzostupu pravidelného fajčenia u oboch pohlaví. V roku 2015 však nastal pokles pravidelného fajčenia.

Dievčatá konzumujú viac legálnych aj nelegálnych drog ako ich rovesníčky pred dvadsiatimi rokmi, a zároveň užívajú o niečo menej drog ako chlapci, azda s výnimkou trankvilizérov a sedatív, či pitia alkoholu spolu s tabletami.

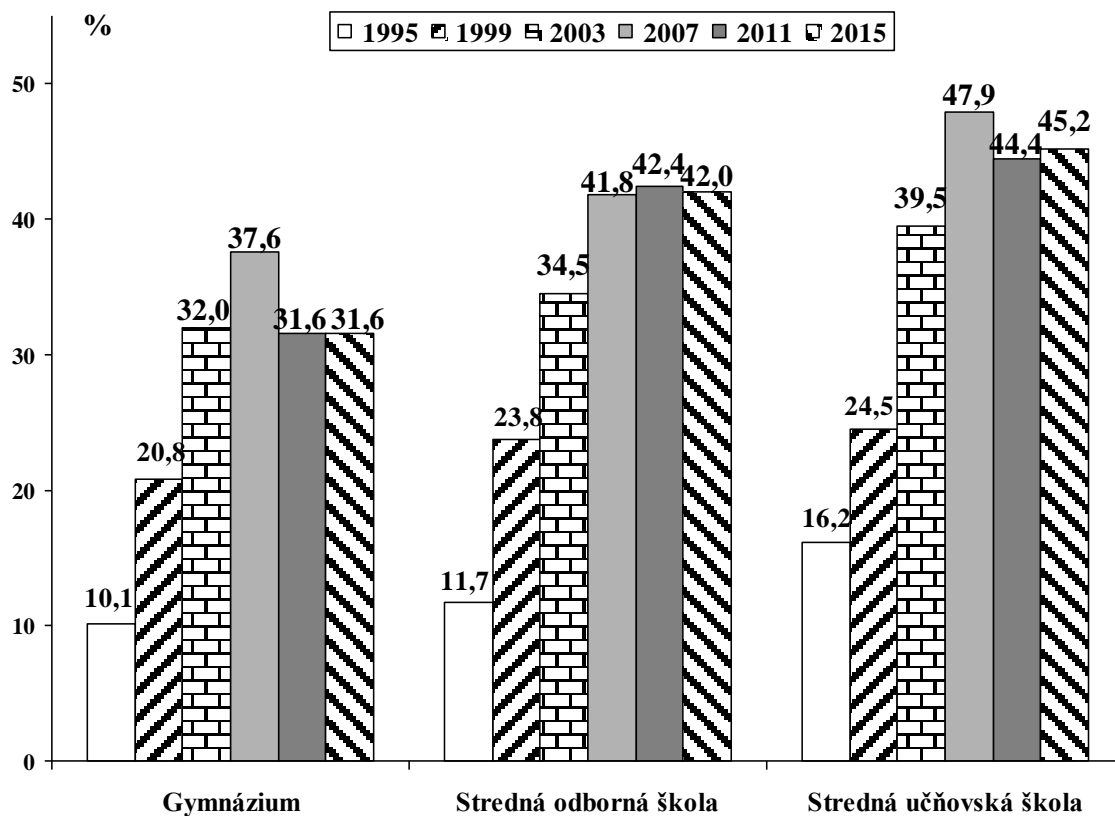
Konzumácia všetkých druhov legálnych a nelegálnych drog sa zvyšovala oproti roku 1995 až do roku 2007, najmä u marihuany, ale aj u syntetických drog. Pri týchto drogách bol obdobný model šírenia, ako bol pred rokom 2000 u heroínu: najprv rast v hlavnom meste a stagnácia, ale potom šírenie sa na celé Slovensko. Výnimkou bolo užívanie inhalátov, ktorých užívanie v podstate stagnovalo po celý čas.

Údaje podľa veku tiež ukázali plynulé narastanie konzumácie všetkých druhov drog až do roku 2007. V roku 2011 však nastal a v 2015 pokračoval pokles alebo stabilizácia, s občasnou výnimkou napr. 15-ročných pri marihuane či 18-ročných pri pervitíne v roku 2015 – čo sú však výnimky potvrdzujúce pravidlo (pozri napr. obr. 10 a 13).

4. Porovnanie podľa typu školy

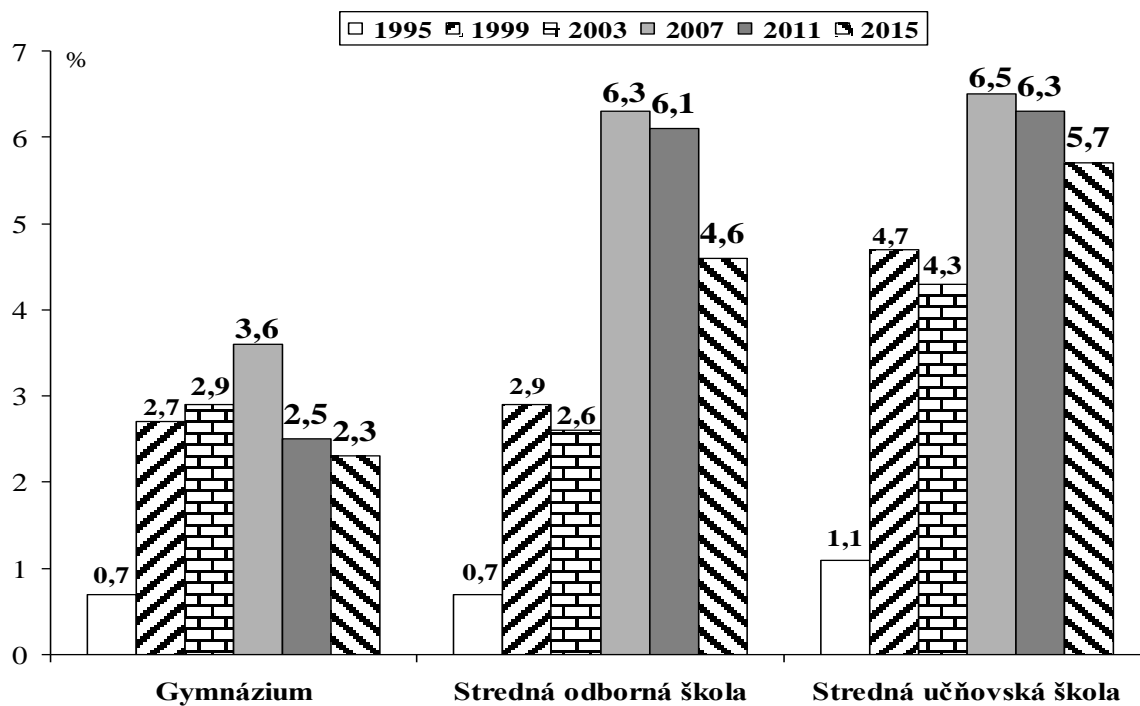
Pri porovnaní podľa typu školy sme vychádzali z pomerne častých otázok, ako to vlastne vyzerá v tom-ktorom kraji alebo okrese, či dokonca v škole. Nebolo možné odpovedať na tieto otázky podrobne, pretože respondentom sa zaručila anonymita, ale aj preto, že síce ide o reprezentatívne prieskumy, no nie také, z ktorých by sa dali odvodzovať miestne závery. Závery môžu byť platné pre krajinu, pre hlavné premenné (pohlavie, vek, región, typ školy), ktoré sa zohľadňovali v zostavovaní výberu. Sú určitým pozadím, na základe ktorého je možné v prípade potreby, napr. pri plánovaní prevencie, zmapovať dôkladnejšie situáciu na miestnej úrovni, ale nič viac.

Porovnanie podľa tejto premennej je dosť výrazne limitované zmenami v systéme stredných škôl, kde okrem predĺženia povinnej školskej dochádzky hraje rolu aj rušenie niektorých škôl, ale najmä ich zlučovanie a vznik združených stredných škôl, kde je ťažké porovnať ich s predchádzajúcim členením. Výber z porovnania výsledkov podľa tradičných troch základných typov stredných škôl je na grafoch 20 – 24. Aj tu sa, popri celkovom poklese užívania nelegálnych drog, zachovalo predošlé poradie typov škôl.

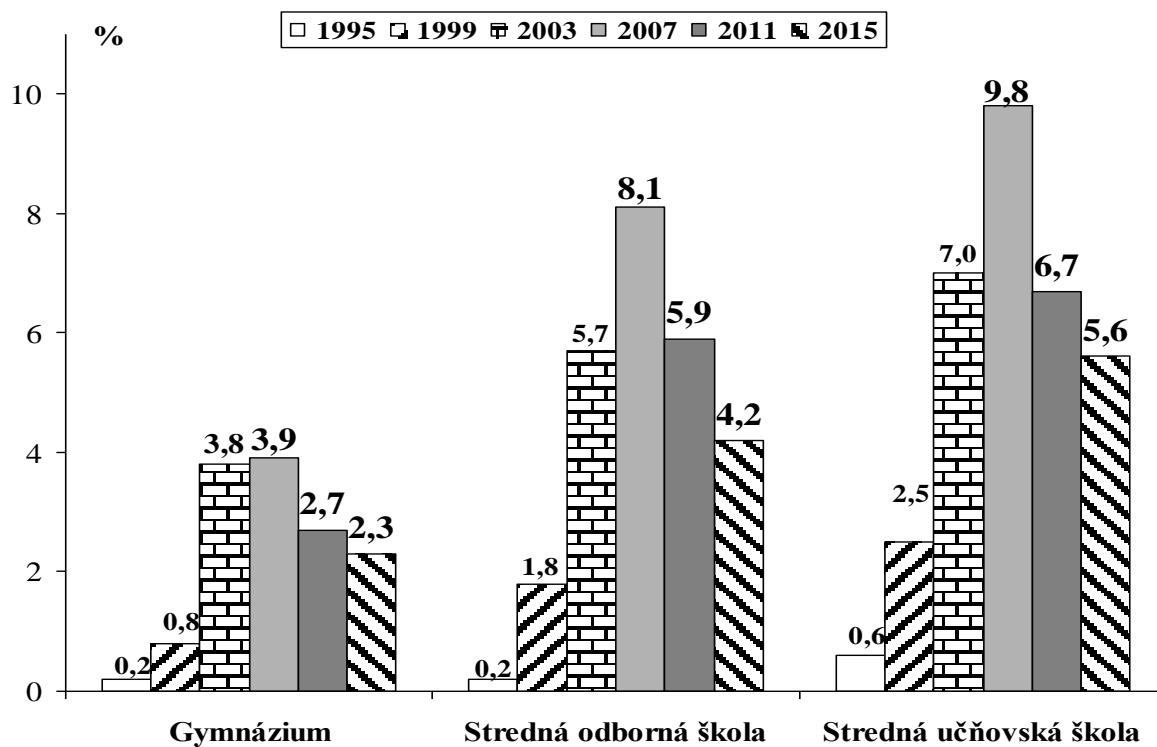
Obr. 20. Porovnanie podľa typu školy: Marihuana alebo hašiš 1 a viackrát počas života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

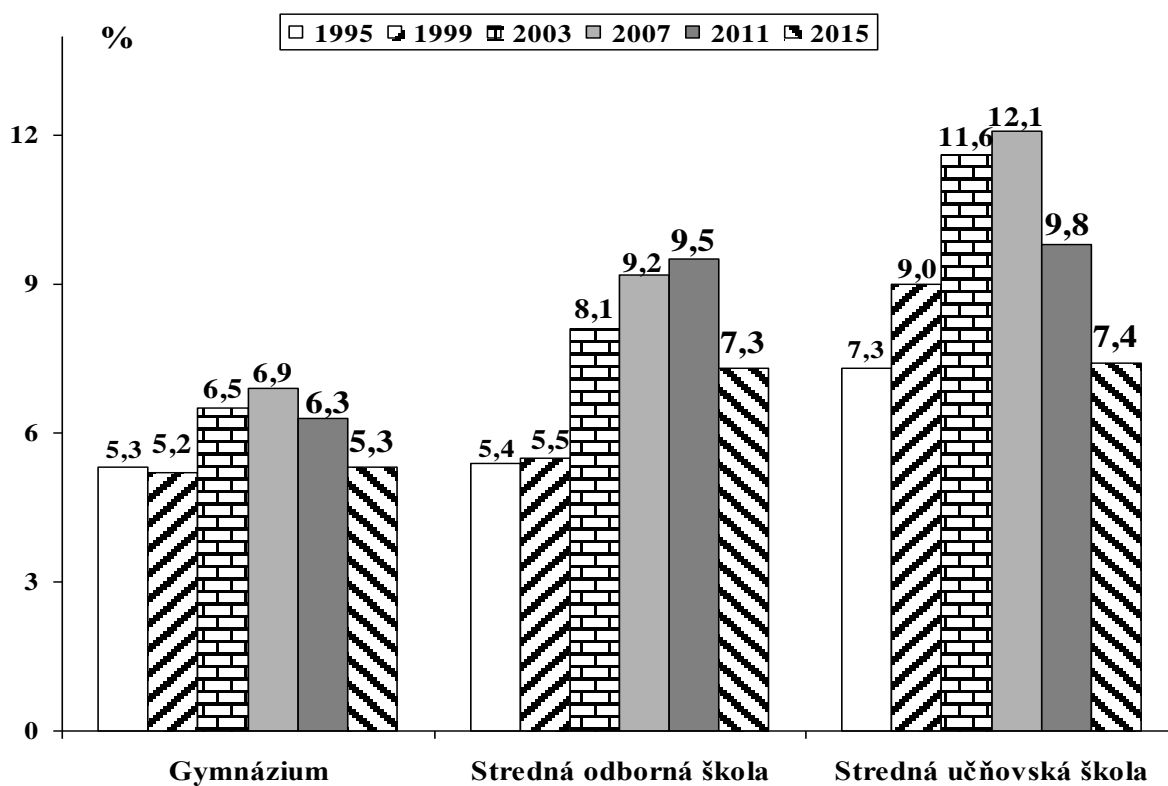
Obr. 21. Porovnanie podľa typu školy: LSD a halucinogény 1 a viackrát počas života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

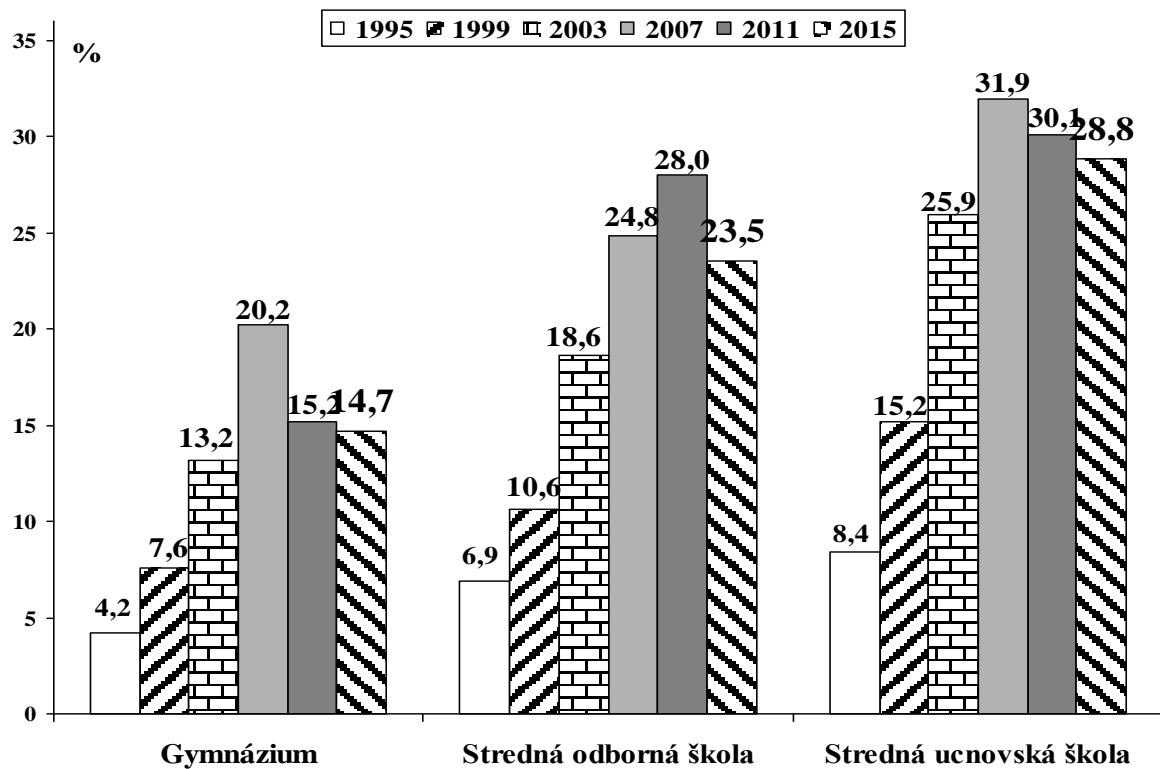
Obr. 22. Porovnanie podľa typu školy: Extáza 1 a viackrát počas života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 23. Porovnanie podľa typu školy: Prchavé inhaláty 1 a viackrát počas života.

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 24. Porovnanie podľa typu školy: Päť a viac dávok alkoholu 3 a viackrát za minulých 30 dní.
 Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

IX. POROVNANIE PODĽA DODATKOVÝCH PREMENNÝCH

1. Porovnanie podľa úplnosti rodiny

Po dlho stúpajúcom trende počtu narodených detí na Slovensku sme svedkami opačného procesu, ktorý cieľovú populáciu ESPAD zredukoval asi na polovicu. Ak si vezmeme nedávnych sedem „chudobných“ rokov Slovenska, vidíme nasledovné zmeny:

Tab. 8. Pokles cieľovej populácie po piatich vlnách prieskumov ESPAD v SR

Pokles populácie:	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015
Rok narodenia	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995
Vek (v roku 2015)	14	15	16	17	18	19	20
Narodených celkovo	51 136	55 151	56 223	57 582	59 111	60 123	61 427
Na 1000 obyvateľov	9,51	10,21	10,42	10,68	10,988	11,19	11,45

Ak si vezmeme iných sedem „bohatých“ rokov, je celkom zreteľné, že trend zmien bol u nás kedysi úplne opačný:

Tab. 9. Nárast cieľovej populácie pred prvou vlnou prieskumov ESPAD v SR

Nárast populácie:	1993	1993	1993	1993	1993	1993	1993
Rok narodenia	1979	1978	1977	1976	1975	1974	1973
Vek (v roku 1993)	14	15	16	17	18	19	20
Narodených celkovo	98 263	98 110	97 557	97 508	95 470	95 478	90 805
Na 1000 obyvateľov	20,30	20,50	20,60	20,90	20,60	20,80	20,00

Uvedené trendy sa vybrali z dokumentov na prípravu prvého prieskumu ESPAD na Slovensku v roku 1995 a z podkladov a dokumentov pre šieste opakovanie ESPAD na jar v roku 2015 (ŠÚSR 2014). Skoro dvojnásobný pokles počtov narodených, ktorý ukázali štatistické dáta za vyše dvadsať rokov, znamená aj možnú zmenu charakteristík rodiny. V ďalšej časti tejto správy však nie sú celonárodné údaje zo ŠÚSR, ale niektoré zistenia, čo súvisia s typmi rodín u žiakov a študentov zo šiestich opakovaní prieskumu ESPAD na Slovensku od 1995 do 2015.

Porovnania podľa druhu drog ukázali, že pri nákladnejších alebo módnych drogách, ako je kokaín, LSD, extáza či látkach ako sú anabolické steroidy (Kokkevi et al. 2008), je mierny trend k vyššej frekvencii užívania u tých študentov, ktorí uviedli, že sú veľmi spokojní s finančnou situáciou svojej rodiny, a zároveň aj u tých, ktorí uviedli, že ich rodina má oveľa vyšší životný štandard v porovnaní s ostatnými rodinami.

U tých študentov, ktorí uviedli, že sú dosť alebo veľmi nespokojní s finančnou situáciou rodiny, či ich rodina je na tom dosť a oveľa horšie v porovnaní s ostatnými rodinami na Slovensku, bol badateľný skôr trend k vyššej frekvencii užívania lacnejších alebo zdomácnených drog, ako sú prchavé inhaláty, marihuana, trankvilizéry a sedatíva, či alkohol spolu s tabletkami kvôli rýchlejšiemu či väčšiemu účinku, čo sa týkalo do istej miery aj legálnych drog samých o sebe – tabaku a alkoholu (Bjarnason et al. 2003). Posledne uvedená štúdia upozornila aj na rozdiely v úplnosti rodín ako na činiteľ, ktorý hrá významnú úlohu v začatí a v udržiavaní pravidelného fajčenia.

Okrem rozdielov ekonomicky silnejších voči slabším a sociálne lepšie postavených oproti sociálne znevýhodneným rodinám, čo sa premietá aj do vzťahov dospievajúcich k drogám, je vývojovo a psychologicky dôležité tiež to, či ide o úplnú (obaja vlastní rodičia), neúplnú (jeden vlastný rodič), alebo pozmenenú rodinu (jeden vlastný, jeden nevlastný rodič).

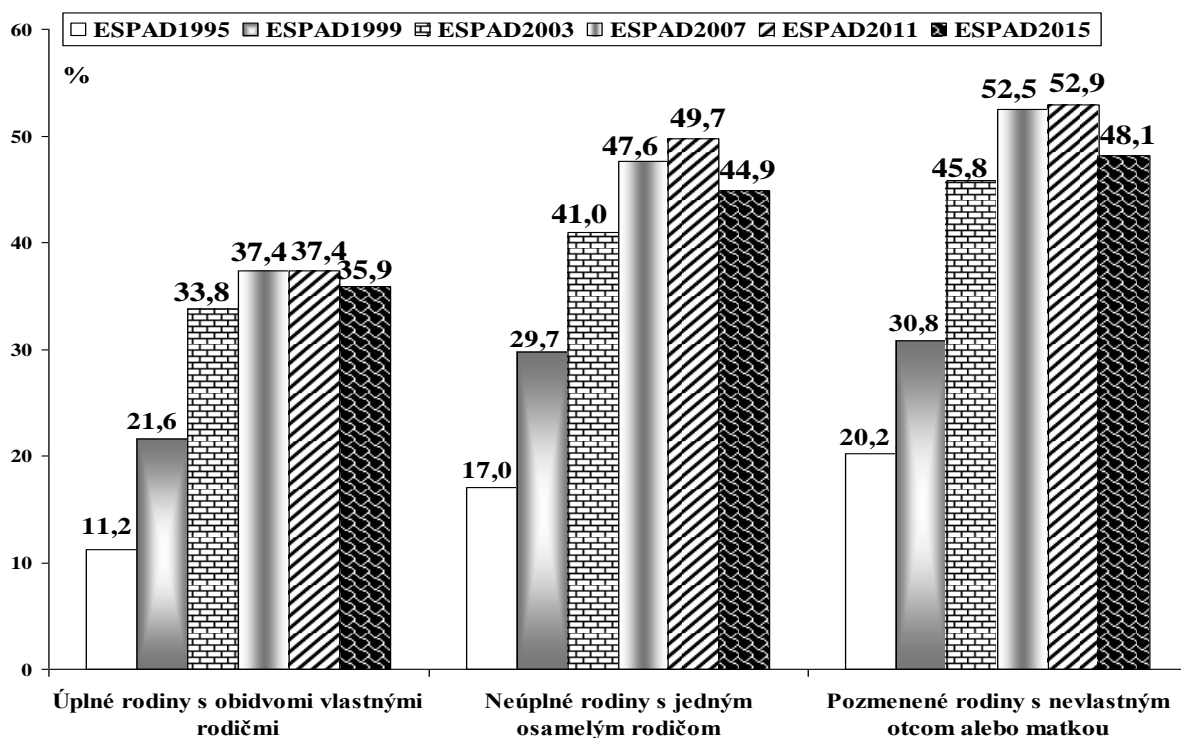
Tab. 10. Zmeny v úplnosti rodín respondentov v prieskumoch ESPAD v SR (v %)

Rok/rodina	úplná	neúplná	pozmenená
1995	83,1	9,5	3,5
1999	83,5	10,0	3,9
2003	80,1	11,6	4,0
2007	76,7	13,4	5,1
2011	71,8	14,6	6,8
2015	71,6	15,1	7,2

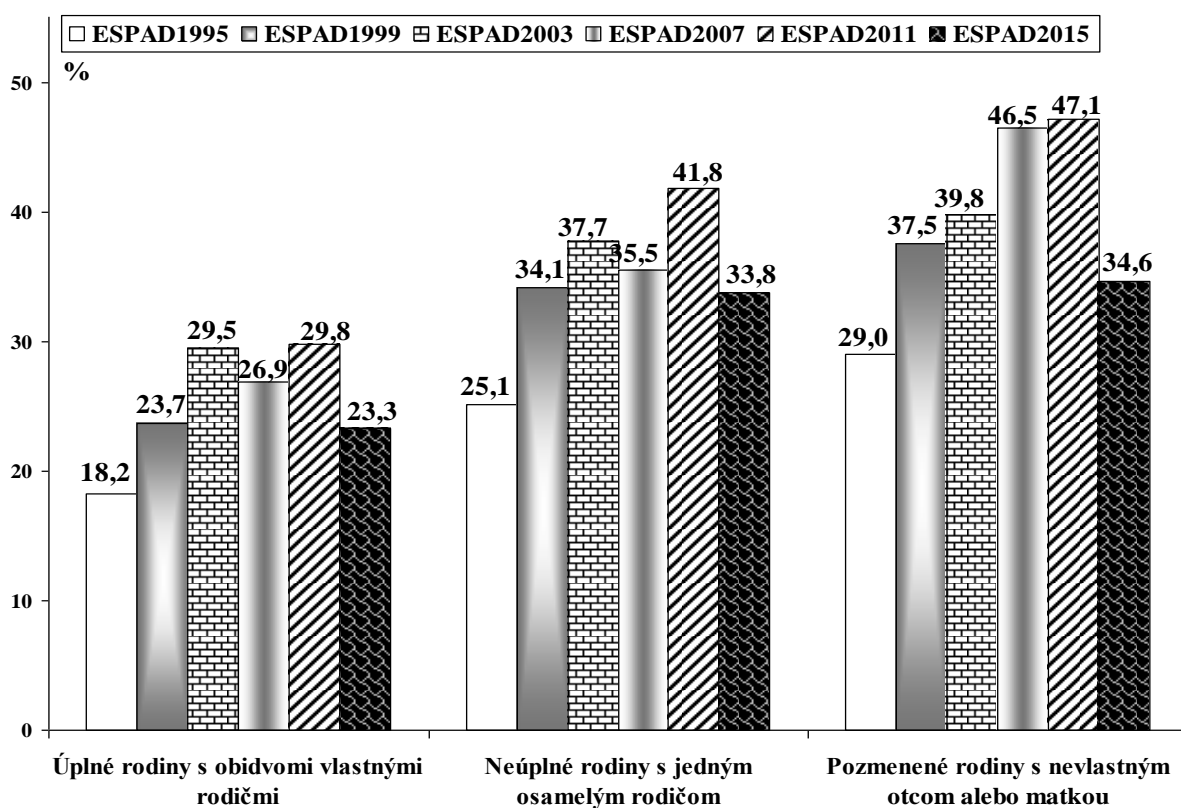
Počty úplných rodín u respondentov ESPAD klesli od roku 1995 do 2015 o viac ako 11 %; počty pozmenených rodín sa za dvadsať rokov zvýšili viac než dvojnásobne, pričom však počet neúplných rodín u respondentov ESPAD vzrástol tiež – približne na 1,5-násobok.

V štvorročných odstupoch klesajúce percentá úplných rodín v tab. 1 paralelizujú aj celoslovenské údaje, kde to bolo: 81,4 – 80,3 – 78,9 – 77,9 – 73,6 %, keď sme počty manželstiev dali do vzťahu s počtami neúplných rodín – definovaných ako celkové počty rozvedených a ovdovelých (ŠÚSR 2014).

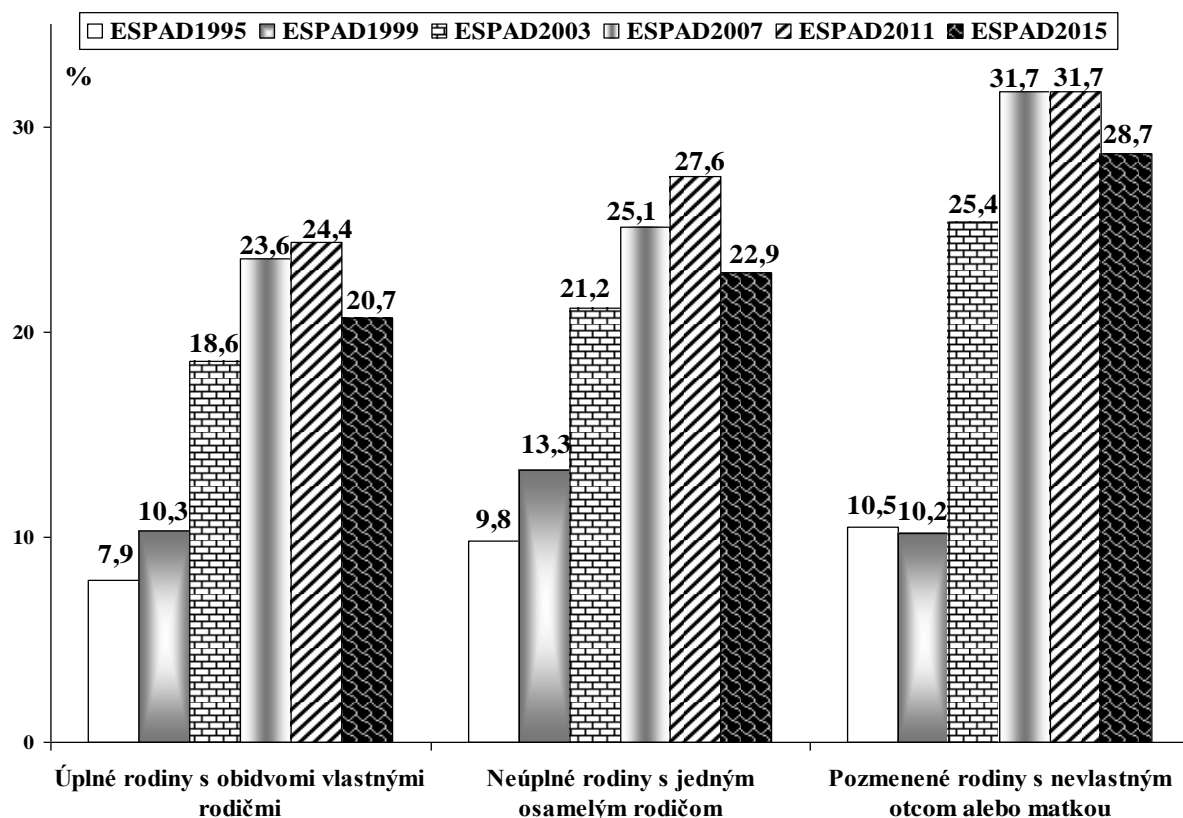
Ukázalo sa, že okrem vzdelanostnej úrovne rodičov, ktorej vplyv na konzumáciu drog je dosť slabý, významnejší vplyv má kompletnosť rodiny, popri ďalších charakteristikách súvisiacich s jej finančným a celkovým socio-ekonomickým statusom (pozri obr. 25 – 27):

Obr. 25. Porovnanie podľa úplnosti rodiny: Celoživotný výskyt fajčenia marihuany 1- alebo viackrát
 Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 26. Porovnanie podľa úplnosti rodiny: Pravidelné fajčenie (1 – 5 a viac cigariet denne)
 Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Obr. 27. Porovnanie podľa úplnosti rodiny: 5+ dávok alkoholu po sebe 3 a viackrát za 30 dní²

Zdroj údajov: ÚVZ SR, ÚZV, NCPZ. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Tento prehľad trendov poukázal na výhody toho, že mladý človek žije v úplnej rodine, ako aj na nevýhody, ktoré vyplývajú z neúplnej ale najmä z pozmenenej rodiny. Hoci počas vyše dvoch desaťročí od začiatku prieskumov ESPAD u stredoškóľákov ani kompletne rodiny neodolali zmenám situácie v oblasti drog a výskyt užívania legálnych aj nelegálnych drog bol u študentov z neúplných a pozmenených rodín prakticky vždy vyšší, úplná rodina si priebežne zachovávala relatívne najmenej narušenú pozíciu vo vzťahu k drogám.

² Jedna "dávka" je pohár vína (asi 2 deci), pol litra piva, alebo 1 poldeci destilátu. Tomuto množstvu zodpovedá približne 16 gramov absolútneho, teda 100% alkoholu v prípade piva a destilátu, resp. cca 17-18 gramov 100% alkoholu v prípade vína – údaje podľa Gual et al. 2007.

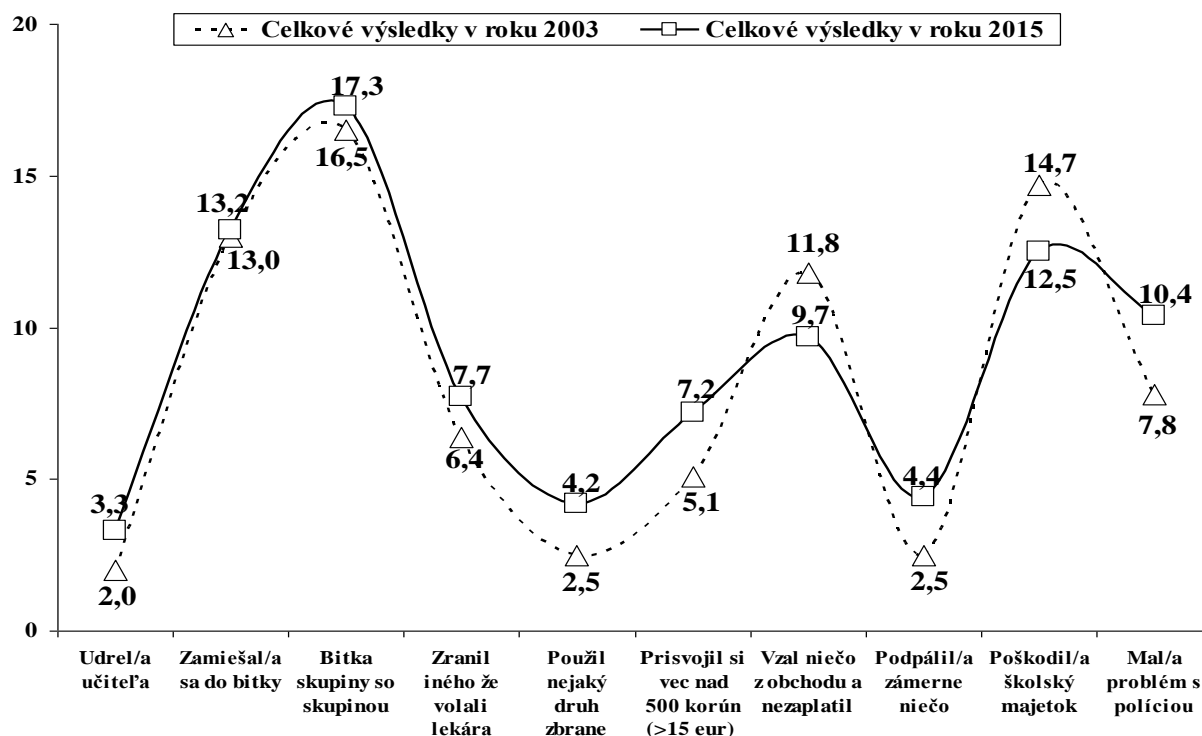
2. Porovnanie podľa druhu agresivity a šikanovania

Priebežná analýza výsledkov ESPAD už v roku 2008 ukázala, že asociálne správanie, agresia a pravdepodobne aj šikanovanie vykazujú zreteľné súvislosti s ďalšími súbežne sledovanými premennými, ako sú prostredie alebo typ školy, pohlavie a vek, ale aj s premennými, ako je užívanie legálnej či nelegálnej drogy (Nociar 2008).

Keď sa do ESPAD začlenila časť asociálneho modulu (pozri tiež otázku č. 56), tak navyše k bežným epidemiologickým dátam sme zistili, že :

- Asociálne alebo agresívne správanie bolo častejšie u mladších žiakov zo základných a u mladších študentov zo stredných škôl.
- Asociálne alebo agresívne správanie sa vyskytovalo omnoho častejšie u chlapcov, ako u dievčat (vo všetkých vekových kategóriách).
- Študenti narodení v tom istom roku sa v asociálnych alebo násilných správaniach významne líšili podľa toho, či ešte chodia na základnú, alebo už na strednú školu (a to aj keď sme ich zrovnocennili podľa mesiacov narodenia – čiže prostredie je v tomto prípade dôležitejšie, ako vek).
- Asociálne alebo agresívne správanie sa v rámci troch hlavných typov stredných škôl – gymnáziá, stredné odborné školy a stredné učňovské školy – vyskytovalo v podstatne odlišnom rozsahu.

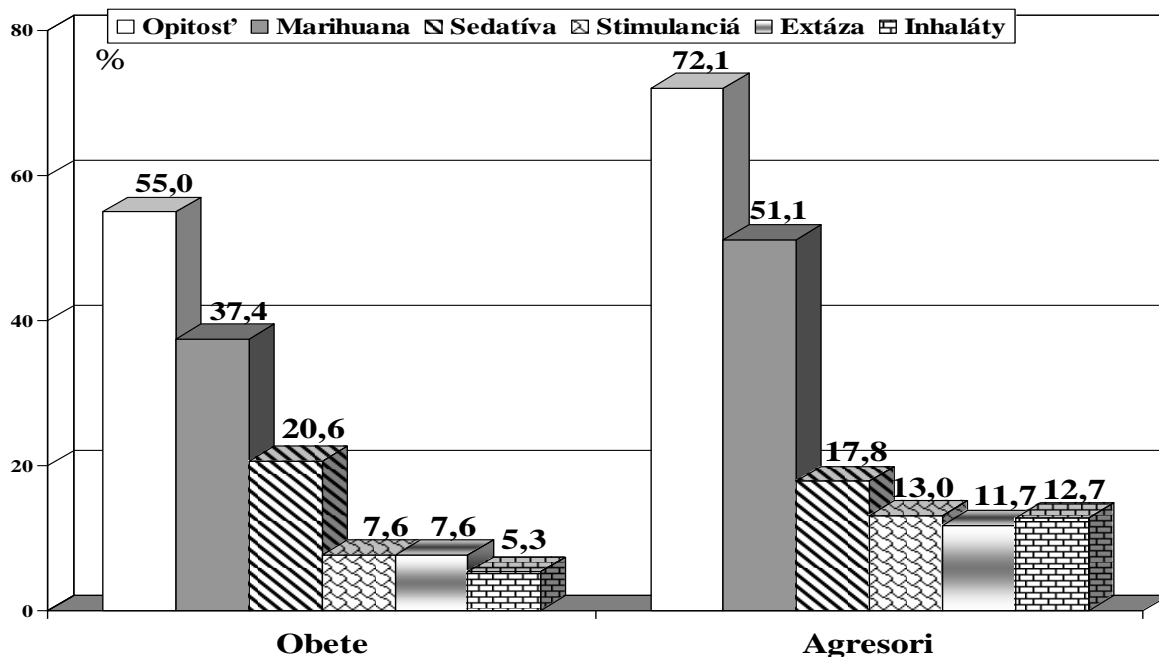
Porovnanie výsledkov v prieskume ESPAD za roky 2003 a 2015 je na obr. 28:

Obr. 28. Indikácia trendov v asociálnom správaní: celkové rozdiely medzi ESPAD 2003 a 2015

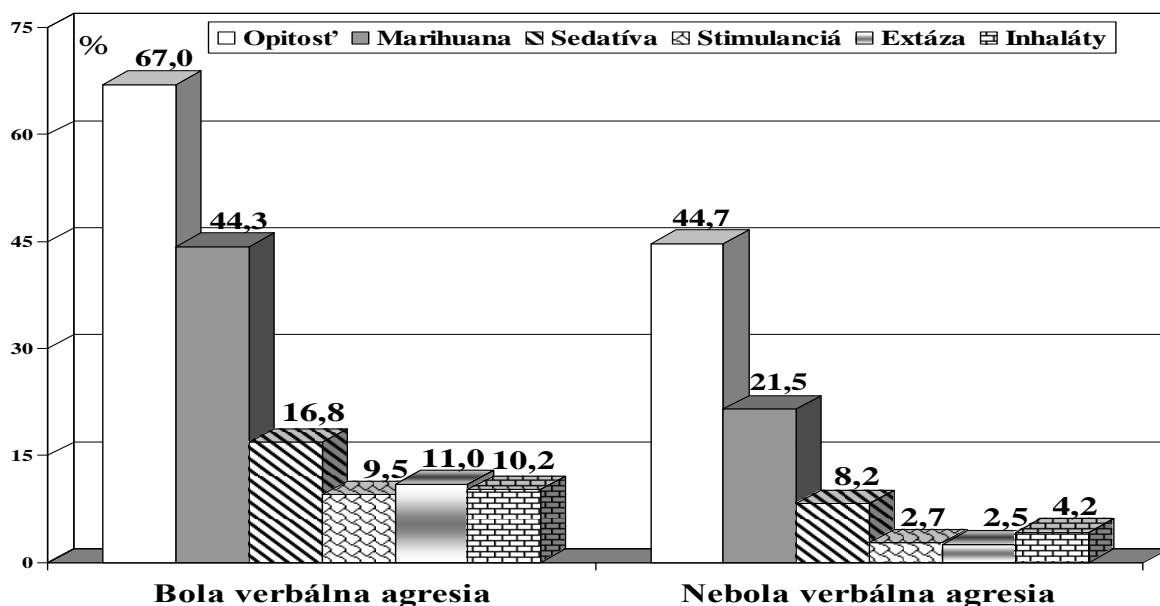
Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Aj v prieskumoch TAD sme vyčlenili šikanovaných (obete), šikanujúcich (agresori) a nezúčastnených („divákov“). Vzťah šikanovania k drogám ilustruje obr. 29:

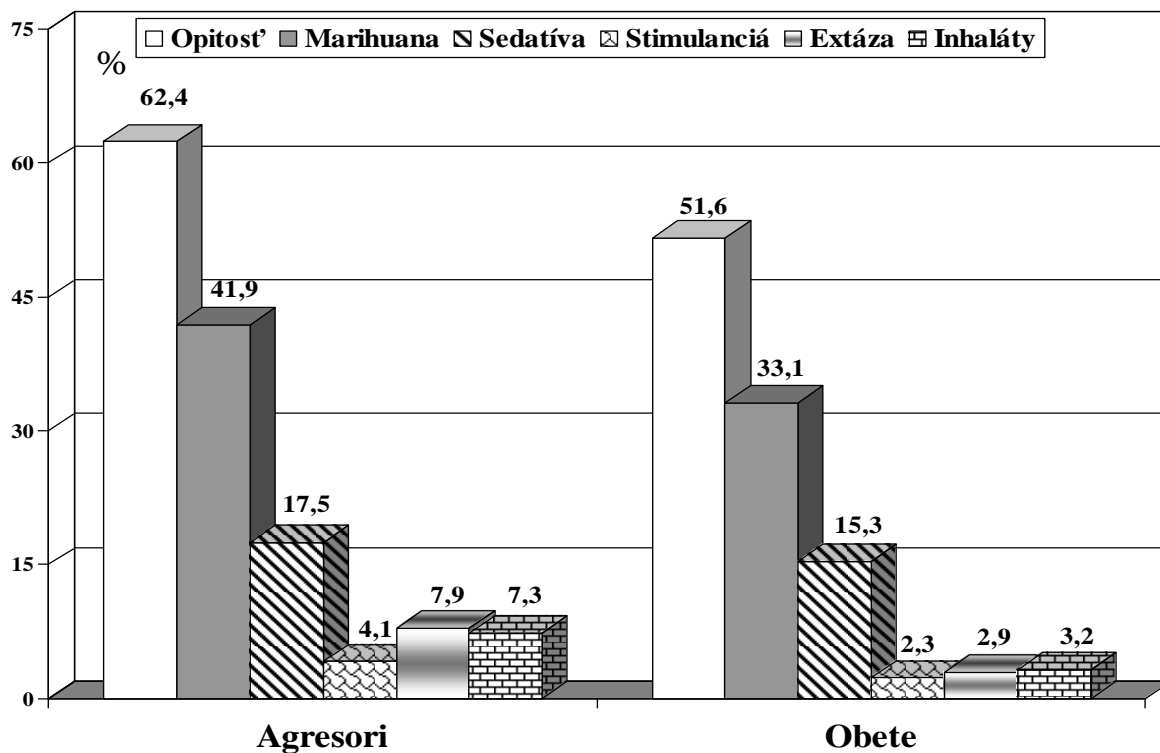
Obr. 29. TAD2014 u 15 – 19-ročných: Užívanie drog obeťami šikanovania a agresormi
(Počas života: Opiat „do okna“ – Marihuana – Sedatíva – Stimulanciá – Inhaláty – Extáza)
Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

Problém, ktorého výskyt nás zaskočil, bola taktiež fyzická a verbálna agresia voči učiteľovi. Pri tomto správaní sa tiež ukazuje súvislosť medzi jeho výskytom a zvýšeným užívaním legálnej alebo nelegálnej drogy. Výsledky z TAD sú na obr. 30.

Obr. 30. TAD2014 u 15 – 19-ročných: Verbálna agresia verzus bez agresie voči učiteľom
(Počas života: Opiat „do okna“ – Marihuana – Sedatíva – Stimulanciá – Inhaláty – Extáza)
Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

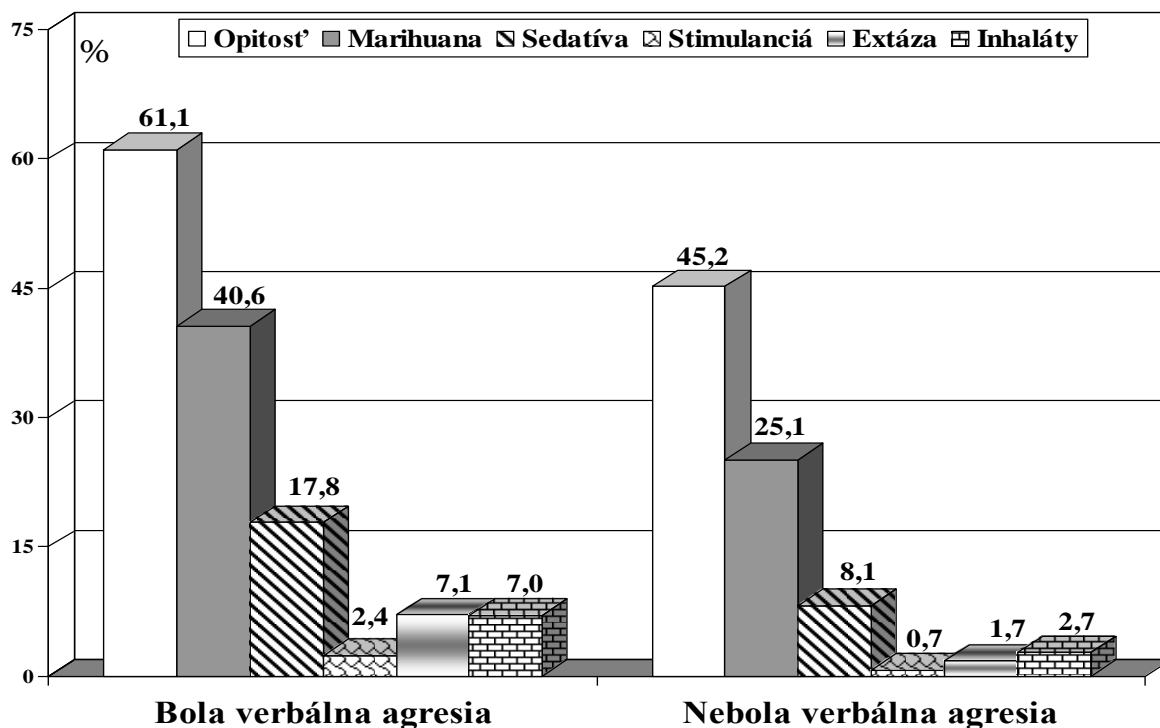
Podrobnejšie spracovanie problematiky šikanovania a inými premennými v ESPAD je už vecou špecializovaných štúdií, ktoré však prekračujú rámec tejto správy. Na tomto meste uvádzame len celkový súhrn k šikanovaniu tak, ako sa javil v ESPADe 2015.

Obr. 31. ESPAD2015 u 15 – 19-ročných: Užívanie drog obeťami šikanovania a agresormi *

Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

*Pozn.: Okrem sedatív (celoživotne) ide o výskyt za minulých 12 mesiacov

Obr. 32. ESPAD2015 u 15 – 19-ročných: Verbálna agresia verzus bez agresie voči učiteľom *

Zdroj údajov: ÚVZ SR. Spracovanie a grafika: A. Nociar

*Pozn.: Okrem sedatív (celoživotne) ide o výskyt za minulých 12 mesiacov

X. VÝBER ZO ŠTANDARDNÝCH TABULIEK

Tab. ST 1. Počty škôl, tried a študentov v celom výberovom súbore ESPAD2015*

Typy škôl	Počty škôl	Počty tried	Počty študentov		
			Chlapci	Dievčatá	Spolu
Základné školy: 9. triedy	17	32	315	272	587
Gymnáziá (4-ročné)	22	102	958	1 191	2 149
Gymnáziá (8-ročné)	10	43	268	409	677
Stredné odborné školy	31	156	1 317	1 860	3 177
Stredné odborné učilištia	18	86	1 273	226	1 499
Združené stredné školy	22	98	1 049	895	1 944
Spolu	120	517	5 180	4 853	10 033

*Konečné počty študentov po vyčistení súboru rutinou na vylúčenie nevalídnych prípadov

Tab. ST 2. Spôľahlivosť meraná ako vzájomná konzistencia odpovedí medzi dvomi otázkami v dotazníkoch ESPAD 1995, 1999, 2003, 2007, 2011 a 2015*

Údaje sú v percentách.

Užitie drog v priebehu života**	Chlapci			Dievčatá			Spolu		
	a	b	c	a	b	c	a	b	c
Cigarety:	19,3	20,2	72,8	73,3	7,9	6,5	39,3	28,5	53,6
Fajčenie	16,5	18,8	78,5	76,9	5,1	4,3	21,9	21,2	73,7
	16,9	26,7	78,8	69,3	4,3	4,0	19,4	26,9	77,7
Alkohol:	29,8	26,7	61,2	68,5	9,0	4,8	48,8	36,5	41,7
Opitosť	15,1	17,7	81,7	74,7	3,2	7,6	23,4	22,4	72,4
	14,8	27,2	76,1	63,3	9,1	9,4	19,5	29,7	71,9
Iné drogy:	83,0	71,0	14,9	26,2	2,1	2,8	92,9	81,0	6,1
Marihuana	55,8	48,5	39,9	50,2	4,3	1,3	70,5	61,6	25,9
	51,4	57,8	46,8	41,0	1,8	1,2	60,9	64,1	37,8
Amfeta-	97,4	96,9	1,0	1,6	1,6	1,5	98,8	98,0	0,5
míny	94,1	96,3	3,5	2,2	2,4	1,5	95,6	97,0	2,5
	96,0	96,8	2,5	0,9	1,5	2,3	97,3	97,7	1,9
Extáza	99,3	97,7	0,4	1,6	0,3	0,7	99,7	98,5	0,2
	92,1	90,5	6,4	7,6	1,5	2,0	95,0	92,9	4,0
	92,5	94,9	5,1	3,2	2,4	1,9	94,5	96,5	4,1
Trankvilizé-	95,3	92,8	2,2	3,5	2,5	3,7	92,9	88,7	4,4
ry, sedatíva	92,7	94,5	3,1	3,3	4,2	2,3	92,3	92,1	4,5
	95,1	92,1	2,6	5,0	2,3	2,9	92,5	85,4	4,8
Inhaláty	91,9	91,4	4,3	5,3	3,8	3,3	95,1	94,2	2,5
	87,9	87,3	8,1	7,0	4,0	5,7	92,8	90,3	5,3
	89,2	92,1	5,2	5,7	5,6	2,3	90,7	89,1	5,0

*Pozn.: Prvé číslo v riadku a príslušnej kolonke je výsledok z roku 1995, druhé z roku 1999; prvé číslo kurzívou je výsledok z roku 2003; druhé je z roku 2007. Piate číslo dolu je vždy údaj za rok 2011, šieste je údaj z roku 2015.

**Pozn.: Ide o porovnanie konzistencie odpovedí na dve otázky. Prvá otázka je o užití drogy počas života vôbec; druhá na vek prvého použitia drogy. Kategória (a) je percento tých, ktorí odpovedali v oboch otázkach, že ešte nikdy nijakú drogu neužili; (b) je percento tých, ktorí odpovedali v oboch otázkach kladne; (c) je počet tých, ktorí odpovedali nekonzistentne: v jednej otázke kladne, že drogu užili, kým v druhej záporne, že drogu neužili.

Tab. ST 3. Ochota priznať užívanie drogy.

Údaje sú v percentách.*

	Chlapci						Dievčatá						Spolu					
Ak by si užil/a marihuanu či hašiš, aj by si to povedal/a?	1 9 9 5	1 9 9 9	2 0 0 3	2 0 0 7	2 0 1 1	2 0 1 5	1 9 9 5	1 9 9 9	2 0 0 3	2 0 0 7	2 0 1 1	2 0 1 5	1 9 9 5	1 9 9 9	2 0 0 3	2 0 0 7	2 0 1 1	2 0 1 5
Už som to povedal/a	14,0	23,9	34,6	33,5	28,0	27,4	6,3	16,1	24,6	26,1	24,9	26,2	10,5	19,8	29,0	29,8	26,6	26,8
Určite áno	55,8	51,8	45,0	42,7	43,6	45,4	69,7	62,7	57,2	54,2	50,4	49,0	62,2	57,6	51,9	48,5	46,8	47,2
Asi áno	17,2	17,9	13,9	12,9	15,4	15,0	19,3	17,9	15,5	13,5	17,1	17,3	18,2	17,9	14,8	13,2	16,2	16,1
Asi nie	3,2	3,0	2,9	4,6	4,5	3,9	1,7	1,6	1,3	2,7	3,2	3,3	2,5	2,2	2,0	3,7	3,9	3,6
Určite nie	9,8	3,4	3,6	6,4	8,4	8,4	3,0	1,7	1,4	3,4	4,4	4,2	6,6	2,5	2,3	4,9	6,5	6,3

*Pozn.: V každom stĺpci má všetkých päť odpovedí dávať sumu 100%.

Tab. ST 4. Frekvencia užívania počas života u všetkých študentov

Údaje sú v percentách – rátané z počtu študentov, ktorí na dané otázky odpovedali.

	Počet prípadov užitia drogy počas života													
Legálne drogy	0	1 – 2	3 – 5	6 – 9	10 – 19	20 – 39	40+							
Tabak: 1995 – 1999	*32,4	26,9	17,7	14,6	9,2	8,3	5,8	5,2	6,6	6,5	4,6	5,4	23,7	33,1
Fajčenie 2003 – 2007**	21,4	22,7	13,5	13,7	8,4	8,1	5,4	5,3	5,9	6,6	5,1	4,5	40,3	39,2
2011 – 2015	20,0	28,9	13,7	13,8	8,8	7,4	5,4	5,6	6,4	6,0	4,8	5,0	40,7	33,3
Alkohol:	4,2	3,5	11,0	7,9	14,1	9,9	13,6	11,6	18,6	16,3	13,6	15,6	24,9	35,2
Akýkoľvek alkohol	2,0	2,9	5,1	5,0	7,3	6,6	9,1	8,0	15,2	13,5	14,9	15,4	46,4	48,6
2011 – 2015	3,6	5,1	5,3	6,6	7,2	8,3	8,1	10,1	12,9	15,3	13,5	14,7	49,4	39,9
Opitost' ***	39,4	33,3	24,3	22,5	13,8	14,2	7,2	8,2	6,5	8,5	3,7	5,9	5,1	7,4
2011 – 2015	20,6	25,3	19,6	25,7	15,1	17,4	10,2	10,1	11,7	8,6	8,7	5,5	14,1	7,3
	22,7	36,5	23,7	27,7	17,7	15,4	11,3	7,8	9,7	6,9	6,1	2,8	8,9	2,9
Iné drogy	0	1 – 2	3 – 5	6 – 9	10 – 19	20 – 39	40+							
Akékoľvek nelegálne drogy****	87,0	75,7	6,8	9,9	2,5	4,9	1,3	3,0	1,1	2,2	0,5	1,6	0,8	2,7
2011 – 2015	64,0	52,3	12,1	14,9	6,6	8,7	4,2	6,5	3,7	5,5	2,8	3,6	6,6	8,5
	55,9	60,6	15,1	14,1	8,6	7,9	5,4	4,9	4,5	4,2	3,0	2,6	7,5	5,9
Drogy, bez marihuany a hašiša*****	97,3	94,3	1,5	2,8	0,5	1,2	0,3	0,7	0,2	0,5	0,1	0,2	0,1	0,5
2011 – 2015	91,6	82,4	3,1	7,7	1,7	3,4	1,0	2,4	1,0	1,5	0,5	1,1	1,1	1,5
	89,7	92,9	3,8	2,6	2,4	1,6	1,2	1,0	0,9	0,6	0,7	0,6	1,3	0,6
Drogy injekčne	99,6	99,4	0,3	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
2011 – 2015	99,4	99,0	0,2	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
	98,4	99,0	0,9	0,6	0,3	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Marihuana, hašiš	87,6	77,0	6,9	10,2	2,1	4,5	1,2	2,4	1,0	2,1	0,5	1,6	0,7	2,2
2011 – 2015	64,5	55,8	12,5	15,0	6,8	8,1	3,6	5,2	3,7	5,1	2,7	3,3	6,2	7,5
	57,0	61,5	15,9	14,5	8,7	7,9	4,7	4,3	4,3	3,9	2,6	2,3	6,9	5,5
Amfetamíny	99,0	98,4	0,6	0,9	0,2	0,3	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
2011 – 2015	96,5	97,4	1,3	1,3	0,8	0,3	0,3	0,3	0,4	0,2	0,2	0,1	0,5	0,5
	97,1	98,7	1,4	0,9	0,5	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0,4	0,1
LSD, halucinogény	99,2	96,7	0,5	1,8	0,2	0,6	0,1	0,3	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0	0,2
2011 – 2015	96,7	94,4	1,7	3,3	0,6	0,8	0,3	0,5	0,3	0,5	0,2	0,3	0,2	0,4
	92,4	95,9	3,3	2,6	1,2	0,6	0,5	0,3	0,4	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1
	–	99,0	–	0,7	–	0,1	–	0,1	–	0,1	–	0,0	–	0,0

„Magické huby“ 2011 – 2015	96,7 93,1 92,6 95,0	1,7 3,9 4,3 3,2	0,7 1,4 1,6 0,9	0,3 0,6 0,7 0,4	0,3 0,5 0,4 0,1	0,2 0,1 0,4 0,1	0,1 0,3 0,2 0,2
Kokaín 2011 – 2015	99,5 99,5 98,4 97,6 97,0 98,1	0,4 0,4 0,9 1,5 1,8 1,3	0,1 0,1 0,3 0,4 0,4 0,3	0,0 0,0 0,1 0,2 0,3 0,2	0,0 0,0 0,1 0,1 0,2 0,0	0,0 0,0 0,1 0,1 0,1 0,0	0,0 0,0 0,1 0,2 0,2 0,1
Extáza 2011 – 2015	99,8 98,3 94,4 92,7 94,2 96,1	0,2 1,2 2,8 4,1 3,5 2,4	0,0 0,2 1,4 1,1 1,0 0,6	0,0 0,1 0,5 0,7 0,6 0,3	0,0 0,1 0,4 0,7 0,3 0,2	0,0 0,1 0,2 0,4 0,2 0,3	0,0 0,0 0,3 0,3 0,2 0,1
Heroín 2011 – 2015	99,1 99,4 99,3 98,3 98,4 99,0	0,6 0,2 0,3 1,0 0,9 0,6	0,1 0,1 0,2 0,2 0,3 0,1	0,1 0,1 0,1 0,1 0,2 0,1	0,0 0,0 0,0 0,0 0,1 0,1	0,1 0,1 0,0 0,1 0,0 0,0	0,0 0,0 0,1 0,2 0,1 0,1
Relevin***** 2011 – 2015	100,0 99,9 99,9 99,4 99,2 99,6	0,0 0,1 0,1 0,2 0,3 0,2	0,0 0,0 0,0 0,1 0,2 0,1	0,0 0,0 0,0 0,1 0,1 0,0	0,0 0,0 0,0 0,1 0,1 0,0	0,0 0,0 0,0 0,0 0,1 0,0	0,0 0,0 0,0 0,1 0,0 0,0
Trankvilizéry a sedatíva 2011 – 2015	95,1 91,9 95,0 94,2 94,8 90,3	2,8 4,4 2,2 3,4 4,3 5,5	1,0 1,7 1,2 1,1 1,6 1,9	0,5 0,8 0,6 0,5 0,7 0,9	0,3 0,6 0,5 0,3 0,4 0,6	0,2 0,3 0,2 0,2 0,2 0,4	0,1 0,3 0,3 0,4 0,2 0,5
Inhaláty 2011 – 2015	93,7 93,7 91,1 90,4 91,1 93,3	4,6 4,2 5,7 6,2 5,8 4,3	0,8 0,8 1,1 1,6 1,4 1,0	0,3 0,3 0,6 0,7 0,6 0,5	0,2 0,5 0,7 0,3 0,3 0,4	0,2 0,2 0,3 0,2 0,2 0,1	0,2 0,2 0,5 0,6 0,5 0,3
Anaboliká 2011 – 2015	97,8 98,6 98,4 97,2 97,2 97,9	1,2 0,8 0,7 1,3 1,3 1,1	0,3 0,2 0,2 0,5 0,4 0,4	0,2 0,2 0,2 0,2 0,3 0,1	0,2 0,2 0,2 0,2 0,2 0,2	0,1 0,1 0,1 0,2 0,2 0,1	0,2 0,2 0,2 0,4 0,3 0,3
Alkohol spolu s tabletkami 2011 – 2015	93,7 87,9 80,6 83,2 88,1 91,6	4,4 7,8 10,3 10,5 8,1 5,7	1,1 2,4 4,7 3,2 2,1 1,4	0,3 1,1 2,0 1,4 1,0 0,7	0,2 0,4 1,4 0,9 0,4 0,3	0,1 0,1 0,5 0,4 0,1 0,1	0,2 0,3 0,5 0,6 0,2 0,1
Užívanie predpísané lekárom	Nikdy		<3 týždne			≥3 týždne	
Trankvilizéry alebo sedatíva 2011 – 2015	88,3		84,6		11,0		14,7
	86,1		87,2		13,1		11,4
	88,4		89,2		9,9		9,0
	0,7		0,7		0,8		1,4
	1,7		1,8				

* Pozn.: Percento všetkých respondentov, ktorí odpovedali na otázku. Súčet v riadku má byť 100%.

** V prvom riadku sú výsledky za roky 1995 a 1999; v druhom za 2003 a 2007; v treťom za 2011 a 2015.

*** Formulácia otázky bola sťažaná; porovnateľnosť 1995-2003 s rokom 2007 a ďalej je obmedzená.

**** Zaraďujú sa: marihuana, amfetamíny, LSD a halucinogény, krek, kokaín, heroín, extáza.

***** Zaraďujú sa všetky vyššie uvedené drogy, ale bez marihuany.

***** Relevín je neexistujúca droga.

Tab. ST 5. Frekvencia užívania počas života u chlapcov.

Údaje sú v percentách.

	Počet prípadov užitia drogy počas života													
<i>Legálne drogy</i>	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Tabak: 1995 – 1999	*23,5	22,8	16,6	13,5	10,3	7,5	6,3	5,5	7,5	7,0	5,0	6,0	30,8	37,7
Fajčenie 2003 – 2007**	18,9	21,6	12,6	13,7	8,1	7,6	4,5	5,5	5,8	6,2	5,0	4,1	45,1	41,3
2011 – 2015	19,2	29,0	14,1	14,6	8,5	7,1	5,5	5,3	6,4	5,5	4,3	4,2	42,1	34,2
Alkohol:	3,5	3,4	9,8	7,3	12,2	7,6	12,4	10,4	16,9	14,8	13,7	14,1	31,5	42,4
Akýkoľvek alkohol	2,3	3,1	4,5	4,6	5,5	5,4	6,4	6,0	11,5	10,5	11,8	12,6	58,0	57,8
2011 – 2015	3,9	5,8	4,9	6,2	5,3	7,3	6,1	8,9	10,6	12,8	11,6	12,6	57,6	46,3
Opitosť ***	30,6	27,9	22,1	19,8	15,1	14,4	9,3	8,9	8,8	9,8	5,8	7,9	8,3	11,3
	15,9	23,2	14,2	22,1	13,3	16,3	9,2	9,6	13,0	10,5	11,2	6,8	23,2	11,6
	20,9	35,1	20,6	25,2	16,2	14,8	11,3	8,2	11,1	8,4	7,5	3,7	12,4	4,5
<i>Iné drogy</i>	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Akékoľvek nelegálne	82,3	71,0	8,7	11,4	3,4	5,7	1,9	3,3	1,6	2,9	0,7	2,0	1,4	3,7

drogy****	55,9	45,9	13,3	14,6	7,1	9,0	4,9	7,3	4,5	6,4	3,8	4,2	10,5	12,5		
2011 – 2015	51,4	57,6	15,1	14,1	8,9	7,9	5,5	4,8	5,0	4,5	3,5	2,9	10,5	8,1		
Drogy, bez marihuany a hašiša*****	96,4	93,2	1,8	3,1	0,7	1,3	0,4	0,9	0,3	0,5	0,1	0,3	0,3	0,7		
2011 – 2015	89,9	80,6	3,3	7,9	2,1	3,6	1,3	2,8	1,1	1,8	0,6	1,1	1,7	2,1		
	88,6	91,8	3,7	3,0	2,5	1,7	1,4	1,3	1,2	0,7	0,8	0,7	1,7	0,7		
Drogy injekčne	99,4	99,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0		
2011 – 2015	99,1	98,7	0,3	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4		
	98,2	98,8	0,9	0,7	0,4	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1		
Marihuana, hašiš	83,1	71,8	9,0	11,8	3,1	5,6	1,6	2,8	1,5	2,9	0,6	2,0	1,1	3,1		
2011 – 2015	56,3	49,4	13,8	14,9	7,4	8,4	4,2	6,1	4,5	5,9	3,8	3,8	10,0	11,6		
	52,6	58,5	16,1	14,6	9,0	8,0	4,8	4,2	4,7	4,2	3,1	2,6	9,7	7,8		
Amfetamíny	98,7	97,9	0,8	1,1	0,2	0,5	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1		
2011 – 2015	95,8	96,9	1,4	1,6	1,0	0,4	0,5	0,3	0,6	0,1	0,2	0,1	0,5	0,6		
	96,6	98,6	1,6	1,0	0,6	0,1	0,4	0,1	0,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,2		
LSD, halucinogény	98,8	95,7	0,7	2,1	0,3	0,8	0,1	0,4	0,1	0,4	0,0	0,2	0,0	0,4		
2011 – 2015	95,1	93,4	2,5	3,4	0,9	1,0	0,4	0,7	0,5	0,8	0,2	0,3	0,4	0,5		
	93,4	95,2	3,5	3,1	1,6	0,8	0,7	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2		
„Magické huby“	–	98,3	–	1,1	–	0,2	–	0,1	–	0,1	–	0,1	–	0,1		
2011 – 2015	94,9	90,6	2,7	4,8	1,1	2,1	0,4	0,8	0,3	0,8	0,4	0,3	0,2	0,6		
	91,0	93,7	4,9	3,9	2,0	1,2	0,8	0,7	0,5	0,2	0,4	0,1	0,4	0,2		
Kokaín	99,2	99,3	0,5	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1		
2011 – 2015	98,2	97,4	1,1	1,4	0,3	0,3	0,1	0,3	0,1	0,2	0,0	0,1	0,2	0,4		
	96,6	97,7	1,9	1,5	0,5	0,3	0,3	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1		
Extáza	99,5	98,0	0,4	1,5	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0		
2011 – 2015	92,9	91,4	3,2	4,5	2,0	1,4	0,5	1,0	0,5	0,8	0,3	0,5	0,6	0,5		
	93,4	95,4	3,7	2,7	1,3	0,7	0,7	0,4	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2		
Heroín	98,5	99,3	0,9	0,3	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0		
2011 – 2015	98,9	98,0	0,6	1,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3		
	98,0	98,9	0,9	0,6	0,4	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,1		
Relevin*****	100,0	99,9	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
2011 – 2015	99,8	99,1	0,1	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2		
	98,8	99,4	0,4	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0		
Trankvilizéry a sedatíva	96,2	94,0	2,3	3,2	0,7	1,5	0,3	0,6	0,2	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1		
2011 – 2015	95,4	95,4	2,0	2,8	1,1	0,7	0,4	0,3	0,5	0,1	0,3	0,2	0,3	0,4		
	95,9	93,1	2,3	3,8	1,0	1,5	0,3	0,7	0,2	0,4	0,1	0,2	0,3	0,3		
Inhaláty	92,4	92,2	5,2	4,8	1,2	1,1	0,4	0,5	0,3	0,7	0,2	0,3	0,3	0,4		
2011 – 2015	88,7	89,4	6,8	6,4	1,3	1,8	1,1	0,7	0,9	0,5	0,4	0,3	0,8	0,8		
	90,5	93,0	6,1	4,3	1,5	1,1	0,6	0,6	0,4	0,4	0,2	0,1	0,7	0,4		
Anaboliká	96,8	97,4	1,6	1,5	0,5	0,3	0,4	0,2	0,3	0,3	0,1	0,1	0,3	0,2		
2011 – 2015	96,9	94,9	1,2	2,2	0,3	1,0	0,6	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,8		
	95,2	96,6	2,2	1,6	0,7	0,7	0,5	0,2	0,4	0,3	0,3	0,1	0,6	0,4		
Alkohol spolu s tabletkami	93,2	90,0	4,4	6,2	1,3	2,2	0,3	0,7	0,3	0,5	0,2	0,1	0,3	0,3		
2011 – 2015	82,9	85,9	8,7	7,8	4,0	2,9	2,1	1,4	1,2	1,0	0,5	0,4	0,6	0,7		
	89,6	93,1	6,7	4,4	1,9	1,3	1,0	0,6	0,4	0,3	0,2	0,1	0,3	0,2		
Užívanie predpísané lekárom			Nikdy				<3 týždne				≥3 týždne					
Trankvilizéry alebo sedatíva			89,9				88,6				9,5				13,0	
2011 – 2015			86,8				88,2				12,4				10,7	
			89,8				89,9				8,7				8,6	
											1,4				1,4	

* Pozn.: Percento všetkých respondentov, ktorí odpovedali na otázku. Súčet v riadku má byť 100%.

** V prvom riadku sú výsledky za roky 1995 a 1999; v druhom za 2003 a 2007; v treťom za 2011 a 2015.

*** Formulácia otázky bola sťažená; porovnateľnosť 1995-2003 s rokom 2007 a ďalej je obmedzená.

**** Zaraďujú sa: marihuana, amfetamíny, LSD a halucinogény, krek, kokaín, heroín, extáza.

***** Zaraďujú sa všetky vyššie uvedené drogy, ale bez marihuany.

***** Relevín je neexistujúca droga.

Tab. ST 6. Frekvencia užívania počas života u dievčat.

Údaje sú v percentách.

	Počet prípadov užitia drogy počas života													
<i>Legálne drogy</i>	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Tabak: 1995 – 1999	*42,9	30,4	18,9	15,6	7,9	9,0	5,2	4,9	5,6	6,1	4,2	4,9	15,3	29,1
Fajčenie 2003 – 2007**	23,3	23,7	14,2	13,6	8,6	8,6	6,1	5,2	6,0	6,9	5,1	4,9	36,7	37,2
2011 – 2015	21,0	28,8	13,2	12,9	9,2	7,7	5,4	5,9	6,5	6,5	5,4	5,8	39,2	32,2
Alkohol:	5,0	3,5	12,4	7,9	16,3	9,9	15,1	11,6	20,7	16,3	13,4	15,6	17,1	35,2
Akýkoľvek alkohol	1,8	2,8	5,7	5,4	8,7	7,9	11,3	10,0	18,2	16,4	17,4	18,2	36,9	39,3
2011 – 2015	3,2	4,3	5,9	6,9	9,3	9,4	10,4	11,4	15,4	17,9	15,6	17,0	40,3	33,0
Opitosť ***	49,7	38,0	26,8	24,7	12,1	14,0	4,8	7,7	3,9	7,3	1,3	4,2	1,4	4,1
2011 – 2015	24,3	27,4	23,8	29,4	16,7	18,5	11,0	10,7	10,7	6,8	6,6	4,2	6,9	3,1
	24,7	38,1	27,2	30,3	19,4	16,1	11,2	7,4	8,1	5,2	4,6	1,7	4,9	1,2
<i>Iné drogy</i>	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Akékoľvek nelegálne drogy****	92,6	79,7	4,2	8,7	1,5	4,2	0,7	2,8	0,4	1,6	0,4	1,2	0,2	1,8
2011 – 2015	70,3	58,6	11,1	15,2	6,1	8,4	3,7	5,6	3,2	4,7	2,0	3,1	3,6	4,4
	60,9	63,7	15,0	14,0	8,2	7,9	5,3	4,9	3,9	3,8	2,4	2,2	4,2	3,4
Drogy, bez marihuany a hašiša*****	98,4	94,7	1,0	2,7	0,2	0,8	0,3	0,6	0,1	0,5	0,0	0,3	0,0	0,4
2011 – 2015	93,0	84,2	2,9	7,4	1,4	3,1	0,9	2,0	0,8	1,2	0,4	1,0	0,6	1,0
	90,8	94,1	4,0	2,1	2,3	1,5	1,0	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,8	0,5
Drogy injekčne	99,9	99,4	0,1	0,3	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
2011 – 2015	99,6	99,3	0,1	0,4	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
	98,7	99,2	0,9	0,6	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Marihuana, hašiš	93,0	81,5	4,5	8,9	1,0	3,6	0,7	2,1	0,4	1,5	0,3	1,0	0,1	1,4
2011 – 2015	71,0	62,2	11,5	15,1	6,3	7,8	3,1	4,3	3,1	4,3	1,9	2,9	3,1	3,4
	61,8	64,6	15,6	14,4	8,3	7,8	4,5	4,5	3,8	3,6	2,2	1,9	3,7	3,1
Amfetamíny	99,4	98,9	0,5	0,7	0,1	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2011 – 2015	97,1	97,8	1,2	1,1	0,7	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,1	0,0	0,4	0,4
	97,7	98,9	1,2	0,7	0,4	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,4	0,1
LSD, halucinogény	99,7	97,5	0,3	1,5	0,0	0,4	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0
2011 – 2015	98,0	95,0	1,2	3,1	0,4	0,7	0,2	0,4	0,1	0,3	0,1	0,3	0,0	0,2
	95,1	96,6	3,1	2,1	0,8	0,5	0,3	0,3	0,5	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1
„Magické huby“	–	99,7	–	0,2	–	0,1	–	0,0	–	0,0	–	0,0	–	0,0
2011 – 2015	98,2	95,6	1,1	2,9	0,3	0,8	0,1	0,3	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1
	94,4	96,5	3,7	2,5	1,0	0,7	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
Kokaín	99,7	99,6	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2011 – 2015	98,6	97,5	0,7	1,7	0,3	0,5	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0
	97,3	98,5	1,8	1,1	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Extáza	99,8	98,6	0,2	1,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
2011 – 2015	95,5	93,5	2,5	3,7	0,9	1,1	0,5	0,5	0,3	0,8	0,2	0,3	0,1	0,2
	95,1	96,7	3,4	2,0	0,7	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1
Heroín	99,7	99,5	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
2011 – 2015	99,6	98,6	0,2	0,9	0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
	98,8	99,2	0,8	0,6	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Relevin*****	100,0	99,9	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2011 – 2015	99,9	99,7	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	99,6	99,8	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trankvilizéry a sedatíva	93,7	90,0	3,3	5,4	1,3	1,9	0,8	1,1	0,4	0,6	0,3	0,5	0,2	0,5
2011 – 2015	94,5	93,0	2,3	4,0	1,3	1,5	0,7	0,6	0,6	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3
	93,6	87,3	3,8	7,3	1,6	2,3	0,4	1,0	0,2	0,8	0,1	0,5	0,2	0,7
	95,4	95,0	3,7	3,7	0,5	0,6	0,1	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1

Inhaláty	93,0	91,4	4,9	6,1	0,9	1,3	0,3	0,6	0,5	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3
2011 – 2015	91,9	93,6	5,4	4,3	1,3	1,0	0,6	0,5	0,3	0,3	0,2	0,1	0,4	0,2
Anaboliká	99,0	99,6	0,8	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
2011 – 2015	99,5	99,5	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
	99,3	99,2	0,4	0,5	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Alkohol spolu	94,4	86,1	4,5	9,2	0,8	2,6	0,1	1,3	0,1	0,4	0,1	0,1	0,0	0,3
s tabletkami	78,9	80,5	11,6	13,2	5,2	3,5	1,9	1,3	1,5	0,7	0,5	0,4	0,4	0,4
2011 – 2015	86,4	90,1	9,7	7,0	2,4	1,5	0,9	0,8	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Užívanie predpísané lekárom	Nikdy				<3 týždne				≥3 týždne					
Trankvilizéry alebo sedatíva	86,4				82,8				12,8				0,8	
2011 – 2015	85,4				86,2				13,7				0,9	
	86,9				88,3				11,1				2,0	
									9,4				2,2	

* Pozn.: Percento všetkých respondentov, ktorí odpovedali na otázku. Súčet v riadku má byť 100%.

** V prvom riadku sú výsledky za roky 1995 a 1999; v druhom za 2003 a 2007; v treťom za 2011 a 2015.

*** Formulácia otázky bola sťažena; porovnateľnosť 1995-2003 s rokom 2007 a ďalej je obmedzená.

**** Zaraďujú sa: marihuana, amfetamíny, LSD a halucinogény, krek, kokaín, heroín, extáza.

***** Zaraďujú sa všetky vyššie uvedené drogy, ale bez marihuany.

***** Relewin je neexistujúca droga.

Tab. ST 7. Frekvencia užívania za posledných 12 mesiacov pre všetkých študentov.

Údaje sú v percentách.

	Počet prípadov užívania za minulých 12 mesiacov*													
Alkohol	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Alkohol	12,3	9,1	23,8	19,4	19,9	10,0	14,2	14,3	14,4	15,8	6,4	10,2	9,0	13,6
2003 a 2007	6,6	7,6	15,4	11,9	14,2	12,8	13,9	13,1	17,4	18,2	11,7	13,1	20,8	23,3
2011 a 2015	8,3	11,7	13,4	15,4	13,6	14,8	12,9	13,7	16,0	17,5	12,7	11,1	23,1	15,8
Opitost**	53,4	45,5	24,6	25,2	10,0	11,9	5,0	7,4	3,7	5,6	1,7	2,6	1,6	1,8
2003 a 2007	33,6	39,4	25,6	30,9	13,2	12,6	9,7	6,8	8,8	5,4	4,3	2,6	4,8	2,3
2011 a 2015	37,9	54,5	30,8	28,3	13,3	8,9	7,1	4,2	5,4	2,6	2,9	1,0	2,7	0,7
Iné drogy														
Marihuana	91,3	83,4	5,1	7,9	1,7	3,4	0,8	1,7	0,6	1,6	0,2	0,7	0,3	1,3
alebo hašiš	75,7	69,7	9,7	12,7	4,3	5,5	2,6	3,5	2,7	2,5	1,9	2,0	3,1	4,1
2011 a 2015	72,9	74,3	12,6	11,6	4,5	4,8	2,7	2,7	2,1	2,1	1,5	1,5	3,6	3,0
Inhaláty	97,8	97,2	1,6	1,7	0,2	0,5	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
2003 a 2007	97,4	95,9	1,7	2,6	0,3	0,8	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
2011 a 2015	96,3	97,1	2,3	1,8	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
Extáza	–	98,7	–	1,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2003 a 2007	97,0	95,5	3,0	2,9	–	0,6	–	0,4	–	0,4	–	0,1	–	0,1
2011 a 2015	96,8	97,8	2,1	1,3	0,6	0,4	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1

* Prvý riadok: výsledky ESPAD za rok 1995 a 1999; druhý: za rok 2003 a 2007; tretí: za rok 2011 a 2015

** Projekt sťažil formuláciu otázky a výsledky za roky 2007-2015 nie sú celkom porovnateľné s predchádzajúcimi.

Tab. ST 8. Frekvencia užívania počas posledných 12 mesiacov pre chlapcov.

Údaje sú v percentách.

	Počet prípadov užívania za minulých 12 mesiacov													
Alkohol	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Alkohol	12,4	8,8	20,6	16,7	17,5	15,3	13,8	12,9	15,0	16,0	7,4	11,0	13,3	19,3
2003 a 2007	6,7	7,5	11,7	9,8	10,1	10,7	11,8	11,2	16,1	16,3	12,2	13,2	31,4	31,4
2011 a 2015	8,4	12,4	10,5	14,0	11,2	13,7	11,5	11,7	15,5	16,1	13,1	11,4	29,9	20,8
Opitosť	44,0	38,8	25,9	25,5	12,7	12,8	6,9	8,9	5,4	7,3	2,6	3,9	2,5	2,8
2003 a 2007	25,5	35,3	22,3	28,8	13,3	13,1	11,6	7,8	12,0	7,2	6,6	3,9	8,7	3,9
2011 a 2015	34,1	51,3	28,8	27,9	13,9	9,9	8,8	4,9	6,7	3,5	3,7	1,4	4,1	1,0
Iné drogy														
Marihuana	88,0	79,3	6,7	9,1	2,5	4,1	1,1	2,4	0,8	2,2	0,3	0,9	0,6	2,0
alebo hašiš	68,4	63,3	11,6	13,4	5,2	6,6	3,3	4,1	3,4	3,1	2,5	2,5	5,6	7,1
2011 a 2015	68,4	71,6	13,6	11,9	5,1	4,7	3,1	2,9	2,2	2,4	2,0	2,0	5,6	4,5
Inhaláty	97,1	96,3	2,2	2,4	0,3	0,6	0,2	0,3	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1
2003 a 2007	96,6	95,0	2,1	3,1	0,4	0,9	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3
2011 a 2015	95,9	97,1	2,5	1,7	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3	0,1
Extáza	–	98,6	–	1,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2003 a 2007	96,2	94,5	3,8	3,5	–	0,8	–	0,4	–	0,4	–	0,1	–	0,2
2011 a 2015	96,2	97,5	2,3	1,4	0,8	0,4	0,3	0,2	0,1	0,3	0,1	0,0	0,2	0,2

Tab. ST 9. Frekvencia užívania počas posledných 12 mesiacov pre dievčatá.

Údaje sú v percentách.

	Počet prípadov užívania za minulých 12 mesiacov													
Alkohol	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Alkohol	12,2	9,2	27,7	21,8	22,7	19,5	14,8	15,6	13,7	15,6	5,1	9,5	3,8	8,6
2003 a 2007	6,5	7,7	18,4	14,0	17,5	14,9	15,7	15,0	18,4	20,1	11,2	13,0	12,3	15,3
2011 a 2015	8,3	10,9	16,5	16,9	16,3	16,0	14,5	15,9	16,7	18,9	12,4	10,8	15,4	10,6
Opitosť	64,5	51,4	23,3	24,9	6,8	11,1	2,7	6,1	1,8	4,2	0,5	1,4	0,4	0,9
2003 a 2007	40,0	43,4	28,1	32,9	13,1	12,2	8,2	5,9	6,3	3,7	2,5	1,2	1,8	0,7
2011 a 2015	42,1	57,8	32,9	28,7	12,7	7,7	5,2	3,4	4,1	1,6	1,9	0,5	1,1	0,3
Iné drogy														
Marihuana	95,3	87,0	3,1	6,8	0,7	2,7	0,5	1,2	0,2	1,1	0,1	0,6	0,1	0,6
alebo hašiš	81,5	76,0	8,3	12,0	3,5	4,5	2,1	2,9	2,1	2,0	1,4	1,4	1,1	1,1
2011 a 2015	77,8	77,2	11,5	11,3	4,0	4,9	2,3	2,5	2,0	1,8	1,0	1,0	1,4	1,3
Inhaláty	98,7	97,9	1,1	1,5	0,1	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
2003 a 2007	97,9	96,8	1,5	2,1	0,2	0,7	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2
2011 a 2015	96,7	97,1	2,1	1,9	0,5	0,6	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Extáza	–	98,7	–	1,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2003 a 2007	97,7	96,5	2,3	2,2	–	0,5	–	0,3	–	0,3	–	0,0	–	0,1
2011 a 2015	97,5	98,1	1,8	1,1	0,3	0,4	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0

Tab. ST 10. Frekvencia užívania za posledných 30 dní pre všetkých študentov.
Údaje sú v percentách.

	Počet prípadov užívania za posledných 30 dní													
	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Alkohol														
Alkohol*	42,6	35,4	30,0	29,5	14,5	16,5	7,1	8,9	3,9	6,2	1,1	2,3	0,8	1,2
2003 a 2007	30,0	27,7	27,2	25,3	18,4	18,6	10,8	12,3	8,2	9,6	2,9	3,7	2,5	2,9
2011 a 2015	28,5	35,2	26,3	28,1	18,6	16,5	11,1	9,2	9,3	6,5	3,1	2,4	3,0	2,1
Pivo	59,8	56,6	20,5	20,5	9,1	9,9	4,2	5,1	3,8	4,8	1,6	1,8	1,0	1,3
2003 a 2007	50,4	47,6	19,9	21,7	11,0	11,7	6,8	7,3	7,0	6,9	2,9	2,7	2,1	2,2
2011 a 2015	41,1	49,0	23,3	25,0	13,3	11,4	8,2	6,3	7,6	5,1	3,3	2,0	2,8	1,3
Alkopops**	82,1	74,4	10,3	12,7	3,8	5,5	1,8	2,3	1,1	1,1	0,4	0,5	0,6	0,4
2015	84,0		9,9		3,6		1,5		0,6		0,2		0,2	
Mušt	89,2	89,4	6,1	6,1	2,2	2,3	1,2	1,0	0,6	0,8	0,3	0,2	0,4	0,2
2015	91,3		5,1		2,0		0,9		0,5		0,1		0,2	
Víno	49,2	46,3	34,1	32,2	10,4	13,2	3,7	4,4	1,7	2,6	0,5	0,7	0,4	0,6
2003 a 2007	50,1	45,4	29,3	29,5	11,5	12,7	5,0	6,2	2,7	3,8	0,8	1,3	0,6	1,2
2011 a 2015	45,7	52,7	27,9	27,7	12,8	10,8	7,2	5,1	3,9	2,4	1,4	0,8	1,1	0,5
Tvrdé	66,8	54,1	20,9	24,4	6,7	10,6	3,0	5,7	1,7	3,4	0,5	1,0	0,4	0,8
2003 a 2007	45,9	40,2	24,7	23,6	12,8	14,4	7,4	9,4	5,2	7,1	2,1	2,7	1,9	2,7
2011 a 2015	36,8	48,8	24,6	22,8	15,6	11,9	9,8	7,3	7,2	5,7	3,1	1,9	2,9	1,7
Opitosť	78,0	71,5	15,8	19,5	4,1	5,9	1,4	1,9	0,5	0,9	0,1	0,2	0,1	0,1
2003 a 2007	62,6	71,3	23,3	20,2	8,4	5,1	3,5	2,0	1,6	0,8	0,3	0,3	0,3	0,2
2011 a 2015	70,2	83,0	20,7	13,3	5,1	2,1	2,3	0,9	1,0	0,4	0,5	0,1	0,2	0,2
5+ dávok po sebe***	68,5	66,9	15,6	13,9	7,5	8,3	5,5	7,0	1,6	2,4	1,3	1,5	–	–
2011 a 2015	53,2	43,2	15,8	16,0	11,5	14,0	11,8	15,4	4,2	6,0	3,5	5,4	–	–
2011 a 2015	40,0	46,0	17,4	17,8	15,8	14,5	15,5	12,9	5,6	4,9	5,7	3,8	–	–
Iné drogy														
Marihuana	96,9	93,0	2,1	4,2	0,5	1,1	0,3	0,6	0,1	0,6	0,1	0,3	0,0	0,2
alebo hašiš	88,5	86,7	5,4	6,0	2,0	2,2	1,5	1,5	1,3	1,5	0,6	0,9	0,5	1,2
2011 a 2015	88,2	88,1	5,4	5,9	1,9	1,9	1,2	1,2	1,4	1,2	0,7	0,6	1,2	1,1
Inhaláty	99,2	98,7	0,5	1,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2003 a 2007	99,0	98,2	0,7	1,0	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2
2011 a 2015	97,9	98,8	1,1	0,7	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1
Tabak	0		<1		1 – 5		6 – 10		11 – 20		21+			
Počet cigariet denne	70,0	61,8	10,0	12,6	8,5	10,9	5,1	6,6	2,1	3,0	4,3	5,1		
za posledných 30 dní	56,1	56,5	12,4	10,9	14,2	13,9	9,7	9,8	5,1	6,1	2,2	2,9		
2011 a 2015	52,4	61,1	12,6	12,3	13,6	12,2	11,8	7,9	6,9	4,4	2,8	2,0		

* Prvý riadok: ESPAD za rok 1995 a 1999; druhý: za rok 2003 a 2007; tretí: za rok 2011 a 2015

** Údaje za Alkopops a Mušt (s obsahom alkoholu) sú iba za roky 2007, 2011 a 2015.

*** Stupnica pre 5 a viac dávok alkoholu po sebe je: 0, 1, 2, 3 – 5, 6 – 9, 10 a viackrát

Tab. ST 11. Frekvencia užívania počas posledných 30 dní u chlapcov.

Údaje sú v percentách.

	Počet prípadov užívania za posledných 30 dní													
	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Alkohol														
Akýkoľvek alkohol*	39,3	32,7	27,2	26,0	15,8	16,5	8,9	10,8	5,8	8,1	1,7	3,7	1,3	2,2
2003 a 2007	25,6	26,0	22,8	21,0	17,8	18,4	13,0	13,3	11,7	12,1	4,4	4,7	4,6	4,5
2011 a 2015	26,1	35,2	23,3	24,1	18,7	16,1	12,0	10,3	11,3	8,0	4,2	3,1	4,4	3,2
Pivo	45,6	43,1	23,7	21,7	13,1	13,2	6,6	8,0	6,4	8,3	2,8	3,4	1,8	2,3
2003 a 2007	34,0	36,0	19,1	21,0	14,7	14,2	10,7	9,8	12,2	10,8	5,2	4,6	4,0	3,5
2011 a 2015	30,8	39,5	22,2	24,0	15,3	14,0	11,3	8,8	11,1	8,3	4,9	3,2	4,4	2,1
Alkopops**	81,9	77,4	9,6	12,7	3,7	5,5	2,2	2,3	1,4	1,1	0,4	0,5	0,9	0,4
2015	85,0		8,5		3,5		1,8		0,8		0,2		0,2	
Mušt	87,3	89,4	6,4	6,1	2,8	2,3	1,6	1,0	0,9	0,8	0,4	0,2	0,6	0,2
2015	90,3		5,2		2,3		1,1		0,7		0,1		0,2	
Víno	49,0	48,8	31,1	29,1	11,2	12,0	5,1	4,9	2,4	3,3	0,7	0,9	0,5	1,0
2003 a 2007	52,9	47,7	25,5	25,4	13,3	12,7	5,3	6,2	2,9	4,4	1,0	1,8	1,1	1,8
2011 a 2015	45,7	59,8	27,9	23,2	12,8	8,6	7,2	4,5	3,9	2,6	1,4	0,8	1,1	0,5
Tvrdé	60,6	51,1	22,6	23,1	8,7	11,3	4,1	7,0	2,5	4,7	0,8	1,5	0,7	1,3
2003 a 2007	41,3	35,5	22,4	21,7	13,6	15,0	8,9	10,3	7,3	9,9	3,1	3,6	3,4	4,2
2011 a 2015	32,5	46,5	22,8	19,7	16,1	12,4	10,8	8,8	9,2	7,6	4,4	2,6	4,2	2,4
Opitosť	71,4	66,7	19,2	21,1	5,9	7,8	2,2	2,4	0,9	1,4	0,2	0,4	0,2	0,2
2003 a 2007	53,7	66,6	25,7	21,8	11,5	6,6	5,5	2,9	2,6	1,2	0,5	0,4	0,5	0,4
2011 a 2015	65,8	80,4	22,5	14,6	6,4	2,9	3,0	1,2	1,3	0,6	0,6	0,2	0,3	0,2
5+ dávok po sebe***	59,2	58,3	18,3	15,6	9,8	10,8	8,1	9,3	2,5	3,4	2,1	2,6	–	–
2003 a 2007	42,5	37,2	16,9	15,1	12,7	14,5	15,0	17,3	6,6	7,9	6,3	8,1	–	–
2011 a 2015	35,4	43,7	16,2	16,4	16,3	14,6	17,0	13,9	7,0	5,8	8,2	5,6	–	–
Iné drogy														
Marihuana alebo hašiš	95,7	90,4	2,9	5,4	0,7	1,7	0,3	0,8	0,2	0,9	0,2	0,5	0,0	0,3
2003 a 2007	84,5	82,3	6,4	6,8	2,5	2,6	2,2	2,1	2,1	2,4	1,2	1,5	1,0	2,1
2011 a 2015	85,3	85,9	5,9	5,9	2,1	2,4	1,5	1,4	2,0	1,6	1,0	1,1	2,1	1,6
Inhaláty	99,0	98,2	0,6	1,2	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
2003 a 2007	98,7	97,7	1,0	1,2	0,1	0,4	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,3
2011 a 2015	97,4	98,7	1,3	0,7	0,5	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,4	0,1
Tabak	0		<1		1 – 5		6 – 10		11 – 20		21+			
Počet cigariet denne za posledných 30 dní	63,9	59,0	10,0	12,1	9,9	11,7	7,0	7,3	3,1	3,9	6,1	6,0	6,1	6,0
2003 a 2007	53,4	56,8	11,0	9,7	13,6	12,6	11,9	10,0	6,9	6,9	3,0	3,9	3,0	3,9
2011 a 2015	52,5	61,0	11,1	10,9	12,1	11,3	12,5	8,8	8,7	5,4	3,1	2,5	3,1	2,5

* Prvý riadok: ESPAD za rok 1995 a 1999; druhý: za rok 2003 a 2007; tretí: za rok 2011 a 2015

** Údaje za Alkopops a Mušt (s obsahom alkoholu) sú iba za roky 2007, 2011 a 2015.

*** Stupnica pre 5 a viac dávok alkoholu po sebe je: 0, 1, 2, 3 – 5, 6 – 9, 10 a viackrát

Tab. ST 12. Frekvencia užívania za posledných 30 dní pre dievčatá.

Údaje sú v percentách.

	Počet prípadov užívania za posledných 30 dní													
	0		1 – 2		3 – 5		6 – 9		10 – 19		20 – 39		40+	
Alkohol														
Akýkoľvek alkohol*	46,6	37,8	33,2	32,7	13,2	16,4	4,8	7,2	1,8	4,5	0,3	1,1	0,1	0,3
2011 a 2015	33,5	29,4	30,6	29,6	18,8	18,8	9,0	11,3	5,4	7,0	1,7	2,6	0,9	1,3
Pivo	76,8	68,6	16,6	19,6	4,2	7,0	1,4	2,6	0,7	1,5	0,2	0,5	0,1	0,3
2003 a 2007	63,4	59,1	20,5	22,4	8,0	9,1	3,8	4,8	2,8	3,0	1,0	0,8	0,6	0,9
2011 a 2015	53,4	59,0	24,6	26,0	11,0	8,6	4,7	3,6	3,7	1,7	1,4	0,7	1,1	0,5
Alkopops**	82,4	76,8	11,1	14,3	3,9	5,7	1,3	2,0	0,7	0,7	0,4	0,4	0,2	0,2
2015	82,9		11,4		3,7		1,2		0,5		0,2		0,1	
Mušť	91,2	91,4	5,8	5,4	1,5	1,8	0,9	0,6	0,3	0,6	0,2	0,2	0,1	0,1
2015	92,3		4,9		1,8		0,6		0,3		0,1		0,1	
Víno	49,4	44,2	37,6	34,7	9,5	14,2	2,2	4,0	0,9	2,0	0,2	0,6	0,2	0,3
2003 a 2007	47,9	43,0	32,3	33,6	11,6	12,6	4,8	6,1	2,5	3,2	0,7	0,8	0,2	0,6
2011 a 2015	43,2	45,1	30,4	34,2	14,2	13,2	6,8	5,7	3,5	2,3	1,2	0,8	0,8	0,5
Tvrdé	74,0	56,7	18,9	25,6	4,5	10,0	1,7	4,6	0,6	2,4	0,2	0,5	0,1	0,2
2003 a 2007	49,5	44,8	26,6	25,5	12,3	13,8	6,1	8,5	3,6	4,4	1,2	1,8	0,8	1,2
2011 a 2015	41,5	51,3	26,6	26,0	15,1	11,3	8,6	5,7	5,0	3,7	1,7	1,2	1,4	0,9
Opitosť	85,9	75,8	11,7	17,9	1,8	4,3	0,5	1,4	0,1	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0
2003 a 2007	69,7	76,0	21,3	18,5	5,8	3,6	2,0	1,1	0,9	0,4	0,2	0,3	0,1	0,1
2011 a 2015	75,1	85,8	18,7	12,0	3,7	1,2	1,5	0,6	0,6	0,2	0,3	0,0	0,1	0,2
5+ dávok po sebe***	79,4	74,3	12,3	12,5	4,9	6,2	2,4	4,9	0,6	1,5	0,4	0,6	–	–
2011 a 2015	61,6	49,2	15,0	16,9	10,6	13,5	9,2	13,5	2,3	4,1	1,3	2,9	–	–
	45,1	48,5	18,8	19,2	15,4	14,5	14,0	11,8	3,9	4,0	2,9	2,0	–	–
Iné drogy														
Marihuana alebo hašiš	98,4	95,2	1,2	3,2	0,2	0,7	0,1	0,4	0,1	0,3	0,0	0,2	0,0	0,0
2011 a 2015	91,8	91,1	4,7	5,1	1,7	1,7	1,0	0,8	0,8	0,7	0,1	0,3	0,1	0,3
	91,4	90,4	4,7	5,9	1,8	1,4	0,8	0,9	0,8	0,8	0,4	0,2	0,2	0,6
Inhaláty	99,5	99,1	0,3	0,9	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2003 a 2007	99,2	98,1	0,5	0,8	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
2011 a 2015	98,4	99,0	0,9	0,7	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
Tabak	0		<1		1-5		6-10		11-20		21+			
Počet cigariet denne za posledných 30 dní	77,2	64,2	10,1	13,0	6,9	10,3	2,7	6,0	0,9	2,2	2,2	4,3		
2011 a 2015	58,3	56,1	13,5	12,1	14,6	15,1	8,0	9,6	4,1	5,2	1,4	1,9		
	52,2	61,2	14,2	13,9	15,2	13,2	11,0	7,0	5,0	3,3	2,5	1,5		

* Prvý riadok: ESPAD za rok 1995 a 1999; druhý: za rok 2003 a 2007; tretí: za rok 2011 a 2015

** Údaje za Alkopops a Mušť (s obsahom alkoholu) sú iba za roky **2007**, 2011 a **2015**.

*** Stupnica pre 5 a viac dávok alkoholu po sebe je: **0, 1, 2, 3 – 5, 6 – 9, 10 a viackrát**

Tab. ST 13. Vek, v ktorom študent užil drogu po prvýkrát (všetci študenti).

Údaje sú v percentách*

	Všetci študenti											
	-11		12		13		14		15		16+	
Cigarety												
Prvá cigareta	20,4**	17,3	9,7	9,8	10,5	11,9	11,9	14,4	9,4	11,7	6,1	7,0
2003 a 2007:	17,1	21,3	12,5	10,3	13,8	11,1	13,4	12,1	12,1	13,9	9,1	10,1
2011 a 2015:	20,2	15,3	9,8	8,9	12,1	10,5	13,6	13,3	13,8	13,0	10,3	10,8
Každodenné fajčenie	1,9	1,7	1,6	2,1	2,7	3,8	5,5	6,9	6,9	9,9	5,9	7,8
2011 a 2015:	2,0	4,3	2,7	2,8	5,8	3,9	8,0	6,5	10,4	10,1	10,8	12,6
	5,0	2,0	3,0	2,0	4,4	2,5	6,8	5,3	10,0	9,0	12,9	12,0
Alkohol	-11		12		13		14		15		16+	
Pivo (aspoň jeden pohár)	17,8	19,2	11,6	13,5	12,2	11,6	15,0	15,4	11,4	12,5	6,7	5,9
2011 a 2015:	19,4	27,1	14,5	10,2	12,9	10,5	15,3	13,8	13,8	13,9	8,2	9,3
	27,0	29,9	10,5	11,0	10,7	11,6	13,4	13,6	14,0	13,9	9,5	9,8
Víno (aspoň jeden pohár)	16,2	18,0	12,7	15,0	16,8	16,4	20,2	19,8	15,8	15,4	8,0	6,6
2011 a 2015:	16,9	19,4	15,7	10,9	16,6	12,9	18,5	17,6	17,0	18,0	9,2	11,2
	16,6	12,3	9,8	8,3	12,6	12,7	17,0	16,3	19,0	18,2	12,3	14,4
Tvrde (aspoň jeden pohár)	7,0	7,0	5,2	7,3	10,0	11,4	17,4	9,1	18,9	20,3	12,5	13,0
2011 a 2015:	6,7	8,6	7,8	5,9	13,8	10,5	19,3	19,1	21,8	23,2	16,4	18,2
	8,7	6,0	6,3	6,0	11,9	11,3	19,0	17,3	22,8	21,1	18,4	15,9
Opitost'	3,4	2,8	2,2	2,5	5,5	6,4	12,5	15,8	16,4	20,5	13,7	16,0
2011 a 2015:	2,9	4,7	4,1	3,8	9,1	7,9	16,6	14,8	24,0	23,5	20,8	22,5
	5,3	2,8	3,8	3,4	9,1	7,8	16,9	14,0	23,3	20,8	21,6	21,0
Iné drogy	-11		12		13		14		15		16+	
Marihuana alebo hašiš	0,1	0,1	0,1	0,3	0,4	1,1	1,5	4,1	3,5	8,2	5,4	8,2
2011 a 2015:	0,6	1,1	0,8	1,3	2,7	3,0	5,7	6,5	10,4	14,4	12,6	18,3
	1,4	0,9	1,2	0,9	2,7	2,2	6,4	5,7	12,8	10,9	19,6	18,6
Amfetamíny	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,1	0,2	0,4	0,4	0,6	0,5	0,8
2011 a 2015:	0,2	0,4	0,1	0,2	0,3	0,2	0,5	0,4	1,1	0,7	2,0	1,2
	0,6	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5	0,5	1,3	1,1
Trankvilizéry a sedatíva***	0,3	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	1,0	1,1	1,1	2,2	1,2	2,2
2011 a 2015:	0,3	0,7	0,2	0,2	0,5	0,4	1,0	0,8	1,5	1,4	2,3	1,9
	0,6	0,9	0,1	0,9	0,3	0,5	0,5	1,1	1,1	2,2	2,0	4,1
Extáza	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,1	0,5	0,2	0,7
2011 a 2015:	0,1	0,5	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,7	1,4	2,0	3,6	3,9
	0,8	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,5	0,3	1,3	0,7	2,8	1,9
Inhaláty	0,7	0,4	0,4	0,3	0,6	0,5	0,9	1,2	0,8	1,8	0,6	1,1
2011 a 2015:	0,5	1,3	0,5	0,6	0,8	0,9	1,8	1,5	2,0	2,0	1,7	2,0
	1,3	0,6	0,5	0,3	0,5	0,3	1,1	0,8	1,5	0,9	1,8	1,2

*Pozn.: Projekt v r. 2007 rozšíril škálu veku o dva roky smerom nadol, trendy z rokov 1995-2003 nie sú presne porovnateľné kvôli zmenenej škále merania (prvé užitie v 11 a menej rokoch je zlúčené s užitím v 10 rokoch a 9 rokoch a menej).

Pozn.: Prvý riadok: ESPAD za roky 1995 a 1999; druhý: za roky 2003 a **2007; tretí: za roky 2011 a **2015**.

*** Pozn.: Bez lekárskeho predpisu.

Tab. ST 14. Vnímaná dostupnosť drog.

V percentách odpovede „Veľmi ľahko“ alebo „Dost' ľahko“*

	Chlapci						Dievčatá						Spolu					
Alkohol	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Pivo	89,4	94,5	97,2	92,6	87,5	89,0	83,5	91,0	96,9	90,2	85,7	89,6	86,7	92,7	97,0	91,3	86,7	89,3
Víno	87,9	92,9	96,3	90,1	85,6	81,9	83,8	90,9	96,2	90,8	85,5	84,2	86,0	91,8	96,2	90,4	85,5	83,0
Tvrdé	77,2	85,5	91,9	83,7	80,4	74,6	67,1	77,8	88,0	77,9	74,3	71,0	72,6	81,4	89,7	80,8	77,5	72,8
Iné drogy	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kanabis/hašiš	34,3	51,8	63,1	68,3	55,6	52,0	23,9	40,2	50,0	55,3	48,1	52,0	29,5	45,6	56,0	61,8	52,1	52,0
Amfeta-míny	9,4	16,1	17,5	17,0	12,9	9,9	6,3	12,4	14,1	13,1	11,2	10,8	8,0	14,1	15,6	15,0	12,1	10,0
Sedatíva a trankvili-zéry	11,1	18,6	19,4	20,9	15,3	20,0	13,7	20,3	20,8	22,7	18,7	29,9	12,3	19,5	20,3	21,8	16,9	24,8
Extáza	5,6	18,5	28,3	36,8	21,2	19,2	3,5	16,9	24,5	32,7	21,3	21,1	4,7	17,6	26,2	34,8	21,2	20,2

* Pozn.: Percento všetkých respondentov, čo odpovedali na každú otázku.

Tab. ST 15. Situácia rodiny v porovnaní s inými rodinami na Slovensku

Údaje sú v percentách*.

Pohlavie	Chlapci					Dievčatá					Všetci študenti				
Rok**	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
Oveľa lepšia	8,4	7,2	8,1	11,1	8,1	8,6	7,9	8,7	10,5	7,9	8,5	7,6	8,4	10,8	8,0
O dost' lepšia	15,4	17,2	17,7	17,0	17,4	14,0	16,3	16,4	17,7	17,6	14,7	16,7	17,1	17,4	17,5
O čosi lepšia	30,8	31,9	29,7	30,1	31,1	25,7	26,9	27,4	26,6	29,1	28,1	29,1	28,6	28,4	30,1
Asi rovnaká	37,7	36,6	37,3	34,9	34,9	41,6	38,0	38,3	35,8	36,4	39,8	37,4	37,8	35,4	35,6
O čosi horšia	6,2	6,0	6,0	5,0	6,7	7,8	8,9	7,1	6,9	7,3	7,0	7,6	6,6	5,9	7,0
O dost' horšia	1,2	1,0	0,9	1,2	1,2	1,7	1,4	1,4	1,8	1,3	1,4	1,2	1,1	1,5	1,2
Oveľa horšia	0,3	0,2	0,4	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,4	0,5	0,4	0,5	0,7	0,5

* Pozn.: Percento všetkých respondentov s odpoveďou na každú otázku.

** Pozn.: V roku 1995 táto otázka v dotazníku ESPAD ešte nebola zaradená.

Tab. ST 16. Vnímané riziko drog. (ESPAD 2003 až 2015)

Údaje sú v percentách.

	Chlapci			Dievčatá			Spolu		
Riziko:	Mierne	Stredné	Veľké	Mierne	Stredné	Veľké	Mierne	Stredné	Veľké
Legálne drogy									
občasné fajčenie 2003:	45,0	29,7	10,1	52,6	28,5	7,5	49,2	29,0	8,7
cigariet *									
2007:	37,1	27,0	13,6	41,7	29,8	13,4	39,4	28,4	13,5
2011:	35,5	25,4	14,1	41,1	28,5	13,7	38,1	26,9	13,9
2015:	39,6	28,3	11,3	44,9	29,0	9,2	42,1	28,7	10,3
fajčenie jednej alebo	5,6	26,2	65,4	4,4	23,0	70,6	4,9	24,0	68,3
viac škatuliek denne									
2011:	10,3	27,0	52,1	9,5	25,0	60,3	9,9	26,0	56,2
2015:	11,5	23,8	50,3	9,4	23,2	60,0	10,5	23,5	54,9
2015:	9,1	25,2	56,8	8,7	23,6	63,2	8,9	24,2	59,9
Skoro každý deň vypiť	35,0	33,8	12,4	33,0	41,5	15,4	33,9	38,1	14,1
1 – 2 poháre									
2011:	34,9	29,1	12,7	29,4	36,7	19,9	32,1	32,9	16,3
2015:	32,9	28,3	13,2	30,4	36,7	19,8	31,7	32,2	16,3
2015:	34,3	30,1	13,0	32,8	38,0	16,6	33,6	33,9	14,8
Skoro každý deň vypiť	12,4	34,3	47,5	6,0	31,6	59,3	8,8	32,8	54,1
4 – 5 pohárov									
2011:	16,3	33,0	39,2	10,0	31,0	52,7	13,1	32,0	46,0
2015:	16,0	31,2	36,7	9,2	31,0	51,9	12,8	31,1	43,9
2015:	14,6	33,3	41,4	9,9	32,6	53,5	12,4	33,0	47,2
vypiť 5 a viac pohárov	18,2	32,9	38,4	11,4	33,9	48,2	14,4	33,5	43,9
každý víkend									
2011:	18,7	32,6	33,9	13,3	33,5	44,2	16,0	33,1	39,1
2015:	19,9	29,0	31,7	14,7	31,3	43,8	17,5	30,1	37,4
2015:	17,7	29,3	38,7	14,8	32,4	45,4	16,3	30,8	41,9
Iné drogy									
Vyskúšať 1 – 2-krát	25,8	16,3	19,7	26,2	19,5	27,7	26,0	18,1	24,2
marihuanu alebo hašiš									
2011:	28,2	15,9	17,4	29,6	20,6	22,4	28,9	18,3	19,9
2015:	27,4	15,2	16,2	29,5	19,4	20,7	28,4	17,2	18,3
2015:	25,0	14,3	17,0	30,3	18,4	17,3	27,5	16,3	17,1
Občas fajčiť marihuanu	28,3	27,4	18,2	25,5	33,9	23,9	26,7	31,1	21,4
alebo									
2011:	30,2	23,5	19,4	27,3	29,3	25,2	28,7	26,4	22,3
2015:	26,6	22,9	19,2	26,1	28,7	25,5	26,3	25,6	22,2
2015:	25,9	23,3	20,9	26,8	30,3	23,5	26,3	26,7	22,1
Pravidelne fajčiť	8,6	20,0	57,8	3,2	13,6	75,1	5,6	16,4	67,5
marihuanu alebo									
2011:	9,8	19,0	54,6	4,6	14,1	70,1	7,2	16,6	62,4
2015:	10,3	17,1	49,8	6,1	13,6	67,2	8,3	15,4	58,0
2015:	11,2	18,6	51,1	8,5	15,0	66,7	9,9	16,8	58,6
Skúsiť 1 – 2-krát	13,3	25,1	25,5	14,6	29,4	23,6	14,0	27,5	24,4
amfetamíny									
2011:	16,0	22,1	31,0	15,6	27,0	30,9	15,8	24,6	30,9
2015:	14,1	19,0	26,0	16,6	25,1	27,8	15,2	21,9	26,9
2015:	12,4	22,7	37,6	16,4	28,9	31,7	14,3	25,7	34,8
Pravidelne brať	1,1	6,5	59,9	0,8	5,6	68,9	0,9	6,0	65,0
amfetamíny									
2011:	2,2	6,3	64,7	1,1	4,7	73,1	1,6	5,5	68,9
2015:	2,7	9,4	59,4	1,8	7,8	73,4	2,2	8,6	66,0
2015:	1,5	4,6	68,9	0,7	4,2	77,9	1,1	4,4	7,3
Skúsiť 1 – 2-krát	20,7	24,4	23,3	20,3	31,4	22,9	20,5	28,3	23,1
extázu									
2011:	23,5	21,6	23,2	24,0	25,3	27,7	23,7	23,5	25,4
2015:	21,3	20,3	33,0	23,1	26,1	32,1	22,1	23,1	32,5
2015:	21,0	23,7	26,4	23,9	26,9	27,1	22,4	25,3	26,7
Pravidelne brať	3,2	14,1	56,7	2,2	11,8	67,8	2,6	12,8	62,9
extázu									
2011:	3,9	11,7	62,4	1,8	8,3	74,5	2,9	10,0	68,5
2015:	4,3	5,1	61,8	2,3	5,0	72,7	3,4	5,1	67,0
2015:	3,3	10,3	65,6	2,1	8,3	77,0	2,7	9,3	71,1

* Pozn.: Obyčajné písmo: výsledky z 2003; kurzíva: 2007; tučná kurzíva: 2011; tučné písmo: 2015

REALIZAČNÉ VÝSTUPY

Podklady pre medzinárodných koordinátorov projektu

1. Dve časti databázy: 1. Databáza pre medzinárodné porovnanie ESPAD pre kohortu s rokom narodenia 1999 (spolu 2 208; z toho 1 108 chlapcov, 1 100 dievčat)
2. Príprava celého súboru pre možné porovnania starších študentov (spolu 10 033; z toho 5 180 chlapcov, 4 853 dievčat).
2. Kvalitatívne dáta: Súbor v SPSS zo záznamových hárkov z tried kohorty z roku 1999
3. Slovakia : Country report, plus Annexes 1,2 (Text dotazníka ESPAD v jazyku slovenskom aj maďarskom + spätný preklad nových položiek)
4. Dodatočné spracovanie a zmena databáz ESPAD z rokov 1995, 1999 a 2003 do požadovanej formy na zaradenie do európskej databázy ESPAD a zaslanie koordinátorom v EMCDDA

Záverečná správa k prieskumu ESPAD 2015

Nociar, A.: Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách (ESPAD) v SR za rok 2015. Záverečná správa. Bratislava, VÚDPaP 2015, 77 s.

Publikácie a prednášky na báze dát získaných v rámci projektu ESPAD (2012-2015)

- Nociar, Alojz: Užívanie drog vo vzťahu k šikanovaniu a k agresivite na školách (1). Manažment školy v praxi 7, 2013, 10, s. 7 – 14. ISSN 1336-9849.
- Nociar, Alojz: Užívanie drog vo vzťahu k šikanovaniu a k agresivite na školách (2). Manažment školy v praxi 7, 2013, 11, s. 24 – 29. ISSN 1336-9849.
- Nociar, Alojz: Šikanovanie prostredí školy a jeho vzťah k alkoholu a drogám. Sociálna prevencia 9, 2014, 1, s. 8 – 10. ISSN 1336-9679.
- Nociar, Alojz: Úplnosť verzus neúplnosť rodiny vo vzťahu v drogám. Sociálna prevencia 10, 2015, 1, s. 8 – 9. ISSN 1336-9679.
- Nociar, Alojz - Hamade, Jana - Luha, Ján.: Drug use changes among college students in Slovakia. In. Konferencia s medzinárodnou účasťou SPAY – Social Pathology Among Youth. Abstract Book VŠZaSP sv. Alžbety, Bratislava 2015, s. 20 – 21.
- Nociar, Alojz: Differences in perception of bullying between primary and secondary school pupils and their teachers. In: Konferencia s medzinárodnou účasťou SPAY – Social Pathology Among Youth. Abstract Book VŠZaSP sv. Alžbety, Bratislava 2015, s. 49 – 50.

XI. DOTAZNÍK ESPAD 2011

Projekt európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách
www.espad.org

Dotazník o užívání drog

Kým začneš, prečítaj si, prosím, toto:

Tento dotazník je súčasťou medzinárodného prieskumu o užívaní drog v Európe u študentov. Odpovie na neho vyše 100 000 študentov z viac ako 35 krajín. Celá štúdia sa volá ESPAD.

Dotazník je úplne anonymný – neuvádzaj v ňom svoje meno, ani žiadnu inú informáciu, ktorá by Ťa identifikovala. Keď ho vyplníš, vlož ho do obálky a sám/sama ju zalep. Až všetci skončia, obálky pozbiera anketár.

Tvoju triedu sme do prieskumu vybrali náhodne. Tento prieskum na Slovensku koordinuje Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie s Úradom verejného zdravotníctva SR a Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Účasť na prieskume je dobrovoľná. Ak máš akúkoľvek námietku voči hociktovej z otázok, jednoducho ju vynechaj. Je dôležité odpovedať na každú otázku tak uvažlivo a úprimne, ako je to len možné. Výsledky nebudú prezentované za jednotlivé triedy a maj tiež na pamäti, že Tvoje odpovede sú v celom rozsahu anonymné.

Ak si nevieš vybrať odpoveď, ktorá Ťa presne vystihuje, označ tú, ktorá k nej má najbližšie. Svoju odpoveď na každú otázku zaznamenaj do zodpovedajúceho štvorčeka ako "X". Ak sa budeš chcieť na voľáčo spýtať, zdvihni ruku, aby Ti anketár poradil.

Vopred ďakujeme za účasť na prieskume! Prosím začni.

Úvodné otázky sa týkajú bežných údajov o Tebe a o niektorých veciach, ktorým sa môžeš venovať

1. Akého si pohlavia?

☐ mužského

☐ ženského

2. Kedy si sa narodil/narodila?

Rok 19 (resp. 20) Mesiac: (01=január; 02=február....12=december)

3. Ako často (ak vôbec) robíš každú z nasledovných vecí?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Nikdy	Zopár ráz do roka	Raz-dvakrát za mesiac	Aspoň raz za týždeň	Skoro každý deň
a) Hrávam počítačové hry	☐	☐	☐	☐	☐
b) Aktívne športujem, robím atletiku či cvičím....	☐	☐	☐	☐	☐
c) Čítam knihy zo záujmu, alebo pre radosť (učebnice sa nerátajú).....	☐	☐	☐	☐	☐
d) Chodievam večer von (na diskotéku, do kaviarne, na párty atď.)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Venujem sa iným hobby (hudobný nástroj, spev, maľovanie, písanie atď.)	☐	☐	☐	☐	☐
f) Chodím s kamarátmi do nákupných centier, či na ulicu, do parku len tak pre zábavu	☐	☐	☐	☐	☐
g) Používam internet vo svojom voľnom čase (chat, hľadanie muziky, hranie hier, sociálne siete, videá, atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐
h) Hrávam na hracích automatoch (takých, kde sa dajú vyhrať peniaze)	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

4. Koľko dní si za MINULÝCH 30 DNÍ chýbal/a na jednej alebo viac vyučovacích hodinách?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Ani deň	1 deň	2 dni	3-4 dni	5-6 dní	7 dní a viac
a) Kvôli chorobe	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Uľal/a si sa ("blicoval/a" si)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Pre iné príčiny.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

Nasledujúce otázky sú o fajčení cigariet

5. Čo myslíš, aké ťažké by pre teba bolo získať cigarety, ak by si chcel/a?

- 1 ☐ Nemožné
 2 ☐ Veľmi ťažké
 3 ☐ Dost' ťažké
 4 ☐ Dost' ľahké
 5 ☐ Veľmi ľahké
 6 ☐ Neviem

6. Koľko ráz (ak vôbec) si počas svojho života fajčil/a cigarety?

Počet prípadov →	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

7. Ako často si fajčil/a cigarety počas PREDCHÁDZAJÚCICH 30 DNÍ ?

- 1 ☐ Vôbec nie
 2 ☐ Menej ako 1 cigaretu týždenne
 3 ☐ Menej ako 1 cigaretu denne
 4 ☐ 1-5 cigariet za deň
 5 ☐ 6-10 cigariet za deň
 6 ☐ 11-20 cigariet za deň
 7 ☐ Viac ako 20 cigariet za deň

8. Kedy si (ak vôbec) po PRVÝ RAZ urobil/a niektorú z nasledujúcich vecí?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Nikdy	9 a menej rokov	10 rokov	11 rokov	12 rokov	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 a viac rokov
a) Vyfajčil/a prvú cigaretu.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Začal/a fajčiť každý deň.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ďalšie otázky sú o ALKOHOLICKÝCH NÁPOJOCH – vrátane piva, vína a liehovín, či alkopops (vopred namiešané nápoje s obsahom cca 5% alkoholu) vo fľaškách a v plechovkách, ako sú Bacardi Breezer, Mojito, Heaven Freeze, Smirnoff ICE a pod. (t.j. nie také, ktoré sa riedia počas pitia, ako strik, kofola s vínom atď.).

9. Čo myslíš, aké ťažké by bolo získať nižšie uvedené alkoholické nápoje, ak by si ich chcel/a?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Nemožné	Veľmi ťažké	Dost' ťažké	Dost' ľahké	Veľmi ľahké	Neviem
a) Pivo (tradičné i Radler; nealkoholické pivo sa neráta)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Mušt (Cider, Sangria, jablčný s obsahom alkoholu).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Alkopops (vopred namiešané, okolo 5% alkoholu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Víno (biele, červené, ružové, perlivé, burčiak atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Destilát (whisky, koňak, gin, vodka, slivovica atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

10. Koľko ráz (ak vôbec) si vypil/a nejaký alkoholický nápoj?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Počet prípadov → 0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Minulých 12 mesiacov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Posledných 30 dní	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

11. Spomeň si na MINULÝCH 30 DNÍ. Koľko ráz (ak vôbec) si vypil/a niektorý z nasledujúcich alkoholických nápojov?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Počet prípadov → 0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Pivo (nealkoholické pivo sa neráta).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Mušt (s obsahom alkoholu).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Alkopops (okolo 5% alkoholu) ..	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Víno.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Destilát	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

Nasledujúce otázky sú o dni, kedy si posledne pil/a alkohol

12. Keď si posledne pil/a alkoholický nápoj, ktorý deň to bolo?

- 1 ☐ Vôbec nikdy nepijem alkohol
- 2 ☐ Pred 1 – 7 dňami
- 3 ☐ Pred 8 – 14 dňami
- 4 ☐ Pred 15 – 30 dňami
- 5 ☐ Pred 1 mesiacom – 1 rokom
- 6 ☐ Pred viac ako 1 rokom

13. Spomeň si na POSLEDNÝ DEŇ, v ktorom si vypil/a nejaký alkohol? Ktorý z nasledujúcich nápojov si vtedy pil/a?

Označ všetko, čo Ťa vystihuje.

- 1 ☐ Vôbec nikdy nepijem alkohol
- 1 ☐ Pivo (vrátane Radlera, nepatrí sem nealkoholické pivo)
- 1 ☐ Mušt (jablčný s obsahom alkoholu, či Cider, Sangria)
- 1 ☐ Alkopops (okolo 5% alkoholu)
- 1 ☐ Víno
- 1 ☐ Destiláty

13a. Keď si ostatný raz pil/a nejaký alkohol, bolo to PIVO (vrátane Radlera)? Ak áno, koľko asi?

- 1 ☐ Vôbec nikdy nepijem pivo
- 2 ☐ Nepil/a som pivo, keď som posledne pil/a alkohol
- 3 ☐ < 50 cl (menej než „malé pivo“)
- 4 ☐ 50–100 cl (1-2 fľaše, alebo „veľké pivo“)
- 5 ☐ 101–200 cl (3-4 fľaše, alebo „veľké pivo“)
- 6 ☐ >200 cl (5 a viac fliaš, alebo „veľkých piv“)

13d. Keď si ostatný raz pil/a nejaký alkohol, bolo to VÍNO? Ak áno, koľko asi?

- 1 ☐ Vôbec nikdy nepijem víno
- 2 ☐ Nepil/a som víno, keď som posledne pil/a alkohol
- 3 ☐ < 20 cl (menej ako 2 deci)
- 4 ☐ 20-40 cl (2 až 4 deci; menej než pol litra)
- 5 ☐ 41-74cl (4-7,5 deci; pol až trištvrte litra)
- 6 ☐ > 74cl (viac ako 7,5 deci; sedmičku vína a viac)

13b. Keď si ostatný raz pil/a nejaký alkohol, bol to MUŠT? Ak áno, koľko asi? (Nepatrí sem mušt bez obsahu alkoholu, ale Cider, Sangria atď.)

- 1 ☐ Vôbec nikdy nepijem mušt
- 2 ☐ Nepil/a som mušt, keď som posledne pil/a alkohol
- 3 ☐ <50cl (menej než fľašku či plechovku; < 5 deci)
- 4 ☐ 50–100 cl (1-2 fľašky či plechovky (pol až 1 liter)
- 5 ☐ 101–200 cl (3-4 fľašky či plechovky (1 až 2 litre)
- 6 ☐ >200 cl (5 a viac fliaš, či plechoviek (>2 litre)

13e. Keď si ostatný raz pil/a nejaký alkohol, bolo to TVRDÉ (rôzne destiláty)? Ak áno, koľko asi?

- 1 ☐ Vôbec nikdy nepijem tvrdé
- 2 ☐ Nepil/a som tvrdé, keď som posledne pil/a alkohol
- 3 ☐ < 8 cl (menej ako 2 pohárik; menej ako 1 deci)
- 4 ☐ 9-15 cl (2-3 pohárik; 1 až 1,5 deci)
- 5 ☐ 16-24cl (4-5 pohárov; 1,5 až 2,5 deci)
- 6 ☐ >24 cl (viac ako 5 pohárov; 2,5 deci a viac)

13c. Keď si ostatný raz pil/a nejaký alkohol, boli to ALKOPOPS (namixované, s obsahom cca do 5% alkoholu) ? Ak áno, koľko asi?

- 1 ☐ Vôbec nikdy nepijem alkopops
- 2 ☐ Nepil/a som alkopops, keď som posledne pil/a alkohol
- 3 ☐ <50cl (menej než fľašku či plechovku; < 5 deci)
- 4 ☐ 50–100 cl (1-2 fľašky či plechovky (pol až 1 liter)
- 5 ☐ 101–200 cl (3-4 fľašky či plechovky (1 až 2 litre)
- 6 ☐ >200 cl (5 a viac fliaš, či plechoviek (>2 litre)

13f. Označ na škále od 1 do 10 ako opitý si bol/a

(Ak si necítil/a účinok, označ štvorček č. „1“)

Tak opitý/á, že som si

Vôbec nie nič nezapamätal/a

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- 11 ☐ Vôbec nepijem alkohol

Nasledujúce otázky sú o konzumácii alkoholu počas predchádzajúcich 30 dní

14. Spomeň si ešte raz na POSLEDNÝCH 30 DNÍ. Koľko ráz (ak vôbec) si vypil/a päť alebo viac dávok alkoholu po sebe? ("Dávka" je pohár vína (asi 2 deci), pol litra piva, alebo 1 poldeci destilátu.)

- 1 ☐ Ani raz
 2 ☐ 1 raz
 3 ☐ 2 razy
 4 ☐ 3-5 krát
 5 ☐ 6-9 krát
 6 ☐ 10 alebo viackrát

Ďalšie otázky sa taktiež týkajú alkoholu

15. Koľkokrát si sa opil/a tak, že si sa potácal/a, nedokázal/a poriadne rozprávať, vracal/a si, alebo sa nepamätal/a na to, čo sa stalo?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Počet prípadov →	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Minulých 12 mesiacov		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Posledných 30 dní		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		1	2	3	4	5	6	7

16. V akom veku si (ak vôbec) po PRVÝ RAZ urobil/a niektorú z nasledujúcich vecí?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

		9 a menej	10	11	12	13	14	15	16 a viac
	Nikdy	rokov	rokov	rokov	rokov	rokov	rokov	rokov	rokov
a) Vypil/a pivo (aspoň 1 pohár).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Vypil/a mušt (aspoň 1 pohár).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Vypil/a alkopops (aspoň 1 pohár).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Vypil/a víno (aspoň 1 pohár).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Vypil/a destilát (aspoň 1 pohár).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Opil/a sa z alkoholu.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		1	2	3	4	5	6	7	8

17. Koľkokrát sa ti počas MINULÝCH 12 MESIACOV v dôsledku TVOJHO VLASTNÉHO PITIA ALKOHOLU stali nasledujúce veci?

☐ Za posledných 12 mesiacov som nepil/a žiadny alkohol → Prejdi na otázku č. 18
Označ jeden štvorček v každom riadku.

Počet prípadov →	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Šarvátka alebo bitka.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Nehoda alebo úraz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Poškodené či stratené veci alebo šatstvo.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Vážna hádka	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Stal/a som sa obeťou krádeže, lúpeže..	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Problémy s políciou.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Pobyt v nemocnici alebo na pohotovosti kvôli ťažkej intoxikácii alkoholom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Pobyt v nemocnici alebo na pohotovosti kvôli nehode alebo zraneniu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Pohlavný styk bez kondómu.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Obeť nechceného sexuálneho obťažovania.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Úmyselné sebapoškodenie.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
l) Šoférovanie na mopede, aute alebo na inom motorovom vozidle	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
m) Účasť na dopravnej nehode ako šofér/ka.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
n) Plával/a som v hlbokéj vode (v bazéne, v rieke, v jazere alebo v mori)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

18. Zažil/a si za MINULÝCH 12 MESIACOV problémy, ku ktorým došlo preto, že niekto v tvojom okolí pil alkohol?

Označ jeden alebo i viac štvorčekov v každom riadku.

	Nie	Áno, niekto cudzí	Áno, kamarát známy	Áno, niekto iný, mne blízky
a) Nadával ti, alebo ťa inak obťažoval či urážal na súkromnej oslave alebo párty niekto, kto predtým pil alkohol?	☐	☐	☐	☐
b) Nadával ti, alebo ťa inak obťažoval či urážal na ulici alebo na inom verejnom mieste niekto, kto predtým pil alkohol?.....	☐	☐	☐	☐
c) Napadol ťa fyzicky a ublížil ti niekto, kto predtým pil alkohol?..	☐	☐	☐	☐
d) Poškodil ti niekto, kto predtým pil alkohol, šatstvo či iné osobné veci? .	☐	☐	☐	☐
e) Spôsobil niekto, kto predtým pil alkohol, dopravnú nehodu, v ktorej si bol/a účastníkom?	☐	☐	☐	☐
f) Viezol/viezla si sa ako spolujazdec na aute či motorke, čo šoféroval/a osoba, ktorá predtým pila príliš veľa?	☐	☐	☐	☐
g) Mal/a si obavy alebo sa bál/a stretnutia na ulici s niekým, kto bol pod vplyvom alkoholu?.....	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4

19. Zdá sa ti, že niekto čo ti je blízky, pije nadmerne?

1 ☐ Nie

2 ☐ Áno → Spôsobilo Ti nadmerné pitie blízkej osoby v živote problém, alebo Ti inak ublížilo?

1 ☐ Nie

2 ☐ Áno

Trankvilizéry a sedatíva, ako Diazepam, Radepur atď. občas predpisujú lekári, aby ľudom pomohli upokojiť sa, zaspáť alebo sa uvoľniť. Predpokladá sa, že lekárne ich vydávajú len na recept.

20. Užíval/a si niekedy trankvilizéry alebo sedatíva (ako diazepam), pretože ti ich predpísal lekár?

1 ☐ Nie, nikdy

2 ☐ Áno, ale menej ako 3 týždne

3 ☐ Áno, 3 alebo viac týždňov

Nasledujúce otázky sa týkajú marihuany a hašiša (kanabisu).

21. Čo myslíš, aké ťažké by pre teba bolo získať marihuanu alebo hašiš (kanabis), ak by si chcel/a?

1 ☐ Nemožné

2 ☐ Veľmi ťažké

3 ☐ Dost' ťažké

4 ☐ Dost' ľahké

5 ☐ Veľmi ľahké

6 ☐ Neviem

22. Koľko ráz (ak vôbec) si užil/a marihuanu alebo hašiš (kanabis)?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

Počet prípadov →	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Minulých 12 mesiacov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Posledných 30 dní	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

23. Kedy si (ak vôbec) po PRVÝ RAZ vyskúšal marihuanu alebo hašiš (kanabis)?

1 ☐ Nikdy

2 ☐ Mal/a som 9 alebo menej rokov

3 ☐ Mal/a som 10 rokov

4 ☐ Mal/a som 11 rokov

5 ☐ Mal/a som 12 rokov

6 ☐ Mal/a som 13 rokov

7 ☐ Mal/a som 14 rokov

8 ☐ Mal/a som 15 rokov

9 ☐ Mal/a som 16 rokov

10 ☐ Mal/a som 17 alebo viac rokov

24. Mal/a si niekedy príležitosť užiť marihuanu alebo hašiš (kanabis), ale si to neurobil/a?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

1 ☐ Nie

2 ☐ Áno → Koľko ráz sa Ti to stalo počas života?

1 ☐ 1–2 krát

2 ☐ 3–5 krát

3 ☐ 6–9 krát

4 ☐ 10–19 krát

5 ☐ 20–39 krát

6 ☐ 40 alebo viackrát

Nasledujúce otázky sa týkajú užívania niektorých ďalších drog.

25. Čo myslíš, aké ťažké by pre teba bolo získať čokoľvek z nižšie uvedeného, ak by si chcel/a?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Nemožné	Veľmi ťažké	Dost' ťažké	Dost' ľahké	Veľmi ľahké	Neviem
a) Amfetamíny (psychoton, benzedrin a pod.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Metamfetamíny (pervitín)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Trankvilizéry a sedatíva (na upokojenie)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Extáza	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Kokaín	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Krek	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

26. Koľko ráz (ak vôbec) si užil/a extázu?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Počet prípadov → 0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Posledných 12 mesiacov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

27. Koľko ráz (ak vôbec) si užil/a amfetamíny?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Počet prípadov → 0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Posledných 12 mesiacov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. Koľko ráz (ak vôbec) si užil/a metamfetamíny (pervitín)?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Počet prípadov → 0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Posledných 12 mesiacov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1 2 3 4 5 6 7

29. Koľko ráz (ak vôbec) si užil/a kokaín?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

Počet prípadov →	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Posledných 12 mesiacov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

30. Koľko ráz (ak vôbec) si užil/a krek?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

Počet prípadov →	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Posledných 12 mesiacov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

31. Koľko ráz (ak vôbec) si čuchal/a prchavú látku (toluén a iné rozpúšťadlá) kvôli ich účinkom?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

Počet prípadov →	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Minulých 12 mesiacov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Posledných 30 dní	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

32. Koľko ráz (ak vôbec) si počas svojho života užil/a niektorú z nasledujúcich drog?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

Počet prípadov →	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 a viac
a) Lieky na upokojenie (trankvilizéry)							
alebo sedatíva (bez lekárskeho predpisu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) LSD alebo iné halucinogény	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Relevin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Heroín.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) "Magické huby" (ako lysohlávka)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) GHB (tzv. „liquid“, „tekutá extáza“) ..	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Anabolické steroidy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Drogy som bral/a injekčne (ako heroín, amfetamíny, pervitín).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Alkohol spolu s tabletami (liekmi) pre zvýšenie účinku či zmenu nálady	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Syntetické kanabinoidy (<i>Spice, Spice gold</i> * <i>Spice silver, Smoke, Tvrдый Мiша, atd</i>)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Mefedron (tzv. <i>syntetický kokaín, alebo subkoka, Rýchly Lopéz a pod.</i>).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
l) Šalviu divotvornú (<i>Salvia divinorum</i>)..	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

* V bodoch j, k – podčiarkni, alebo vypíš názov syntetickej látky, o ktorú išlo – resp. ktorú si užil/a

33. Kedy si (ak vôbec) po PRVÝ RAZ urobil/a niektorú z nasledujúcich vecí?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Nikdy	9 a menej rokov	10 rokov	11 rokov	12 rokov	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 a viac rokov
a) Skúsil/a lieky na upokojenie (trankvilizéry) alebo sedatíva (bez lekárskeho predpisu).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Skúsil/a amfetamíny či pervitín.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Skúsil/a kokaín alebo krek.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Skúsil/a extázu.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Čuchal/a prchavé látky kvôli ich omamným účinkom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Skúsil/a alkohol spolu s tabletami (pre zvýšenie účinku)..	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Nasledujúce otázky sa budú zaoberať novými drogami.

V posledných rokoch sa začali objavovať nové syntetické drogy a ďalšie psychoaktívne látky aj na prírodnej báze, ktorých účinky sú podobné, ako pri tradičných nelegálnych drogách (ako marihuana, extáza, kokaín a pod.). Tieto látky sa niekedy volajú – nové syntetické drogy, „legal highs“. Vyskytujú sa v rôznych formách, ako napr. bylinné zmesi, kryštály, prášok, tablety, kúpeľné soli. Ponúkali sa na internete a pred časom i v „Crazy“ a „Euphoria shops“

34. Užil/a ste niekedy v živote takéto nové drogy?

- 1 ☐ Áno, užil/a som niekedy takéto drogy
 2 ☐ Nie, nikdy som takéto drogy neužil/a
 3 ☐ Nevie, nie som si istý/á

35. Aký vzhľad/formu mali tie „nové drogy“, ktoré si užil/a za MINULÝCH 12 MESIACOV ?

Označ všetko, čo sa na teba vzťahuje

- 1 ☐ Neužil/a som také drogy za minulých 12 mesiacov
 1 ☐ Bylinná zmes na fajčenie s účinkami podobnými drogám
 1 ☐ Prášky, kryštály alebo tablety s účinkami podobnými drogám
 1 ☐ Tekutiny (roztoky) s účinkami podobnými drogám
 1 ☐ Niečo iné.....

Nasledujúce otázky sa týkajú rozličných návykových látok.

36. Nakol'ko podľa teba EUDIA RISKUJÚ, že si môžu uškodiť (fyzicky alebo ináč), v prípade, že.....

Označ jeden štvorček v každom riadku

	Bez rizika	Mierne riziko	Stredné riziko	Veľké riziko	Neviem
a) občas fajčia cigarety	☐	☐	☐	☐	☐
b) fajčia jednu alebo viac krabičiek denne ...	☐	☐	☐	☐	☐
c) skoro každý deň si vypijú 1-2 poháre	☐	☐	☐	☐	☐
d) skoro každý deň si vypijú 4-5 pohárov	☐	☐	☐	☐	☐
e) každý víkend si vypijú 5 a viac pohárov ...	☐	☐	☐	☐	☐
f) vyskúšajú 1-2x marihuanu (kanabis, trávu)	☐	☐	☐	☐	☐
g) príležitostne fajčia marihuanu alebo hašiš	☐	☐	☐	☐	☐
h) pravidelne fajčia marihuanu alebo hašiš...	☐	☐	☐	☐	☐
i) 1-2 krát vyskúšajú extázu	☐	☐	☐	☐	☐
j) pravidelne berú extázu	☐	☐	☐	☐	☐
k) 1-2 krát vyskúšajú amfetamíny	☐	☐	☐	☐	☐
l) pravidelne berú amfetamíny	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

Nasledujúce otázky sa týkajú Internetu, počítačových hier a gamblingu.

37. V ktorých z predchádzajúcich SIEDMICH DNÍ si bol/a pripojený/á on-line (cez počítač, tablet, smartfón, hernú konzolu či iné elektronické zariadenia)? Zober do úvahy všetky svoje aktivity na internete.

Označ jeden alebo viac štvorčekov.

Žiaden	Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok	Sobota	Nedeľa
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1	1	1	1	1	1	1	1

38. Koľko hodín si za predchádzajúcich SEDEM DNÍ bol/a pripojený/á on-line (cez počítač, tablet, smartfón, hernú konzolu či iné elektronické zariadenia) počas VŠEDNÉHO DŇA a počas VÍKENDU? Zober do úvahy všetky svoje aktivity na internete.

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Ani jednu	Pol hodiny či menej	Asi hodinu	Asi 2-3 hodiny	Asi 4-5 hodín	6 hodín a viac
a) Typický všedný deň.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Typický deň víkendu (piatok - sobota)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

39. Počas predchádzajúcich SEDEM DNÍ, koľko dní si v priemere strávil/a on-line?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Ani jeden	1 deň	2 dni	3 dni	4 dni	5 dní	6 dní	7 dní
a) Sociálne siete (komunikácia s inými on-line - WhatsApp, Twitter, Facebook, Skype, blogy, Snapchat, Kik).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Hranie on-line hier s inými ľuďmi (vojnové ako World of Warcraft, atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Malé on-line hry pre jedného hráča (ako Candy Crush, Angry Birds, atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Hazardné hry o peniaze (poker, scratch, hry s kockami, nové hracie automaty).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Čítanie, „surfovanie“ na nete, vyhľadávanie informácií.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Počúvanie, pozeranie videí a filmov, sťahovanie hudby atď.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Vyhľadávanie, predaj alebo kupovanie vecí, hier, kníh (Amazon, eBay atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8

40. Koľko hodín si za PREDCHÁDZAJÚCICH 30 DNÍ strávil/a v priemere on-line?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Ani jednu	Pol hodiny či menej	Asi hodinu	Asi 2-3 hodiny	Asi 4-5 hodín	6 hodín a viac
a) Sociálne siete (komunikácia s inými on-line - WhatsApp, Twitter, Facebook, Skype, blogy, Snapchat, Kik)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Hranie on-line hier s inými ľuďmi (vojnové ako World of Warcraft, atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Malé on-line hry pre jedného hráča (ako Candy Crush, Angry Birds, atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Hazardné hry o peniaze (poker, scratch, hry s kockami, nové hracie automaty)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Čítanie, „surfovanie“ na nete, vyhľadávanie informácií	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Počúvanie, pozeranie videí a filmov, sťahovanie hudby atď	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Vyhľadávanie, predaj alebo kupovanie vecí, hier, kníh (Amazon, eBay atď.).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

41. Do akej miery súhlasíš, alebo nesúhlasíš, s nasledujúcimi tvrdeniami o sociálnych sieťach

(komunikácia s ostatnými cez WhatsApp, Twitter, Facebook, Skype, blogy, Snapchat, Instagram, Kik, atď.)?

Označ jeden štvorček v každom riadku

	Úplne súhlasím	Čiastočne súhlasím	Ani tak, ani tak	Čiastočne nesúhlasím	Úplne nesúhlasím
a) Myslím, že trávim príliš mnoho času na sociálnych sieťach.....	☐	☐	☐	☐	☐
k) Mávam zlú náladu, keď nemôžem byť					

- on-line na sociálnych sieťach ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- l) Moji rodičia vravia, že trávim príliš
mnoho času na sociálnych sieťach..... ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- 1 2 3 4 5

42. Do akej miery súhlasíš, alebo nesúhlasíš, s nasledujúcimi tvrdeniami o hraní hier na počítači, tablete, hernej konzole, smartfóne alebo na iných elektronických zariadeniach?

Označ jeden štvorček v každom riadku

- | | Úplne
súhlasím | Čiastočne
súhlasím | Ani tak,
ani tak | Čiastočne
nesúhlasím | Úplne
nesúhlasím |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| a) Myslím, že trávim príliš mnoho času
hraním počítačových hier..... | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| k) Mávam zlú náladu, keď nemôžem
hrať počítačové hry | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| l) Moji rodičia vravia, že trávim príliš
mnoho času hraním počítačových hier..... | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |

43. Ako často (ak vôbec) si hral/a o peniaze za MINULÝCH 12 MESIACOV ?

- 1 ☐ V minulých 12 mesiacoch som nehral/a
- 2 ☐ 1 krát mesačne alebo menej
- 3 ☐ 2-4 krát mesačne
- 4 ☐ 2-3 krát týždenne
- 5 ☐ 4-5 krát týždenne
- 6 ☐ 6 a viackrát týždenne

44. Ak si hral/a o peniaze počas MINULÝCH 12 MESIACOV, ktoré z hier si hral na INTERNETE?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

- | | Nehral/a
viac | 1 x mesačne | 2 až 4x
mesačne | 2 až 3x
týždenne | 4 až 5x
týždenne | 6x a
viac |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| a) Hracie automaty (ovocné plody, „new slots“) | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| b) Karty a kocky (poker, bridž, kocky atď.)..... | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| c) Lotérie (scratch, bingo, keno atď.) | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| d) Stávky na šport alebo zvieratá (kone, psy atď.) | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |

45. Ak si hral/a o peniaze počas MINULÝCH 12 MESIACOV, ktoré z hier si NEHRAL/A na INTERNETE (ale v tradičných prostrediach – pub, herňa, bar a pod.)?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

- | | Nehral/a
som | 1 x mesačne
či menej | 2 až 4x
mesačne | 2 až 3x
týždennetýždenne | 4 až 5x
týždenne | 6x a viac
týždenne |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|-----------------------------|--------------------------|--------------------------|
| a) Hracie automaty (ovocné plody, „new slots“) | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| b) Karty a kocky (poker, bridž, kocky atď.)..... | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| c) Lotérie (scratch, bingo, keno atď.) | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| d) Stávky na šport alebo zvieratá (kone, psy atď.) | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |

Nasledujúce otázky sú o твоjich rodičoch. Ak ťa vychovávali adoptívni rodičia, nevlastní rodičia, alebo iné osoby, odpovedaj za nich. Ak máš napríklad nevlastného otca, aj biologického otca, odpovedz iba za toho, ktorý mal pri tvojej výchove väčší význam.

46. V ktorej krajine si sa narodil/a ty a tvoji rodičia

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	SR	ČR	Maďarsko	Poľsko	Rakúsko	Inde
a) Ja.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Matka.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Otec	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

47. Akú najvyššiu úroveň vzdelania dosiahol tvoj otec?

- 1 ☐ Skončil základnú školu, alebo menej
- 2 ☐ Skončil učňovku
- 3 ☐ Strednú školu (s maturitou)
- 4 ☐ Niekoľko semestrov na vysokej škole (neúplné VŠ vzdelanie)
- 5 ☐ Skončil vysokú školu (univerzitu, úplné VŠ vzdelanie)
- 6 ☐ Neviem
- 7 ☐ Nič z uvedeného

48. Akú najvyššiu úroveň vzdelania dosiahla tvoja matka?

- 1 ☐ Skončila základnú školu, alebo menej
- 2 ☐ Skončila učňovku
- 3 ☐ Strednú školu (s maturitou)
- 4 ☐ Niekoľko semestrov na vysokej škole (neúplné VŠ vzdelanie)
- 5 ☐ Skončila vysokú školu (univerzitu, úplné VŠ vzdelanie)
- 6 ☐ Neviem
- 7 ☐ Nič z uvedeného

49. Ako sa má tvoja rodina v porovnaní s inými rodinami na Slovensku?

- 1 ☐ Oveľa lepšie
- 2 ☐ O dosť lepšie
- 3 ☐ O niečo lepšie
- 4 ☐ Rovnako
- 5 ☐ O niečo horšie
- 6 ☐ O dosť horšie
- 7 ☐ Oveľa horšie

50. Ktorí z uvedených ľudí žijú v tej istej domácnosti ako ty?

Označ všetko čo platí

☐ Žijem sám/sama	☐ Brat(ia)
☐ Otec	☐ Sestra(y)
☐ Nevlastný otec	☐ Starí rodičia (jeden alebo obaja)
☐ Matka	☐ Iný príbuzný (1 alebo viac)
☐ Nevlastná matka	☐ Osoba/y, s ktorými nie som príbuzný/á

51. Ako často o tebe platia nasledujúce vety?

Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Skoro vždy	Často	Občas	Zriedka	Skoro nikdy
a) Moji rodičia určujú pravidlá toho, čo smiem robiť doma	☐	☐	☐	☐	☐
b) Rodičia určujú pravidlá toho, čo smiem robiť vonku	☐	☐	☐	☐	☐
c) Moji rodičia vedia, s kým som po večeroch	☐	☐	☐	☐	☐
d) Moji rodičia vedia, kde som po večeroch	☐	☐	☐	☐	☐
e) Matka a otec mi prejavujú náklonnosť a starostlivosť	☐	☐	☐	☐	☐
f) Matka a otec sú mi emočnou oporou	☐	☐	☐	☐	☐
g) Ľahko si môžem požičať peniaze od matky alebo otca ..	☐	☐	☐	☐	☐
h) Ľahko dostanem peniaze ako dar od matky alebo otca...	☐	☐	☐	☐	☐
i) Najlepší priateľ/ka mi prejavuje náklonnosť a starostlivosť ...	☐	☐	☐	☐	☐
j) Najlepší priateľ/ka je mi emočnou oporou	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

52. Vedia tvoji rodičia, kde tráviš sobotné večery?

- ☐ Vždy to vedia
☐ Dost' často to vedia
☐ Občas to vedia
☐ Obvykle to nevedia

53. Ak by si niekedy užil/a marihuanu alebo hašiš, myslíš si, že v tomto dotazníku by si to bola povedal/a?

- ☐ Už som povedal/a, že som to užil/a
☐ Určite áno
☐ Asi áno
☐ Asi nie
☐ Určite nie

Táto časť dotazníka obsahuje ešte ďalšie otázky o kanabise.

54. Užil si kanabis počas POSLEDNÝCH 12 MESIACOV?

1 ☐ Nie

2 ☐ Áno —————> Stalo sa Ti niečo z nasledujúcich vecí za POSLEDNÝCH 12 MESIACOV?
Označ jeden štvorček v každom riadku.

	Nikdy	Zriedka	Z času -načas	Dost' často	Veľmi často
a) Fajčil/a si kanabis pred poludním?	☐	☐	☐	☐	☐
b) Fajčil/a si kanabis, keď si bol/a sama?	☐	☐	☐	☐	☐
c) Mal/a si problémy s pamäťou, keď si fajčil/a kanabis?	☐	☐	☐	☐	☐
d) Povedali Ti priatelia alebo niekto z rodiny, že by si mal/a prestať alebo obmedziť fajčenie kanabisu?	☐	☐	☐	☐	☐
e) Pokúsil/a si sa prestať alebo obmedziť fajčenie kanabisu, ale bezúspešne?	☐	☐	☐	☐	☐
f) Mal/a si problémy kvôli užívaniu kanabisu (hádky, bitka, úraz, zlé výsledky v škole, atď.)? ..	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

55. Máš partiu alebo skupinu priateľov, kde sa kanabis bežne fajčí, keď sa stretnete?

1 ☐ Nie

2 ☐ Áno —————> Ako často sa za mesiac stretávaš s členmi tejto partie?

- 1 ☐ Skoro každý deň
- 2 ☐ 3 – 4 krát týždenne
- 3 ☐ 1 – 2 krát týždenne
- 4 ☐ 1 – 2 krát mesačne
- 5 ☐ Menej ako raz za mesiac

Nasledujúce otázky sa týkajú spôsobov správania, ktoré môžu byť proti určitým spoločenským pravidlám alebo zákonu. Dúfame, že odpovieš na všetky otázky. Ak ale narazíš na takú otázku, na ktorú nedokážeš odpovedať úprimne, radšej ju vynechaj a neodpovedz na ňu. Nezabúdaj, že tvoje odpovede sú anonymné.

56. Ako často si počas POSLEDNÝCH 12 MESIACOV

Označ jeden štvorček v každom riadku.

Počet prípadov →	Vôbec nie	Jeden raz	Dva razy	3-4 razy	5 či viac ráz
a) udrel/a niektorého zo svojich učiteľov	☐	☐	☐	☐	☐
b) zamiešal/a sa do bitky v škole alebo v robote	☐	☐	☐	☐	☐
c) zapojil/a sa do bitky, v ktorej skupina tvojich priateľov bola proti inej skupine	☐	☐	☐	☐	☐
d) poranil/a niekoho natoľko, že potreboval/a obvazy alebo lekára	☐	☐	☐	☐	☐
e) použil/a akýkoľvek druh zbrane, aby si niečo získal/a od inej osoby	☐	☐	☐	☐	☐
f) zobral/a niečo, čo ti nepatrilo, v cene nad 10 euro	☐	☐	☐	☐	☐
g) zobral/a niečo z obchodu bez toho, aby si za to zaplatil/a	☐	☐	☐	☐	☐
h) podpálil/a niečo zámerne na cudzom majetku	☐	☐	☐	☐	☐
i) poškodil/a zámerne školský majetok	☐	☐	☐	☐	☐
j) dostal/a sa do problému s políciou kvôli niečomu, čo si urobil/a	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

Otázky v poslednej časti dotazníka sa týkajú fajčenia a pitia alkoholu za minulých 12 mesiacov (výrazom „pitie“ sa myslí pitie alkoholu; výrazom „fláša“ fláša alkoholu).

Ak vôbec nepiješ alkoholické nápoje, prejdí k otázke T1. Ak piješ, hoci aj zriedka, odpovedz na otázky od a1 do a30:

a1. Koľko si toho vypil/vypila, keď si posledne pil/pila?

- 1 ☐ Bol/a som v nálade, alebo menej
- 2 ☐ Opil/a som sa
- 3 ☐ Nevedel/a som, čo robím

a2. Ráno po pití bývaš často ako priotrávený/á a máš výčitky svedomia (plúšť či „kocovinu“)?

- 1 ☐ Nie
- 2 ☐ Áno

a3. Stalo sa Ti, že si sa zatriezva „rozklepal/a“ (tras rúk, vnútorná triaška), v dôsledku predošlého pitia?

- 1 ☐ Nie
- 2 ☐ Občas
- 3 ☐ Skoro po každom pití

a4. Cítiš sa telesne zle (vracanie, žalúdočné kŕče a pod.) následkom pitia?

- 1 ☐ Nie
- 2 ☐ Občas
- 3 ☐ Skoro vždy keď pijem

a5. Mal/a si už niekedy pocit, že je načase obmedziť svoje pitie – nie nutne prestať úplne piť, ale piť menej?

- 1 ☐ Nie
- 2 ☐ Áno

a6. Ak sa chceš v spoločnosti dostať do takej nálady ako ostatní, potrebuješ si vypiť viac alkoholu než oni (alebo si dať 1-2 poháre vopred)?

- 1 ☐ Nie, nikdy
- 2 ☐ Občas áno
- 3 ☐ Skoro vždy

a7. Keď si vypiješ začne Ťa to „vodit“, takže sa tackáš, potkýnaš alebo motáš?

- 1 ☐ Nie
- 2 ☐ Občas
- 3 ☐ Často

- a8. Cítil/a si niekedy nezvyklé teplo, alebo sa horúčkovo spotil/a v dôsledku predošlého pitia?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Jeden raz
3 ☐ Niekoľko ráz
- a9. Hneval/a si sa niekedy, že ľudia kritizujú za tvoje pitie?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno
- a10. Mávaš strach z toho, že keď pocítiš potrebu vypiť si, nebude nič poruke?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno
- a11. Zvykneš mať fľašu pri posteli (alebo niekde na dosah v spálni)?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno
- a12. Stáva sa, že piješ potajomky, alebo si ukrývaš fľaše?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno
- a13. Mával/a si „okienka“ (t.j. zabudol/a časť z toho, čo sa stalo alebo povedalo počas pitia)?**
1 ☐ Nie, nikdy
2 ☐ Občas
3 ☐ Často
4 ☐ Skoro pri každom pití
- a14. Nosíš so sebou fľašu alebo si ju držiš niekde poruke?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Niekedy sa stane
3 ☐ Väčšinou je to tak
- a15. Po určitom čase abstinencie (nepitia) si skončil/a tak, že si znova začal/a veľa piť?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Niekoľko ráz
3 ☐ Skoro každý raz
- a16. Opil/a si sa niekedy „do nemoty“ (nevedel/a si čo robíš, hovoríš, alebo si odpadol/odpadla a pod.)?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Tak raz za rok
3 ☐ Dva razy za rok alebo viac

- a17. Vyskytli sa u Teba svalové zášklby alebo kŕče (prípadne záchvat) po období pitia?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Jeden raz
3 ☐ Niekoľko ráz
- a18. Ak už piješ, tak v kuse celý deň („dopĺňaš hladinku“)?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno
- a19. Po riadnej pitke Ti to myslelo pomalšie, ťažkopádne alebo nejasno?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno, na niekoľko hodín
3 ☐ Áno, jeden alebo dva dni
4 ☐ Áno, viacej dní
- a20. Cítil/a si niekedy, že sa Ti prudko rozbúšilo srdce v dôsledku predchádzajúceho pitia?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Jeden raz
3 ☐ Niekoľko ráz
- a21. Myslíš takmer neustále na pitie a alkohol?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno
- a22. Mal/a si niekedy pocit viny alebo sa cítil/a zle a trápilo ťa svedomie pre tvoje pitie?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno
- a23. Zistil/a si, že účinok 1-2 pohárov alkoholu je slabší, ako bol predtým (alebo trvá kratšie)?**
1 ☐ Účinok je rovnaký
2 ☐ Účinok sa trochu znížil
3 ☐ Účinok je značne (zreteľne) slabší
- a24. Mal/a si v dôsledku pitia úzkostné stavy a čudné sny či pocity, ktoré Ti nahnali strach?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Raz alebo dvakrát
3 ☐ Často
- a25. Už si si ráno musel/a vypiť na upokojenie nervov alebo prekonanie zlých pocitov po pití – ako sú potenie, tras rúk, či tzv. „kocovina“?**
1 ☐ Nie
2 ☐ Áno

a26. Vzhľadom na „okná“ (stratu pamäti následkom pitia):

- 1 ☐ Nikdy si nemal/a okno
- 2 ☐ Mal/a si okná, čo trvali menej ako hodinu
- 3 ☐ Mal/a si okná, čo trvali niekoľko hodín
- 4 ☐ Mal/a si okná, čo trvali deň alebo viac

a27. Skúsil/a si na dlhší čas (2-4 týždne a viac) „pribaždiť“, t.j. piť menej alebo zriedkavejšie, ale bezúspešne?

- 1 ☐ Nie
- 2 ☐ Raz či dvakrát
- 3 ☐ Už viacej ráz

a28. Piješ zväčša prvé 1-2 poháre na dúšok („do dna“), alebo zvykneš piť rýchlym tempom?

- 1 ☐ Nie
- 2 ☐ Áno

a29. Dokážeš vo väčšine prípadov prestať piť po jednom-dvoch pohároch?

- 1 ☐ Nie
- 2 ☐ Áno

a30. Ak pocítiš, že dobrá nálada z pitia alkoholu sa stráca, dáš si ešte 1-2 poháre, aby sa ti nálada vrátila?

- 1 ☐ Nie, nikdy
- 2 ☐ Občas áno
- 3 ☐ Skoro vždy

Ak vôbec nefajčíš cigarety, prejdi k otázke č. T4. Ak ich fajčíš, hoci aj zriedka, odpovedz na otázky T1,T2,T3.:

T1. Ako skoro po zobudení si zapaluješ svoju prvú cigaretu?

- 1 ☐Do 30 minút
- 2 ☐Po 30 minútach

T2. Ako často pri fajčení vdychuješ (šlukuješ) cigaretový dym?

- 1 ☐Nikdy
- 2 ☐Občas
- 3 ☐Vždy

T3. Fajčíš aj keď si chorý/chorá a väčšinu dňa preležíš?

- 1 ☐Áno
- 2 ☐Nie

T4. Ako často si v miestnosti, kde sa fajčí?

Označ len jeden štvorček.

- 1 ☐Skoro nikdy
- 2 ☐Občas
- 3 ☐Často
- 4 ☐Skoro každý deň

*V poslednej časti dotazníka sú otázky o správaní počas minulého roka
ktoré súvisia s agresívnym správaním resp. šikanovaním.*

S1. Počul si o tom, že na vašej škole niekoho šikanovali (ponižovali, napádali)?.....Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S2. Bol si sám/a svedkom, ako niekoho šikanovali (slovne alebo fyzicky napádali)?..... Áno Nie
Áno, slovne: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň
Áno, fyzicky: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S3. Stalo sa, že teba niekto otravoval či ponižoval odkazmi cez mobil alebo internet?.....Áno Nie
Áno, mobil: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň
Áno, internet: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S4. Bol si v skupine, ktorá niekoho zbila (chlapca či dievča)?.....Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S5. Bol si v skupine, ktorá sa z niekoho vysmievala (posmech, nadávky, prezývky)?.....Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S6. Napadol/a si niektorého zo svojich učiteľov fyzicky (udrieť, sotiť a pod.)?.....Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S7. Napadol/a si niektorého zo svojich učiteľov slovne (nadávky, vyhrážky a pod.)?.....Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S8. Stalo sa, že teba samého niekto šikanoval (opakovane fyzicky alebo slovne napádal)?.....Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S9. Stalo sa, že ty sám/a si niekoho šikanoval (opakovane fyzicky alebo slovne napádal)?... Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S10. Stalo sa, že teba samého/samu zbila nejaká skupina?.....Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

S11. Stalo sa, že z teba samého/samej si robila posmech nejaká skupina?.....Áno Nie
Ak áno, tak: a. Zriedka (1-2x ročne) b. Občas (1-2x mesačne) c. Často (1-2x týždenne) d. Každý deň

* * * * *

*Veríme, že Tvoje odpovede boli presné a úprimné. Teraz daj vyplnený dotazník do obálky,
zalep ju, ale NENAPÍŠ ani na ňu svoje meno, adresu alebo triedu, či školu. Až potom ju
odovzdaj anketárovi.*

EŠTE RAZ TI ĎAKUJEME ZA SPOLUPRÁCU !

XII. LITERATÚRA

1. Andersson, B., Hibell, B., Beck, F., Choquet, M., Kokkevi, A., Fotiou, A., Molinaro, S., Nociar, A., Sieroslawski, J., Trapencieris, M.: Alcohol and Drug Use Among European 17–18 Year Old Students. Stockholm, Modintryckoffset AB, 2007.
2. Bjarnason, T., Davidaviciene, A. G., Miller, P., Nociar, A., Pavlakis, A., Stergar, E.: Family structure and adolescent cigarette smoking in eleven European countries. *Addiction*, 98, 2003, 6, s. 815-824.
3. Gual, A., Anderson, P., Segura, L., Colom, J.: Alkohol a primárna zdravotná starostlivosť: Výcvikový program na identifikáciu a krátke intervencie. Bratislava, vydavateľstvo Asklepios 2007. Adaptácia a preklad: A. Nociar
4. Hibell, B. a kol.: The 2007 ESPAD Report. Substance Use Among Students in 35 European Countries. The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs, Stockholm, Modintryckoffset AB, 2009.
5. Hibell, B. a kol.: The 2011 ESPAD Report. Substance Use Among Students in 36 European Countries. The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs, Stockholm, Modintryckoffset AB, 2012.
6. Kokkevi, A., Fotiou, A., Chileva, A., Nociar, A., Miller, P.: Daily exercise and Anabolic Steroids Use in Adolescents: A Cross-National European Study. *Substance Use and Misuse*, 43, 14, 2008, s. 2053 – 2065.
7. Nociar, A.: Alkohol, drogy a osobnosť. Bratislava, Asklepios 2001.
8. Nociar, A.: Prieskumy o drogách, alkohole a tabaku u slovenskej mládeže. Bratislava, Veda 2004.
9. Nociar, A.: Age, gender and substance use in relation to violence at primary and secondary schools in Slovakia. 4th world conference: Violence in school and public policies. Lisbon, Book of abstracts, 2008, s. 100.
10. Nociar, A.: Záverečná správa z prieskumu TAD u žiakov ZŠ, študentov SŠ a ich učiteľov v roku 2014. Bratislava, VÚDPaP 2014, 83 s.
11. Nociar, A., Juráš, Ľ., Škultétyová, M.: Škála alkoholovej závislosti – ADS. Bratislava, Psychodiagnostické a didaktické testy, š.p., 1990.
12. Nociar, A., Šteliar, I.: Census and treatment demands in Bratislava (1994 data). In: M. Stauffacher, Synthesis Report: Census and treatment demands in various European cities. Trends 1992-1994. Council of Europe 1996.
13. Novotný, I., Nociar, A.: School without Alcohol, Tobacco and Drugs: Preventive Project and Target Population Survey in Slovakia. In: 38th and 21st International Institutes on the Prevention and Treatment of Alcoholism and Drug Dependence. Abstracts. Prague, June 5 – 10, 1994, s. 180.
14. Smart, R. G.: Is the post-war drinking binge ending? Cross-national trends in per capita alcohol consumption. *Brit. J. Addict.*, 84, 1989, s. 743-748.

Internetové zdroje:

1. ŠÚSR 2014 databáza SLOVSTAT, In: http://www.statistics.sk/pls/elisw/casovy_Rad.procDlg; dňa 6.12.2014.